

Suomenkielinen laitos

Lainsäädäntö

Sisältö

I Säädökset, jotka on julkaistava

- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1228/2003, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003, verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa ⁽¹⁾ 1
- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1229/2003/EY, tehty 26 päivänä kesäkuuta 2003, Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta ja päätöksen N:o 1254/96/EY kumoamisesta 11
- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös N:o 1230/2003/EY, tehty 26 päivänä kesäkuuta 2003, energia-alan toimien monivuotisesta ohjelmasta ”Älykäs energiahuolto Euroopassa” (2003—2006) ⁽¹⁾ 29
- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/54/EY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003, sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta 37
- Käytöstäpoisto- ja jätehuoltotoimia koskevat lausumat 56
- ★ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/55/EY, annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003, maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta 57

Hinta: 18 EUR

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti

FI

Säädökset, joiden otsikot on painettu laihalla kirjasintyyppillä, ovat maatalouspolitiikan alaan kuuluvia juoksevien asioiden hoitoon liittyviä säädöksiä, joiden voimassaoloaika on yleensä rajoitettu.

Kaikkien muiden säädösten otsikot on painettu lihavalla kirjasintyyppillä ja merkitty tähdellä.

I

(Säädökset, jotka on julkaistava)

**EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EY) N:o 1228/2003,
annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003,
verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotukset ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

kuultuaan alueiden komiteaa,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/92/EY ⁽⁴⁾ oli tärkeä askel sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisessa.
- (2) Lissabonissa 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi suorittamaan pikaisia toimia sähkö- ja kaasualojen sisämarkkinoiden toteuttamiseksi ja näiden alojen vapauttamisen nopeuttamiseksi, jotta kyseisillä aloilla saavutetaan täysin toimintakykyiset sisämarkkinat.
- (3) Todellisten sähkön sisämarkkinoiden luomista olisi edistettävä lisäämällä sähkön kauppaa, joka on nykyisin vähäistä muihin talouden aloihin verrattuna.

⁽¹⁾ EYVL C 240 E, 28.8.2001, s. 72 ja EYVL C 227 E, 24.9.2002, s. 440.

⁽²⁾ EYVL C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 13. maaliskuuta 2002 (EUVL C 47 E, 27.2.2003, s. 379), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 3. helmikuuta 2003 (EUVL C 50 E, 4.3.2003, s.1) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 4. kesäkuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽⁴⁾ EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20.

(4) Olisi otettava käyttöön rajat ylittävää hinnoittelua ja käytettävissä olevan yhteenliittämiskapasiteetin jakamista koskevat oikeudenmukaiset, kustannusvastaavat, avoimet ja sellaisenaan sovellettavat säännöt, joissa otetaan huomioon rakenteellisesti toisiaan vastaavien alueiden tehokkaiden verkko-operaattorien vertailu ja joilla täydennetään direktiivin 96/92/EY säännöksiä, jotta varmistetaan pääsy siirtoverkkoihin sähkön toimittamiseksi yli rajojen.

(5) Toukokuun 30 päivänä 2000 kokoontunut energianeuvosto kehotti päätelmissään komissiota, jäsenvaltioita sekä kansallisia sääntelyviranomaisia ja hallintoja varmistamaan, että toteutetaan oikea-aikaisesti toimenpiteitä ylikuormituksen hallitsemiseksi ja yhdessä Euroopan siirtoverkko-operaattoreiden (ETSO) kanssa otetaan nopeasti käyttöön pitkän aikavälin vakaa hinnoittelujärjestelmä, joka tarjoaa markkinaosallistujille asianmukaiset perusteet kustannusten jakamiselle.

(6) Energiamarkkinoiden vapauttamisen tilannetta koskevasta komission toisesta kertomuksesta 6 päivänä heinäkuuta 2000 antamassaan päätöslauselmassa Euroopan parlamentti vaati, että jäsenvaltioissa sovelletaan verkkojen käyttöehtoja, jotka eivät vaikeuta rajat ylittävää sähkökauppaa, sekä pyysi komissiota esittämään erityisiä ehdotuksia kaikkien yhteisön sisäisen kaupan nykyisten esteiden poistamiseksi.

(7) On tärkeää, että kolmannet maat, jotka ovat osa Euroopan sähköverkkoa, noudattavat tässä asetuksessa olevia sääntöjä sekä tämän asetuksen mukaisesti annettuina suuntaviivoja sisämarkkinoiden toiminnan tehostamiseksi.

(8) Tässä asetuksessa olisi säädettävä hinnoittelua ja kapasiteetin jakamista koskevista peruseriaatteista. Lisäksi olisi säädettävä muita asiaan liittyviä periaatteita ja menetelmiä koskevien suuntaviivojen hyväksymisestä, jotta voidaan nopeasti mukautua muuttuviin olosuhteisiin.

- (9) Avoimilla kilpailuun perustuvilla markkinoilla siirtoverkko-operaattorien olisi saatava korvaus verkossaan siirrettävistä sähkön rajat ylittävistä virroista aiheutuvista kustannuksista niiltä siirtoverkko-operaattoreilta, joiden verkosta nämä rajat ylittävät virrat ovat peräisin ja joiden verkkoon virrat päätyvät.
- (10) Maksetut ja saadut maksut, jotka aiheutuvat siirtoverkko-operaattorien välisistä korvauksista, olisi otettava huomioon kansallisten verkkojen hinnoittelussa.
- (11) Rajat ylittävästä verkkoon pääsystä maksettavat todelliset summat voivat vaihdella huomattavasti sekä asianomaisten siirtoverkko-operaattorien mukaan että jäsenvaltioissa sovellettavien hinnoittelujärjestelmien rakenteiden erojen vuoksi. Jonkinasteinen yhdenmukaistaminen on siksi tarpeen, jotta kaupan vääristymät vältetään.
- (12) On tarpeen luoda pitkän aikavälin toivottavaa sijaintia koskevien signaalien järjestelmä, joka perustuu sille periaatteelle, että verkkoon pääsystä perittävissä maksuissa olisi otettava huomioon asianomaisten alueen tuotannon ja kulutuksen välinen tasapaino, mikä toteutetaan eriyttämällä tuottajien ja/tai kuluttajien verkkoon pääsystä perittävät maksut.
- (13) Ei ole aiheellista soveltaa etäisyyteen perustuvia tariffeja, tai siinä tapauksessa, että asianmukaiset signaalit toivotavasta sijainnista ovat käytössä, erillisiä tariffeja, jotka koskisivat vain viejiä tai tuojia kansalliseen verkkoon pääsyä koskevan yleisen maksun lisäksi.
- (14) Todellisen kilpailun kehittyminen sisämarkkinoilla edellyttää syrjimättömiä ja avoimia maksuja verkon käytöstä, siirtoverkon yhdysjohdot mukaan luettuina. Näiden johtojen käytettävissä olevan kapasiteetin olisi oltava niin suuri kuin turvattu verkkotoiminnan turvallisuusvaatimukset huomioon ottaen on mahdollista.
- (15) On tärkeää välttää se, että siirtoverkko-operaattorien jäsenvaltioissa käyttämät erilaiset turvallisuus-, toiminta- ja suunnitteluvaatimukset johtavat kilpailun vääristymiseen. Lisäksi käytettävissä olevan siirtokapasiteetin sekä siihen vaikuttavien turvallisuus-, suunnittelu- ja toimintavaatimusten olisi oltava avoimia markkinaosallistujille.
- (16) Olisi oltava säännöt siitä, miten ylikuormituksen hallinnasta johtuvia tuloja käytetään, ellei poikkeaminen näistä säännöistä ole perusteltua asianomaisten rajayhdysjohdon erityispiirteiden vuoksi.
- (17) Ylikuormitusongelmia olisi voitava käsitellä eri tavoin, kunhan käytetyt menetelmät vain antavat oikeanlaisia taloudellisia signaaleja siirtoverkko-operaattoreille ja markkinaosallistujille sekä perustuvat markkinamekanismeihin.
- (18) Sisämarkkinoiden sujuvan toiminnan turvaamiseksi olisi säädettävä menettelyistä, joiden avulla komissio voi hyväksyä päätöksiä ja suuntaviivoja mm. hinnoittelusta ja kapasiteetin jakamisesta. Samalla olisi kuitenkin varmistettava, että jäsenvaltioiden sääntelyviranomaiset osallistuvat näihin toimiin tarvittaessa eurooppalaisen yhdistyksensä kautta. Sääntelyviranomaisilla sekä muilla asianomaisilla jäsenvaltioiden viranomaisilla on tärkeä tehtävä sähkön sisämarkkinoiden hyvän toiminnan edistämiseksi.
- (19) Jäsenvaltioita ja toimivaltaisia kansallisia viranomaisia olisi vaadittava toimittamaan asiaankuuluvat tiedot komissiolle. Komission olisi käsiteltävä tällaiset tiedot luottamuksellisina. Komissiolla olisi tarvittaessa oltava mahdollisuus pyytää asiaankuuluvia tietoja suoraan niiltä yrityksiltä, joita asia koskee, kunhan siitä ilmoitetaan toimivaltaisille kansallisille viranomaisille.
- (20) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava tässä asetuksessa annettujen sääntöjen ja sen perusteella hyväksytyjen suuntaviivojen noudattaminen.
- (21) Jäsenvaltioiden olisi säädettävä tämän asetuksen säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja varmistettava, että niitä sovelletaan. Seuraamusten olisi oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia.
- (22) Koska suunnittelun toiminnan tavoitetta eli rajat ylittävän sähkökaupan yhdenmukaistetun kehyksen käyttöönottoa ei voida saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan tämän toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Sanotussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (23) Tämän asetuksen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet olisi toteutettava menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY⁽¹⁾ mukaisesti,

(¹) EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

OVAT ANTANEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla

Asiasisältö ja soveltamisala

Tämän asetuksen tarkoituksena on vahvistaa oikeudenmukaiset säännöt rajat ylittävää sähkökauppaa varten ja edistää siten kilpailua sähkön sisämarkkinoilla kansallisten ja alueellisten markkinoiden erityispiirteet huomioon ottaen. Tämä edellyttää sitä, että luodaan rajat ylittävien sähkövirtojen korvausmekanismi ja vahvistetaan yhdenmukaistetut periaatteet rajat ylittäviä siirtoja koskeville maksuille sekä jaetaan kansallisten siirtoverkkojen kesken käytettävissä oleva yhteenliittämiskapasiteetti.

2 artikla

Määritelmät

1. Tässä asetuksessa sovelletaan sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetun direktiivin 2003/54/EY⁽¹⁾ 2 artiklan määritelmiä lukuun ottamatta "rajayhdysjohdon" määritelmää, joka korvataan seuraavalla tekstillä:

"rajayhdysjohdolla" tarkoitetaan voimansiirtojohtoa, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan ja joka yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot;

2. Lisäksi sovelletaan seuraavia määritelmiä:

- a) "säätelyviranomaisilla" tarkoitetaan direktiivin 2003/54/EY 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säätelyviranomaisia;
- b) "rajat ylittävällä sähkövirralla" tarkoitetaan jäsenvaltion siirtoverkossa kulkevaa fyysistä sähkövirtaa, jonka saa aikaan sähkön tuottajien ja/tai kuluttajien toiminnan vaikutus kyseisen jäsenvaltion ulkopuolella sen siirtoverkkoon. Jos kahden tai sitä useamman jäsenvaltion siirtoverkot kokonaisuudessaan tai osittain ovat osa yhdestä ja samasta valvontalohkosta, kyseisen valvontalohkon katsotaan ainoastaan 3 artiklassa tarkoitettujen siirtoverkonhaltijoiden välisen korvausmekanismin yhteydessä kokonaisuudessaan olevan osa yhden asianomaisten jäsenvaltion siirtoverkosta, jotta vältetään valvontalohkojen sisäisten virtojen pitäminen rajat ylittävänä sähkövirtana ja niistä johtuvat 3 artiklassa tarkoitettujen korvaukset. Asianomaisten jäsenvaltioiden säätelyviranomaiset voivat ratkaista, kumpaan jäsenvaltioon kyseisen valvontalohkon katsotaan kokonaisuudessaan kuuluvan;
- c) "ylikuormituksella" tarkoitetaan tilannetta, jossa kansallisia siirtoverkkoja yhdistävä siirtoyhteys ei pysty asianomaisten rajayhdysjohdojen ja/tai kansallisten siirtoverkkojen kapasiteetin puutteen vuoksi käsittelemään kaikkia markkinaosallistujien pyytämiä kansainvälisestä kaupasta johtuvia fyysisiä virtoja;

- d) sähkön "ilmoitetulla viennillä" tarkoitetaan sähkön syöttämistä jäsenvaltion alueella sijaitsevaan verkkoon sopimusjärjestelyn perusteella, jolloin vastaava määrä sähköä on tarkoitus ottaa samanaikaisesti verkosta ("ilmoitettu tuonti") toisen jäsenvaltion tai kolmannen maan alueella;
- e) sähkön "ilmoitetulla kauttakululla" tarkoitetaan tilannetta, jossa kyseessä on sähkön "ilmoitettu vienti" ja jossa tapahtumalle valittu reitti kulkee jonkin muun kuin sellaisen maan kautta, jossa sähkö syötetään verkkoon tai jossa se vastaavasti samanaikaisesti otetaan verkosta;
- f) sähkön "ilmoitetulla tuonnilla" tarkoitetaan sähkön ottamista verkosta jäsenvaltion tai kolmannen maan alueella samanaikaisesti toisessa jäsenvaltiossa tapahtuvan sähkön verkkoon syöttämisen ("ilmoitettu vienti") kanssa;
- g) "uudella rajayhdysjohdolla" tarkoitetaan rajayhdysjohtoa, joka ei ollut valmis tämän asetuksen tullessa voimaan.

3 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden välinen korvausmekanismi

1. Siirtoverkonhaltijat saavat korvauksen kustannuksista, joita niille aiheutuu niiden verkoissa siirrettävistä rajat ylittävistä sähkövirroista.
 2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen korvauksen maksavat niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijat, joista rajat ylittävät sähkövirrat ovat peräisin, ja niiden, joihin ne päätyvät.
 3. Korvaukset suoritetaan säännöllisesti tietyltä menneeltä ajanjaksolta. Korvauksia on tarvittaessa tarkistettava jälkeenpäin siten, että ne vastaavat todellisia kustannuksia.
- Ensimmäinen ajanjakso, jolta korvauksia suoritetaan, määritellään 8 artiklassa tarkoitetuissa suuntaviivoissa.
4. Komissio päättää maksettavien korvausten määristä 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.
 5. Verkossa siirrettyjen rajat ylittävien sähkövirtojen sähkömäärä sekä kansallisista siirtoverkoista peräisin oleviksi ja/tai niihin päätyviksi osoitettujen rajat ylittävien sähkövirtojen sähkömäärä määritetään tietynä ajanjaksona todella mitattujen fyysisten sähkövirtojen perusteella.

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden s. 37.

6. Rajat ylittävien sähkövirtojen siirtämisestä aiheutuneet kustannukset vahvistetaan ennakoitujen pitkän aikavälin keskimääräisten lisäkustannusten perusteella ottaen huomioon häviöt, investoinnit uuteen infrastruktuuriin ja asianmukainen osuus nykyisestä infrastruktuurista aiheutuvista kustannuksista, jos infrastruktuuria käytetään rajat ylittävien sähkövirtojen siirtämiseen, ja niissä on erityisesti otettava huomioon tarve turvata toimitusvarmuus. Aiheutuneiden kustannusten määrittämisessä käytetään tunnustettuja tavanomaisia kustannuslaskentamenetelmiä. Rajat ylittävien sähkövirtojen siirrosta verkolle aiheutuvat hyödyt otetaan huomioon saatuja korvauksia alentavasti.

4 artikla

Verkkoon pääsystä perittävät maksut

1. Verkonhaltijoiden verkkoon pääsystä perimien maksujen on oltava avoimia, niissä on otettava huomioon tarve turvata verkon toimintavarmuus ja niiden on vastattava todellisia kustannuksia sikäli kuin nämä ovat verrattavissa tehokkaan ja rakenteeltaan vastaavan verkonhaltijan kustannuksiin, ja niitä on sovellettava tasapuolisesti. Maksut eivät saa olla sidoksissa etäisyyksiin.

2. Tuottajilta ja kuluttajilta (kuormitus) voidaan periä maksu verkkoihin pääsystä. Tuottajilta perittävä osuus verkkomaksuista on pienempi kuin kuluttajien osuus, jollei asianmukaisen ja tehokkaiden, toivottavaa sijaintia koskevien signaalien viestittämisen tarpeesta muuta johdu. Tarvittaessa tuottajiin ja/tai kuluttajiin sovellettavien tariffien tason avulla on voitava antaa signaaleja toivottavasta sijainnista Euroopan tasolla ja otettava huomioon verkon häviöt sekä aiheutunut ylikuormitus ja infrastruktuurin investointikustannukset. Tämä ei estä jäsenvaltioita viestittämästä toivottavaa sijaintia koskevia signaaleja omalla alueellaan eikä soveltamasta järjestelmiä, joilla varmistetaan se, että kuluttajilta (kuormitus) verkkoon pääsystä perittävät maksut ovat yhdenmukaisia kaikkialla niiden alueella.

3. Verkkoon pääsyn hinnoittelussa on otettava huomioon seuraavat seikat:

- siirtoverkonhaltijoiden välisestä korvausmekanismista johtuvat menot ja tulot,
- suoritettut ja saadut maksut sekä tulevien ajanjaksojen osalta odotettavissa olevat maksut, jotka arvioidaan menneiden ajanjaksojen perusteella.

4. Edellyttäen, että annetaan asianmukaisia ja tehokkaita signaaleja toivottavasta sijainnista 2 kohdan mukaisesti, verkkoon pääsystä tuottajilta ja kuluttajilta perittävien, kaupallisissa sopi-

muksessa määriteltyjen maksujen soveltaminen ei saa riippua sähkömäärämaasta eikä alkuperämaasta. Tällä ei rajoiteta sellaisia ilmoitettua vientiä ja ilmoitettua tuontia koskevia maksuja, jotka aiheutuvat 6 artiklassa tarkoitetusta ylikuormituksen hallinnasta.

5. Sähkömäärämaasta kauttakulkuun liittyvistä yksittäisistä liiketoimista ei saa periä erillisiä verkkomaksuja.

5 artikla

Yhteenliittämiskapasiteettia koskevien tietojen antaminen

1. Siirtoverkonhaltijoiden on otettava käyttöön yhteensovittamis- ja tiedonvaihtomekanismit, joilla varmistetaan verkon varmuus ylikuormitustapauksissa.

2. Siirtoverkonhaltijoiden soveltamat turvallisuus-, toiminta- ja suunnitteluvaatimukset on julkistettava. Julkistettuihin tietoihin on kuuluttava yleinen suunnitelma kokonaissiirtokapasiteetin ja siirron luotettavuusmarginaalin laskemisesta verkon sähköisten ja fyysisten ominaisuuksien perusteella. Säätelyviranomaisten on hyväksyttävä kyseinen suunnitelma.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on julkistettava arviot kunakin päivänä käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista ja ilmoitettava jo mahdollisesti varattu siirtokapasiteetti. Nämä tiedot on julkistettava tietyin aikavälein ennen siirtopäivää, ja niihin on joka tapauksessa sisällyttävä arviot viikoksi ja kuukaudeksi eteenpäin sekä määrällinen osoitin käytettävissä olevan kapasiteetin arvioidusta luotettavuudesta.

6 artikla

Ylikuormituksen hallintaa koskevat yleiset periaatteet

1. Verkon ylikuormitusongelmiin on puututtava syrjimättömin markkinaehtoisin ratkaisuin, jotka antavat markkinaosallistujille ja siirtoverkonhaltijoille tehokkaita taloudellisia signaaleja. Verkon ylikuormitusongelmat on mieluiten ratkaistava muilla kuin liiketoimiin perustuvilla menetelmillä eli käyttämällä menetelmiä, joihin ei liity valintaa yksittäisten markkinaosallistujien tekemien sopimusten välillä.

2. Toimitusrajoituksia on käytettävä ainoastaan sellaisissa hätätapauksissa, joissa siirtoverkonhaltijan on toimittava kiireellisesti ja ajojärjestyksen uudelleen määrittäminen tai vastakauppa ei ole mahdollinen. Kaikkia tällaisia menettelyjä on sovellettava syrjimättömästi.

Paitsi jos kyseessä on ylivoimainen este, mahdollinen kapasiteetin supistaminen on korvattava markkinaosallistujille, joille kapasiteettia on jaettu.

3. Yhteenliittäntöjen ja/tai rajat ylittäviin sähkövirtoihin vaikuttavien siirtoverkkojen enimmäiskapasiteetti on asetettava markkinaosallistujien käyttöön turvattu verkkotoiminnan turvallisuusvaatimusten puitteissa.

4. Markkinaosallistujien on ilmoitettava siirtoverkonhaltijalle hyvissä ajoin ennen asianomaista käyttöajankohtaa, aikovatko ne käyttää jaettua kapasiteettia. Kaikki jaettu kapasiteetti, joka ei tule käytetyksi, on palautettava markkinoille julkisesti, avoimella ja syrjimättömällä tavalla.

5. Siinä määrin kuin se on teknisesti mahdollista, siirtoverkonhaltijoiden on tasautettava ylikuormitettua yhteenliittäntälinjaa vastakkaiseen suuntaan kulkevien sähkövirtojen kapasiteetti-vaatimukset, jotta linjan koko kapasiteetti voidaan käyttää hyväksi. Ottaen täysin huomioon verkon turvallisuus, ylikuormitusta keventävistä toimituksista ei saa koskaan kieltäytyä.

6. Yhteenliittäntän jakamisesta saatavat tulot on käytettävä yhteen tai useampaan seuraavista tarkoituksista:

- a) jaetun kapasiteetin tosiasiallisen saatavuuden takaaminen;
- b) yhteenliittämiskapasiteettia ylläpitävät tai lisäävät verkkoinvestoinnit;
- c) tulona, jonka sääntelyviranomaiset ottavat huomioon hyväksyessään verkkoja koskevien tariffien laskentamenetelmää ja/tai arvioidessaan, onko tariffeja muutettava.

7 artikla

Uudet rajayhdysjohdot

1. Uudet tasavirtarajayhdysjohdot voidaan pyynnöstä jättää tämän asetuksen 6 artiklan 6 kohdan ja direktiivin 2003/54/EY 20 artiklan ja 23 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännösten soveltamisalan ulkopuolelle seuraavin edellytyksin:

- a) investoinnin on lisättävä kilpailua sähköntoimitusten alalla;
- b) investointiin liittyvä riski on niin suuri, että investointi ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi;
- c) rajayhdysjohdon omistaa luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon rajayhdysjohto on tarkoitus rakentaa;
- d) kustannukset peritään kyseisen rajayhdysjohdon käyttäjiltä;

e) mitään osaa rajayhdysjohtoon investoidusta pääomasta tai johdon käyttökustannuksista ei ole direktiivin 96/92/EY 19 artiklassa tarkoitettuna markkinoiden osittaisen avautumisen jälkeen saatu takaisin osana maksuja, joita rajayhdysjohdon yhdistämien siirto- tai jakeluverkkojen käytöstä on peritty;

f) vapautuksen myöntäminen ei haittaa kilpailua eikä sähkönsisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännellyn verkon tehokasta toimintaa, johon rajayhdysjohto on liitetty.

2. 1 kohtaa sovelletaan poikkeuksellisesti myös vaihtovirtayhdysjohdointiin, jos kyseisen investoinnin kustannukset ja riskit ovat erityisen korkeat verrattuna niihin kustannuksiin ja riskeihin, joita yleensä aiheutuu kahden kansallisen siirtoverkon liittämistä toisiinsa vaihtovirtayhdysjohdolla.

3. 1 kohtaa sovelletaan myös nykyisten rajayhdysjohdointien kapasiteetin huomattavaan lisäämiseen.

4. a) Sääntelyviranomaisen voi tapauskohtaisesti päättää 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua vapautuksesta. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin säätää, että sääntelyviranomaisen on annettava lausunto vapautusta koskevasta pyynnöstä jäsenvaltion asianomaiselle elimelle muodollista päätöstä varten. Kyseinen lausunto on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa.

b) i) vapautus voi koskea uuden yhdysjohdon tai olemassa olevan yhdysjohdon, jonka kapasiteettia on huomattavasti lisätty, koko kapasiteettia tai osaa siitä.

ii) vapautuksen myöntämisestä päätettäessä on tapauskohtaisesti harkittava, onko tarpeen asettaa vapautuksen kestoa ja rajayhdysjohdointien syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia edellytyksiä.

iii) edellä i ja ii kohdassa mainituista edellytyksistä päätettäessä on otettava huomioon erityisesti rakennettava lisäkapasiteetti, hankkeen aikaperspektiivi ja kansalliset olosuhteet.

c) Vapautusta myöntäessään asianomainen viranomaisen voi hyväksyä tai asettaa kapasiteetin hallintaa ja jakoa koskevia sääntöjä ja/tai järjestelmiä.

d) Vapautuksen myöntämistä koskeva päätös ja b kohdassa tarkoitettujen edellytykset on perusteltava asianmukaisesti ja julkaistava.

e) Ennen vapautusta koskevan päätöksen tekemistä on kuultava muita jäsenvaltioita tai asianomaisia sääntelyviranomaisia.

5. Toimivaltaisen viranomaisen on tiedotettava vapautuksen myöntämistä koskevasta päätöksestä ja kaikista päätökseen vaikuttavista seikoista viipymättä komissiolle. Tiedot voidaan toimittaa komissiolle kootusti niin, että komissio voi tehdä niiden pohjalta perustellun päätöksen.

Tietoihin on kuuluttava erityisesti seuraavat seikat:

- yksityiskohtainen selvitys perusteista, joiden pohjalta jäsenvaltio tai sääntelyviranomainen on myöntänyt vapautuksen, mukaan lukien asiaankuuluvat taloudelliset seikat, joihin vapautuksen tarve perustuu;
- analyysi siitä, miten vapautuksen myöntäminen vaikuttaa kilpailuun ja sähkön sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan;
- perustelut ajanjaksolle ja kyseisen yhdysjohdon kokonaiskapasiteetin osalle, jolle vapautus myönnetään;
- asianomaisten jäsenvaltioiden tai sääntelyviranomaisten välisen neuvottelun tulokset.

Komissio voi kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen saamisesta vaatia asianomaista sääntelyviranomaista tai jäsenvaltiota muuttamaan vapautuksen myöntämispäätöstä tai perumaan sen. Jos komissio pyytää asiasta lisätietoja, kahden kuukauden määräaika voidaan pidentää yhdellä lisäkuukaudella.

Ellei asianomainen jäsenvaltio tai sääntelyviranomainen noudata komission pyyntöä neljän viikon kuluessa, lopullinen päätös asiasta tehdään tämän asetuksen 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

Komissio pitää kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina.

8 artikla

Suuntaviivat

1. Noudattaen 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä komissio antaa ja muuttaa tarvittaessa 3 ja 4 artiklassa mainittujen periaatteiden mukaisesti siirtoverkonhaltijoiden välisen korvausmekanismin osalta 2 ja 3 kohdassa lueteltuja kysymyksiä koskevat suuntaviivat. Hyväksyessään nämä suuntaviivat ensimmäistä kertaa komissio varmistaa, että yhteen ehdotettuun toimenpiteeseen sisältyvät ainakin 2 kohdan a ja d alakohdassa ja 3 kohdassa tarkoitettut asiat.

2. Suuntaviivoissa määritetään:

- a) yksityiskohdat menettelystä niiden siirtoverkonhaltijoiden määrittämiseksi, jotka joutuvat maksamaan korvauksia

rajat ylittävistä sähköverroista, ottaen huomioon jaon niiden kansallisten siirtoverkkojen haltijoiden, joista rajat ylittävät sähkövirrat ovat peräisin, ja niiden verkkojen haltijoiden, joihin kyseiset virrat päätyvät, välillä 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti;

- b) yksityiskohdat noudatettavista maksumenettelyistä, myös siitä, miten määritellään ensimmäinen ajanjakso, jonka osalta korvausta on määrä maksaa, 3 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan mukaisesti;
- c) yksityiskohdat menetelmistä, joilla määritetään sekä määritetään että tyypeiltään verkossa kulkevat, rajat ylittävät sähkövirrat, joista on maksettava korvausta 3 artiklan mukaisesti, sekä se osa kyseisten sähkövirtojen määrästä, joka on peräisin ja/tai joka päättyy yksittäisten jäsenvaltioiden siirtoverkkoihin, 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti;
- d) yksityiskohdat menetelmistä, joilla määritetään rajat ylittävistä sähköverroista aiheutuneet kustannukset ja hyödyt 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti;
- e) yksityiskohtaiset ohjeet siitä, miten siirtoverkonhaltijoiden välisessä korvausmekanismissa käsitellään sähkövirtoja, jotka ovat peräisin Euroopan talousalueen ulkopuolisista maista tai jotka päättyvät niihin;
- f) tasavirtajohdoilla yhteenliitettyjen kansallisten verkkojen osallistuminen 3 artiklan mukaisesti.

3. Suuntaviivoissa vahvistetaan myös asianmukaiset säännöt niiden periaatteiden asteittaiseksi yhdenmukaistamiseksi, joiden mukaan määritellään tuottajiin ja kuluttajiin (kuormitus) sovellettavat maksut kansallisissa hinnoittelujärjestelmissä, mukaan lukien siirtoverkonhaltijoiden välisen korvausmekanismin huomioon ottaminen kansallisten verkkojen maksuissa sekä toivottavaa sijaintia koskevien signaalien antaminen asianmukaisesti ja tehokkaasti, asetuksen 4 artiklassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti.

Suuntaviivoissa määrätään asianmukaisista ja tehokkaista yhdenmukaistetuista toivottavaa sijaintia koskevista signaaleista Euroopan tasolla.

Tähän liittyvä yhdenmukaistaminen ei estä jäsenvaltioita soveltamasta järjestelmiä, joilla varmistetaan se, että kuluttajilta verkkoon pääsystä (kuormitus) perittävät maksut ovat vertailukelpoisia kaikkialla niiden alueella.

4. Tarvittaessa komissio muuttaa 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen liitteessä vahvistettuja käytettä-

vissä olevan kansallisten verkkojen välisten yhteenliittäntöjen siirtokapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevia suuntaviivoja 5 ja 6 artiklassa vahvistettujen periaatteiden mukaisesti, erityisesti lisätäkseen yksityiskohtaisia suuntaviivoja kaikista kapasiteetin jakomenetelmistä, joita sovelletaan käytännössä, ja varmistaakseen, että ylikuormituksen hallintajärjestelmät kehittyvät sisämarkkinoiden tavoitteiden mukaisesti. Tällaisten muutosten yhteydessä annetaan tarvittaessa myös yhteisiä sääntöjä 5 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista verkon käyttöä ja toimintaa koskevista turvallisuuden ja toiminnan vähimmäisvaatimuksista.

Hyväksyessään tai muuttaessaan suuntaviivoja komissio varmistaa, että niillä saavutetaan tämän asetuksen tavoitteiden saavuttamiseksi edellytettävä yhdenmukaistamisen vähimmäistaso eikä ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.

Silloin kun komissio hyväksyy tai muuttaa suuntaviivoja, se ilmoittaa, mitä toimia se on toteuttanut Euroopan sähköverkkoon kuuluvissa kolmansissa maissa sovellettavien sääntöjen ja kyseessä olevien suuntaviivojen vastaavuuden osalta.

9 artikla

Sääntelyviranomaiset

Sääntelyviranomaisten on velvollisuuksiaan täyttäessään varmistettava, että tätä asetusta ja 8 artiklan mukaisesti annettuja suuntaviivoja noudatetaan. Tämän asetuksen tavoitteisiin pääsemiseksi ne toimivat tarvittaessa yhteistyössä keskenään ja komission kanssa.

10 artikla

Tietojen antaminen ja luottamuksellisuus

1. Jäsenvaltioiden ja sääntelyviranomaisten on annettava pyynnöstä komissiolle kaikki 3 artiklan 4 kohdan ja 8 artiklan soveltamisen edellyttämät tiedot.

Erityisesti 3 artiklan 4 kohdan ja 3 artiklan 6 kohdan soveltamista varten sääntelyviranomaisten on ilmoitettava säännöllisesti tiedot kansallisille siirtoverkonhaltijoille aiheutuneista kuluista sekä tiedot ja kaikki asian kannalta merkittävät yksityiskohdat fyysisistä sähkövirroista siirtoverkonhaltijoiden verkoissa ja verkon kustannuksista.

Komissio vahvistaa kohtuullisen määräajan, jonka kuluessa tiedot on toimitettava, ottaen huomioon vaadittujen tietojen monimutkaisuuden ja tietojen saamisen kiireellisyyden.

2. Jos asianomainen jäsenvaltio tai sääntelyviranomainen ei toimita näitä tietoja 1 kohdan mukaisesti asetetussa määräajassa, komissio voi pyytää kaikkia 3 artiklan 4 kohdan ja 8 artiklan soveltamisen edellyttämiä tietoja suoraan asianomaisilta yrityksiltä.

Kun komissio lähettää yritykselle tietojensaantipyynnön, sen on samanaikaisesti lähetettävä jäljennös pyynnöstä sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella yrityksen kotipaikka on.

3. Komission pyynnössä mainitaan sen oikeusperusta, määräaika tietojen antamiselle, pyynnön tarkoitus sekä virheellisten, epätäydellisten tai harhaanjohtavien tietojen toimittamisesta 12 artiklan 2 kohdassa säädetyt seuraamukset. Komissio asettaa kohtuullisen määräajan ottaen huomioon pyydettyjen tietojen monimutkaisuuden ja niiden saamisen kiireellisyyden.

4. Velvollisuus pyydettyjen tietojen antamiseen on yritysten omistajilla tai heidän edustajillaan sekä oikeushenkilöiden osalta henkilöillä, joilla lain tai niiden perustamisasiakirjan mukaan on kelpoisuus edustaa niitä. Asianmukaisesti valtuutetut lakimiehet voivat antaa tiedot asiakkaidensa puolesta. Tässä tapauksessa jälkimmäisillä säilyy täysi vastuu, jos annetut tiedot eivät ole täydellisiä taikka ovat virheellisiä tai harhaanjohtavia.

5. Jos yritys ei anna pyydettyjä tietoja komission asettamassa määräajassa tai se antaa tietoja, jotka eivät ole täydellisiä, komissio voi vaatia päätöksellään tietojen antamista. Päätöksessä täsmennetään, mitä tietoja pyydetään, ja annetaan asianmukainen määräaika tietojen antamiselle. Siinä ilmoitetaan 12 artiklan 2 kohdassa säädetyistä seuraamuksista. Lisäksi siinä ilmoitetaan oikeudesta hakea muutosta päätökseen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta.

Komission on samanaikaisesti toimitettava päätöksensä jäljennös sen jäsenvaltion sääntelyviranomaisille, jonka alueella kyseisen henkilön taikka yrityksen kotipaikka on.

6. Tämän asetuksen mukaisesti hankittuja tietoja käytetään ainoastaan 3 artiklan 4 kohdassa ja 8 artiklassa säädettyihin tarkoituksiin.

Komissio ei ilmaise ammattisalaisuuden piiriin kuuluvia tietoja, jotka se on saanut tämän asetuksen nojalla.

11 artikla

Jäsenvaltioiden oikeus säätää yksityiskohtaisempia toimenpiteitä

Tällä asetuksella ei rajoiteta jäsenvaltioiden oikeuksia pitää voimassa tai ottaa käyttöön toimenpiteitä, jotka sisältävät tätä asetusta ja 8 artiklassa tarkoitettuja suuntaviivoja yksityiskohtaisempia säännöksiä.

12 artikla

Seuraamukset

1. Rajoittamatta 2 kohdan soveltamista, jäsenvaltioiden on säädettävä seuraamusjärjestelmästä, jota sovelletaan tämän asetuksen säännösten rikkomiseen, ja toteutettava seuraamusten soveltamisen varmistamiseksi kaikki tarvittavat toimenpiteet. Säädettyjen seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava näistä säännöksistä komissiolle viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2004 ja ilmoitettava niiden muutoksista viipymättä.

2. Komissio voi päätöksellään asettaa yrityksille sakon, jonka määrä on enintään yksi prosentti edellisen tilikauden kokonaisliikevaihdosta, jos nämä ovat 10 artiklan 3 kohdan mukaiseen pyyntöön vastatessaan antaneet tarkoituksellisesti tai tuottamuksellisesti tietoja, jotka ovat virheellisiä, epätäydellisiä tai harhaanjohtavia, taikka eivät ole antaneet tietoja 10 artiklan 5 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla tehdyllä päätöksellä vahvistettuun määräaikaan mennessä.

Sakon määrän vahvistamisessa otetaan huomioon ensimmäisen alakohdan vaatimusten rikkomisen vakavuus.

3. 1 kohdan nojalla säädetyt seuraamukset ja 2 kohdan nojalla tehdyt päätökset eivät ole luonteeltaan rikosoikeudellisia.

13 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea.
2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY ⁽¹⁾ 5 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä 26 päivänä kesäkuuta 2003.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

P. COX

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. TSOCHATZOPOULOS

Päätöksen 1999/468/EY 5 artiklan 6 kohdassa säädetty määräaika vahvistetaan kolmeksi kuukaudeksi.

3. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 3 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä ottaen huomioon kyseisen päätöksen 8 artiklan säännökset.

4. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

14 artikla

Komission kertomus

Komissio valvoo tämän asetuksen täytäntöönpanoa. Se esittää viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen asetuksen soveltamisesta saaduista kokemuksista. Kertomuksessa tarkastellaan erityisesti, missä määrin asetuksella on onnistuttu varmistamaan, että rajat ylittävään sähkön kauppaan sovelletaan syrjimättömiä ja kustannusvastaavia edellytyksiä verkkoon pääsyssä niin, että edistetään asiakkaiden valinnanvapautta toimivilla sisämarkkinoilla ja pitkän aikavälin toimitusvarmuutta, sekä missä määrin tehokkaat toivottavaa sijaintia koskevat signaalit ovat käytössä. Kertomukseen liitetään tarvittaessa asianmukaisia ehdotuksia ja/tai suosituksia.

15 artikla

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2004.

⁽¹⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

LIITE

Käytettävissä olevan kansallisten verkkojen välisten yhteenliittäntöjen siirtokapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevat suuntaviivat

Yleistä

1. Jäsenvaltioiden toteuttamilla ylikuormituksen hallinnan menetelmillä on käsiteltävä lyhytaikaisen ylikuormituksen ongelmia markkinaperusteisesti taloudellisesti tehokkaalla tavalla ja antaen samalla signaaleja tai kannustimia verkkoa ja sähköntuotantoa koskevien tehokkaiden investointien tekemiseksi oikeisiin paikkoihin.
2. Siirtoverkonhaltijoiden tai tapauksen mukaan jäsenvaltioiden on vahvistettava syrjimättömät ja avoimet vaatimukset, joissa määritetään se, mihin ylikuormituksen hallintamenetelmiin niitä sovelletaan ja missä tilanteessa. Nämä vaatimukset samoin kuin turvallisuutta koskevat vaatimukset on eriteltävä julkisesti saatavilla olevissa asiakirjoissa.
3. Ylikuormituksen hallintamenetelmien sääntöjä laadittaessa on erilaisten rajat ylittävien sähköntoimitusten kohtelussa oltava mahdollisimman vähän eroja riippumatta siitä, onko kyse kahdenvälisistä sopimuksista vai järjestäytyneillä ulkomaisilla markkinoilla tehdyistä tarjouksista. Vähäisen siirtokapasiteetin jakomenettelyn on oltava avoin. Jos eroja sähköntoimitusten kohtelussa on, on osoitettava, että ne eivät vääristä tai estä kilpailun kehittymistä.
4. Ylikuormituksen hallinnasta tuloksena olevien hintasignaalien on oltava suuntaa osoittavia.
5. Siirtoverkonhaltijoiden on tarjottava markkinoille siirtokapasiteettia, joka on mahdollisimman vakaata. Kohtuullisen osuuden kapasiteetista saa tarjota markkinoille heikommilla vakausedellytyksillä, mutta rajanylitysjohtojen täsmälliset kuljetusedellytykset on aina tehtävä tiettäväksi markkinaosallistujille.
6. Koska Manner-Euroopan sähköverkko on hyvin tiheä ja yhteenliittäntöjen käyttö vaikuttaa sähkövirtoihin vähintään kahdella puolella valtion rajaa, jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten on varmistettava, että sellaisia ylikuormituksen hallintamenetelmiä, joilla on huomattavia vaikutuksia sähkövirtoihin muissa verkoissa, ei suunnitella yksipuolisesti.

Pitkien sopimusten asema

1. Etuoikeutta yhteenliittämiskapasiteetin käyttöön ei saa antaa sopimuksille, jotka ovat Euroopan yhteisön perustamis-sopimuksen 81 ja 82 artiklan vastaisia.
2. Nykyisillä pitkäaikaisilla sopimuksilla ei ole etuoikeutta niiden tullessa uusittaviksi.

Tietojen antaminen

1. Siirtoverkonhaltijoiden on pantava täytäntöön aiheelliset yhteensovittamis- ja tietojenvaihtomekanismit verkon varmuuden turvaamiseksi.
2. Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava kaikki rajat ylittävän siirron kokonaiskapasiteettia koskevat merkitykselliset tiedot. Käytettävissä olevan siirtokapasiteetin talvi- ja kesälukujen lisäksi siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava kunkin päivän siirtokapasiteettia koskevat arviot useiden siirtopäivää edeltävien ajanjaksojen osalta. Markkinoille on annettava tarkat arviot vähintään viikoksi eteenpäin, ja siirtoverkonhaltijoiden on pyrittävä tuottamaan tietoja myös kuukaudeksi eteenpäin. Mukaan on liitettävä kuvaus näiden tietojen pitävyydestä.

3. Siirtoverkonhaltijoiden on julkaistava yleinen suunnitelma kokonaissiirtokapasiteetin ja siirron luotettavuusmarginaalin laskemisesta verkon sähköisen ja fyysisen todellisuuden perusteella. Suunnitelma on hyväksyttävä asianomaisten jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisilla. Turvallisuusvaatimusten sekä toimintaa ja suunnittelua koskevien vaatimusten on oltava olennainen osa tietoja, jotka siirtoverkonhaltijoiden on annettava julkisesti saatavilla olevissa asiakirjoissa.

Ylikuormituksen hallintaa koskevat periaatteet

1. Verkon ylikuormitusongelmat on mieluiten ratkaistava muilla kuin liiketoimiin perustuvilla menetelmillä, eli olisi pyrittävä käyttämään menetelmiä, joihin ei liity valintaa yksittäisten markkinaosallistujien tekemien sopimusten välillä.
2. Asianomaiset siirtoverkonhaltijat voivat yhdistää rajojen yli yhteensovitettujen ajojärjestyksen uudelleen määrittämisen ja vastakaupat. Vastakaupoista ja ajojärjestyksen uudelleen määrittämisestä siirtoverkonhaltijoille aiheutuvien kustannusten on kuitenkin oltava sellaisella tasolla, että niillä on vaikutusta.
3. On ryhdyttävä viipymättä tutkimaan, voisiko ylikuormituksen hallintaan soveltaa kestävämpää lähestymistapaa, joka perustuu "pysyvän" ylikuormituksen tilanteessa käytetyn markkinoiden jakamisen tai muiden markkinapohjaisten menettelyjen ja tilapäisen ylikuormituksen ratkaisemiseen sovellettujen vastakauppojen yhdistämiseen.

Nimenomaisia huutokauppoja koskevat suuntaviivat

1. Huutokauppajärjestelmä on suunniteltava siten, että kaikki käytettävissä oleva kapasiteetti saadaan tarjottua markkinoille. Tämä voidaan toteuttaa järjestämällä yhdistelmähuutokauppoja, joissa kapasiteettia myydään eri kestoille ja eri ominaisuuksilla (esimerkiksi kyseisen saatavilla olevan kapasiteetin odotettavissa olevan luotettavuuden mukaan).
2. Kaikki yhteenliittämiskapasiteetti on tarjottava huutokaupoilla, joita voidaan pitää esimerkiksi vuosittain, kuukausittain, viikoittain, päivittäin tai useita kertoja päivässä asianomaisten markkinoiden tarpeiden mukaan. Jokaisessa näistä huutokaupoista on jaettava ennalta määrätty osuus käytettävissä olevasta siirtokapasiteetista sekä sen lisäksi edellisistä huutokaupoista jakamatta jäänyt kapasiteetti.
3. Nimenomaiset huutokaupat on valmisteltava jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten ja asianomaisten siirtoverkonhaltijoiden yhteistyöllä sekä suunniteltava niin, että tarjousten tekijät voivat osallistua myös minkä tahansa järjestäytyneiden markkinoiden (eli sähköpörssin) kaupankäyntiin asianomaisissa maissa.
4. Ylikuormitettujen yhteysjohtojen kumpaankin suuntaan kulkevat sähkövirrat on periaatteessa tasautettava, jotta saadaan käyttöön suurin mahdollinen kapasiteetti ylikuormituksen suuntaan. Sähkövirtojen tasauttaminen on kuitenkin sopeutettava yhteen sähköverkon turvallisen toiminnan vaatimusten kanssa.
5. Jotta markkinoille saadaan tarjottua mahdollisimman paljon kapasiteettia, sähkövirtojen tasauttamiseen liittyvän taloudellisen riskin on oltava niiden vastuulla, jotka ovat aiheuttaneet riskin.
6. Valittavalla huutokauppanettelyllä on voitava antaa markkinaosapuolille suuntaa osoittavia hintasignaaleja. Hallitsevaan sähkövirtaan nähden vastakkainen siirto helpottaa ylikuormitusta ja lisää siis ylikuormitetun yhteysjohtoon siirtokapasiteettia.
7. Markkinaosallistujien määräävään asemaan liittyvien ongelmien syntyminen tai paheneminen välttämiseksi huutokauppaneuvottelua suunniteltaessa toimivaltaisten sääntelyviranomaisten on vakavasti harkittava mahdollisuutta asettaa yläraja sille kapasiteetin määrälle, jonka yksi markkinaosallistuja voi huutokaupassa ostaa, omistaa tai käyttää.
8. Jotta edistetään likvidien sähkömarkkinoiden perustamista, huutokaupassa ostetulla kapasiteetilla on voitava käydä vapaasti kauppaa siihen asti, kunnes siirtoverkonhaltijalle ilmoitetaan, että ostettu kapasiteetti käytetään.

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS N:o 1229/2003/EY,

tehty 26 päivänä kesäkuuta 2003,

Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta ja päätöksen N:o 1254/96/EY kumoamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO,
jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 156 artiklan ensimmäisen kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽³⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽⁴⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien suuntaviivojen vahvistamisesta 5 päivänä kesäkuuta 1996 tehtyyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseen N:o 1254/96/EY ⁽⁵⁾ on tarpeen ottaa mukaan uudet painopisteet, jotta voidaan nostaa esiin erityisen tärkeitä hankkeita, saattaa hankeluettelo ajan tasalle sekä muuttaa hankkeiden yksilöintimenettelyä.
- (2) Uusien painopisteiden taustalla ovat yhtäältä entistä avoimempien ja kilpailuperusteisempien energian sisämarkkinoiden luominen sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 96/92/EY ⁽⁶⁾ ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/30/EY ⁽⁷⁾ täytäntöönpanon seurauksena. Uudet painopisteet ovat energiamarkkinoiden toiminnalle välttä-

⁽¹⁾ EYVL C 151 E, 25.6.2002, s. 207.

⁽²⁾ EYVL C 241, 7.10.2002, s. 146.

⁽³⁾ EYVL C 278, 14.11.2002, s. 35.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 24. lokakuuta 2002 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 6. helmikuuta 2003 (EUVL C 64 E, 18.3.2003, s. 22) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 4. kesäkuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä) ja neuvoston päätös, tehty 16. kesäkuuta 2003.

⁽⁵⁾ EYVL L 161, 29.6.1996, s. 147. Päätös sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna päätöksellä N:o 1741/1999/EY (EYVL L 207, 6.8.1999, s. 1).

⁽⁶⁾ EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20.

⁽⁷⁾ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 1.

mättömien perusrakenteiden kehittämistä koskevien vuoden 2001 maaliskuun Tukholman Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaiset. Erityisesti olisi pyrittävä saavuttamaan kestävän kehityksen politiikkaan myötävaikuttavan uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämisen tavoite.

- (3) Energia-alan infrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon pitäisi tapahtua yleensä markkinaperiaatteiden mukaisesti. Tämä noudattaa myös komission ehdotuksia energia alan sisämarkkinoiden loppuun saattamisesta ja kilpailulainsäädännön yhteisistä säännöistä, joiden tavoitteena on avoimempien ja kilpailuperusteisempien energiamarkkinoiden luominen. Rakentamis- ja ylläpitovaihetta koskevan yhteisön rahoitustuen olisi sen vuoksi oltava erittäin poikkeuksellista, ja poikkeusten olisi oltava asianmukaisesti perusteltuja.

- (4) Energia-alan infrastruktuurin rakentamisessa ja ylläpidossa olisi varmistettava energia-alan sisämarkkinoiden tehokas toiminta ja otettava samalla huomioon strategiset ja, kun se on asianmukaista, yleispalvelun kriteerit. Painopistealueet ovat myös seurausta siitä, että Euroopan laajuiset energiaverkot ovat saamassa yhä tärkeemmän aseman, kun yhteisön maakaasuhankintoja monipuolistetaan, hakijamaiden energiaverkkoja liitetään yhteisön verkkoihin sekä varmistetaan, että Euroopan ja Välimeren sekä Mustanmeren alueen sähköverkkojen toiminta on yhteensovitettua.

- (5) Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevien hankkeiden joukosta on tarpeen nostaa esiin ensisijaisia hankkeita, jotka ovat erittäin tärkeitä energian sisämarkkinoiden toiminnan tai energian toimitusvarmuuden kannalta.

- (6) Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevaan ohjelmaan kuuluvien hankkeiden yksilöintimenettelyn muuttaminen on tarpeen, jotta Euroopan laajuisten verkkojen alaan liittyvän yhteisön rahoitustuen myöntämistä koskevista yleisistä säännöistä 18 päivänä syyskuuta 1995 annettua neuvoston asetusta (EY) N:o 2236/95 ⁽⁸⁾ sovellettaisiin yhdenmukaisesti.

- (7) Euroopan laajuisiin energiaverkkoihin liittyvien hankkeiden yksilöintimenettelyä olisi muutettava kahdella tasol-

⁽⁸⁾ EYVL L 228, 23.9.1995, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella N:o 1655/1999 (EYVL L 197, 29.7.1999, s. 1).

la, eli ensinnä tasolla, jolla yksilöidään pienehkö määrä toimintalinjan mukaan määriteltyjä yhteistä etua koskevia hankkeita, ja toisaalta eritelmien tasolla, jolla kuvaillaan yksittäiset hankkeet yksityiskohtaisesti.

- (8) Hankkeille laaditaan alustavat eritelmät, koska ne todennäköisesti muuttuvat. Komissiolle olisi sen vuoksi annettava valtuudet jatkaa niiden ajan saattamista. Koska hankkeista voi aiheutua huomattavia poliittisia ja taloudellisia seurauksia, on tärkeää löytää tarkoituksenmukainen tasapaino lainsäädäntövallan suorittaman valvonnan sekä joustavuuden välillä määritettäessä, mitkä hankkeet voivat mahdollisesti saada yhteisön rahoitustukea.
- (9) Tämän päätöksen edellyttämistä täytäntöönpanotoimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY⁽¹⁾ mukaisesti.
- (10) Yhteistä etua koskevien hankkeiden, niiden eritelmien ja ensisijaisten hankkeiden yksilöinti ei saisi rajoittaa hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnin tuloksia, suunnitelmia tai ohjelmia.
- (11) Olisi pidennettävä niiden määräaikaiskertomusten tarkastelujaksoa, jotka komissio laatii päätöksessä N:o 1254/96/EY säädettyjen suuntaviivojen täytäntöönpanosta, koska komission on määrää antaa asetuksen (EY) N:o 2236/95/EY mukaisesti vuosittain kertomus, jossa on tietoja hankkeiden ja erityisesti ensisijaisten hankkeiden etenemisestä.
- (12) Ottaen huomioon päätökseen N:o 1254/96/EY tehtävien tarkistusten laajuuden, on selvyden ja rationalisoinnin vuoksi toivottavaa, että kyseiset säännökset laaditaan uudelleen,

OVAT TEHNEET TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tarkoitus

Tässä päätöksessä määritellään Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevan yhteisön ohjaavan toiminnan luonne ja laajuus. Siinä vahvistetaan joukko suuntaviivoja, joihin sisältyy Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevan yhteisön toiminnan tavoitteet, painopisteet sekä pääperiaatteet. Näissä suuntaviivoissa

voissa yksilöidään yhteistä etua Euroopan laajuisissa sähkö- ja maakaasuverkoissa koskevat hankkeet, mukaan lukien ensisijaiset hankkeet.

2 artikla

Soveltamisala

Tämä päätös koskee

- 1) sähköverkoissa:
 - a) kaikkia suurjännitelinjoja, jakeluverkkoihin kuuluvia lukuun ottamatta, ja merenalaisia yhteyksiä, jos näitä rakenteita käytetään alueiden väliseen tai kansainväliseen energiansiirtoon tai liitántään,
 - b) kaikkia kyseisen järjestelmän toiminnalle välttämättömiä laitteita tai laitoksia, myös suojaus-, valvonta- ja ohjausjärjestelmiä,
- 2) maakaasuverkoissa:
 - a) sellaisia korkeapaineakaasuputkia, lukuun ottamatta jakeluverkkoihin kuuluvia, jotka mahdollistavat yhteisön alueiden energianhankinnan sisäisistä tai ulkoisista lähteistä,
 - b) edellä mainittuihin korkeapaineakaasuputkiin yhdistettyjä maanalaisia varastoja,
 - c) asemia nesteytetyn maakaasun vastaanottamista, varastointia ja kaasuttamista varten sekä metaanikaasulaivoja toimitettavien määrien mukaan,
 - d) kaikkia kyseisen järjestelmän toiminnalle välttämättömiä laitteita tai laitoksia, myös suojaus-, valvonta- ja ohjausjärjestelmiä.

3 artikla

Tavoitteet

Yhteisö edistää Euroopan laajuisten energiaverkkojen yhteenliittämistä, yhteentoimivuutta ja kehittämistä sekä pääsyä näihin verkkoihin voimassa olevan yhteisön oikeuden mukaisesti, jotta

- a) kannustetaan sisämarkkinoiden tehokkaaseen toteuttamiseen yleensä ja erityisesti energian sisämarkkinoiden toteuttamiseen edistämällä energiavarojen järkiperaista tuotantoa, jakelua ja käyttöä sekä uusiutuvien energiavarojen hyödyntämistä ja liittämistä verkkoon kuluttajien maksaman energian hinnan alentamiseksi ja energialähteiden monimuotoistamiseksi,
- b) helpotetaan yhteisön epäsuotuisten alueiden ja saarialueiden kehitystä ja vähennetään niiden eristyneisyyttä ja edistetään siten taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden lujittamista,

⁽¹⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

c) vahvistetaan energian toimitusvarmuutta, esimerkiksi syventämällä suhteita kolmansien maiden kanssa energia-alalla yhteisen edun mukaisesti erityisesti energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen ja yhteisön tekemien yhteistyösopimusten puitteissa.

4 artikla

Painopisteet

Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevan yhteisön toiminnan painopisteiden on oltava yhteensopivia kestävästä kehityksen kanssa ja ne ovat seuraavat:

- 1) sekä sähkö- että kaasuverkkojen osalta:
 - a) energiaverkkojen mukauttaminen ja kehittäminen energian sisämarkkinoiden toteuttamisen tukemiseksi ja erityisesti pullonkauloja (varsinkin maiden välisiä), ylikuormitusta ja puuttuvia yhteyksiä koskevien ongelmien ratkaiseminen sekä sähkön ja maakaasun sisämarkkinoiden toiminnasta johtuvien tarpeiden ja Euroopan yhteisön laajentumisen huomioon ottaminen;
 - b) energiaverkkojen perustaminen saarialueille, eristyksissä oleville sekä syrjäisille ja syrjäisimmille alueille edistämällä samalla energialähteiden monipuolistamista ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä sekä kyseisten verkkojen yhdistäminen tarvittaessa;
- 2) sähköverkkojen osalta:
 - a) verkkojen mukauttaminen ja kehittäminen uusiutuvan energiatuotannon verkkoon integroimisen tai liittämisen helpottamiseksi;
 - b) Euroopan yhteisössä olevien sähköverkkojen yhteentoimivuus ehdokasmaissa ja muissa Euroopan maissa sekä Välimeren ja Mustanmeren alueen maissa olevien verkkojen kanssa;
3. kaasuverkkojen osalta:

kaasuverkkojen kehittäminen Euroopan yhteisön maakaasun kulutustarpeiden täyttämiseksi, yhteisön kaasutoimintajärjestelmien valvonta ja kaasuverkkojen yhteentoimivuus kolmansissa Euroopan maissa sekä Välimeren ja Mustanmeren alueen maissa olevien verkkojen kanssa ja maakaasun hankintalähteiden ja siirtoreittien monimuotoistaminen.

5 artikla

Toimintaperiaatteet

Euroopan laajuisia energiaverkkoja koskevan yhteisön toiminnan pääperiaatteet ovat:

- a) yhteistä etua koskevien hankkeiden yksilöiminen,
- b) suotuisamman ympäristön luominen näiden verkkojen kehittämiselle perustamissopimuksen 156 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti.

6 artikla

Yhteistä etua koskevien hankkeiden lisäarviointiperusteet

1. Yhteistä etua koskevien hankkeiden muutoksista, eritelmistä ja ajan tasalle saattamista koskevista pyynnöistä tehdään päätös soveltaen seuraavia yleisiä arviointiperusteita:

- a) hankkeet kuuluvat 2 artiklan soveltamisalaan,
- b) hankkeet vastaavat 3 artiklassa määriteltyjä tavoitteita ja kuuluvat 4 artiklassa tarkoitettuihin painopisteisiin,
- c) hankkeet vaikuttavat taloudellisesti elinkelpoisilta.

Yhteistä etua koskeviin hankkeisiin, jotka koskevat jonkin jäsenvaltion aluetta, tarvitaan kyseisen jäsenvaltion hyväksyntä.

2. Lisäarviointiperusteet yhteistä etua koskevien hankkeiden määrittämiseksi ovat liitteessä II.

3. Kaikista muutoksista, jotka vaikuttavat liitteessä II olevaan yhteistä etua koskevien hankkeiden lisäarviointiperusteiden kuvaukseen, myös arviointiperusteisiin vaikuttavista merkittävistä muutoksista, jotka koskevat esimerkiksi kokonaan uusia hankkeita tai kohdemaita, tehdään päätös perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

4. Ainoastaan sellaisille liitteessä III luetelluille hankkeille, jotka täyttävät 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut arviointiperusteet, voidaan myöntää yhteisön rahoitustukea asetuksen (EY) N:o 2236/95 mukaisesti.

5. Hankkeiden suuntaa-antavat eritelvät, joihin sisältyy tarvittaessa niiden maantieteellinen kuvaus, ovat liitteessä III. Eritelmät saatetaan ajan tasalle 10 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen. Ajan tasalle saattaminen on yksinomaan teknistä ja se on rajattava hankkeiden teknisiin muutoksiin, jolloin se voi koskea esimerkiksi tarvetta muuttaa määrätyn siirtoreitin tiettyä osuutta tai hankkeen sijoituspaikan rajattua mukauttamista.

6. Jäsenvaltioiden on toteutettava kaikki toimenpiteet, jotka ne katsovat tarpeellisiksi yhteistä etua koskevien hankkeiden toteuttamisen helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi ja viivytysten välttämiseksi, noudattaen ympäristöasioita koskevaa yhteisön

lainsäädäntöä sekä kansainvälisiä yleissopimuksia. Erityisesti tarvittavat lupamenettelyt on saatava nopeasti päätökseen.

7. Jos yhteistä etua koskevista hankkeista osa sijaitsee kolmannen maan alueella, komissio voi asianomaisten jäsenvaltioiden suostumuksella tehdä ehdotuksia — milloin se on asianmukaista, yhteisön kyseisten kolmansien maiden kanssa tekemien sopimusten hoitamisen yhteydessä sekä energiaperuskirjasta tehdyn sopimuksen allekirjoittaneiden kolmansien maiden osalta kyseisen sopimuksen määräysten mukaisesti — jotta kyseiset kolmannet maat tunnustaisivat nämä hankkeet molemminpuolista etua koskeviksi näiden hankkeiden toteuttamisen helpottamiseksi.

8. Edellä 1 kohdan c kohdassa tarkoitetun taloudellisen elinkelpoisuuden arviointi perustuu kustannus-hyötyanalyysiin, jossa otetaan huomioon kaikki kustannukset ja hyödyt, myös keskipitkällä ja/tai pitkällä aikavälillä, sekä myös näihin liittyvät ympäristönäkökohdat, toimitusvarmuus ja taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistäminen.

7 artikla

Ensisijaiset hankkeet

1. Edellä 6 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut ja liitteessä I mainitut yhteistä etua koskevat hankkeet ovat ensisijaisia asetuksessa (EY) N:o 2236/95 säädetyn yhteisön rahoitustuen myöntämisen kannalta. Muutoksista liitteeseen I tehdään päätös perustamissopimuksen 251 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti.

2. Asianomaiset jäsenvaltiot ja Euroopan komissio pyrkivät kukin oman toimivaltansa rajoissa edistämään ensisijaisten hankkeiden ja erityisesti rajat ylittävien hankkeiden toteuttamista.

3. Ensisijaisten hankkeiden on oltava kestävän kehityksen mukaisia ja täytettävä seuraavat vaatimukset:

- a) niillä on oltava merkittävä vaikutus sisämarkkinoiden toimintaan ja kilpailukykyyn ja/tai
- b) niiden on parannettava toimitusvarmuutta yhteisössä.

8 artikla

Vaikutukset kilpailuun

Hankkeiden tarkastelussa pyritään ottamaan huomioon niiden vaikutukset kilpailuun. Kannustetaan yksityistä tai taloudellisten toimijoiden järjestämää rahoitusta. Kilpailun vääristymiä markkinatoimijoiden välillä on vältettävä perustamissopimuksen määräysten mukaisesti.

9 artikla

Rajoitukset

1. Tällä päätöksellä ei rajoiteta jäsenvaltion tai yhteisön taloudellisia sitoumuksia.

2. Tämä päätös ei vaikuta hankkeiden ympäristöarvioinnin tuloksiin tai sellaisten suunnitelmien tai ohjelmien ympäristöarvioinnin tuloksiin, joissa määritellään tällaisten hankkeiden tulevat lupajärjestelyt. Ympäristöarvioinnin tulokset — jos tällaista arviointia on pyydetty yhteisön asiaa koskevan lainsäädännön mukaisesti — otetaan huomioon ennen hankkeiden toteuttamista koskevan päätöksen tekemistä yhteisön lainsäädännön mukaisesti.

10 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 5 ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

Päätöksen 1999/468/EY 5 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu määräaika vahvistetaan kolmeksi kuukaudeksi.

3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

11 artikla

Kertomus

Komissio laatii joka toinen vuosi tämän päätöksen täytäntöönpanosta kertomuksen, jonka se antaa Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle. Kertomuksessa kiinnitetään huomiota myös täytäntöönpanoon ja edistymiseen liitteen II 1, 2 ja 7 kohdassa mainittujen rajat ylittäviä yhteyksiä koskevien ensisijaisten hankkeiden toteuttamisessa sekä niiden rahoitusta koskeviin yksityiskohtiin, erityisesti yhteisön rahoitustuen osalta.

12 artikla

Tämä päätös tulee voimaan kolmantena päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

13 artikla

Kumotaan päätös N:o 1254/96/EY, sanotun kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden velvoitteita, jotka koskevat mainitun pää-

töksen soveltamista. Viittauksia päätökseen N:o 1254/96/EY
pidetään viittauksina tähän päätökseen.

Tehty Brysselissä 26 päivänä kesäkuuta 2003.

14 artikla

Euroopan parlamentin puolesta

Neuvoston puolesta

Puhemies

Puheenjohtaja

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

P. COX

A. TSOCHATZOPOULOS

LIITE I

EUROOPAN LAAJUISET ENERGIAVERKOT

7 artiklassa määriteltyjen ensisijaisten hankkeiden linjaukset

SÄHKÖVERKOT:

- EL.1. Ranska—Belgia—Alankomaat—Saksa:
Sähköverkon vahvistaminen Benelux-maiden läpi kulkevien sähkövirtojen ylikuormituksen ratkaisemiseksi
- EL.2. Ranskan, Itävallan, Slovenian ja Sveitsin vastaiset Italian raja-alueet:
Yhteenliittämiskapasiteetin lisäys
- EL.3. Ranska—Espanja—Portugali:
Yhteenliittämiskapasiteetin lisäys näiden maiden välillä ja Iberian niemimaalla sekä runkoverkon kehittäminen saarialueilla
- EL.4. Kreikka—Balkanin maat—UCTE-verkko:
Sähköinfrastruktuurin kehittäminen Kreikan liittämiseksi UCTE-verkkoon
- EL.5. Yhdistynyt kuningaskunta—Manner-Eurooppa ja Pohjois-Eurooppa:
Yhteenliittämiskapasiteetin rakentaminen ja/tai lisäys ja mahdollinen merellä tuotettavan tuulienergian liittämisen siihen
- EL.6. Irlanti—Yhdistynyt kuningaskunta:
Yhteenliittämiskapasiteetin lisäys ja mahdollinen merellä tuotettavan tuulienergian liittämisen siihen
- EL.7. Tanska—Saksa—Itämeren reuna-alueet (mukaan lukien Norja—Ruotsi—Suomi—Tanska—Saksa):
Yhteenliittämiskapasiteetin lisäys ja mahdollinen merellä tuotettavan tuulienergian liittämisen siihen

KAASUVERKOT:

- NG.1. Yhdistynyt kuningaskunta—pohjoinen Manner-Eurooppa, mukaan luettuina Alankomaat, Tanska ja Saksa—(ja liitännät Itämeren alueen maihin)—Venäjä:
Kaasujohdot, joilla yhdistetään eräät Euroopan tärkeimmistä kaasulähteistä, parannetaan verkkojen yhteentoimivuutta ja lisätään toimitusvarmuutta
- NG.2. Algeria—Espanja—Italia—Ranska—pohjoinen Manner-Eurooppa:
Uusien kaasujohtojen rakentaminen Algeriasta Espanjaan, Ranskaan ja Italiaan sekä kapasiteetin lisäys Espanjan, Italian ja Ranskan verkoissa ja näiden verkkojen välillä
- NG.3. Kaspianmeren maat—Lähi-itä—Euroopan unioni:
Uudet kaasujohdot Euroopan unionin suuntaan uusilta kaasukentiltä lähtien, mukaan luettuina Turkin ja Kreikan, Kreikan ja Italian sekä Turkin ja Itävallan väliset kaasujohdot
- NG.4. Nesteytetyn maakaasun terminaalit Belgiassa, Ranskassa, Espanjassa, Portugalissa ja Italiassa:
Toimituslähteiden ja maahantuontipisteiden monipuolistaminen, mukaan lukien nesteytetyn maakaasun liitännät siirtoverkkoon
- NG.5. Maanalainen varastointikapasiteetti Espanjassa, Portugalissa, Italiassa, Kreikassa ja Itämeren alueen maissa:
Kapasiteetin lisäys Espanjassa, Italiassa ja Itämeren alueen maissa sekä ensimmäisten laitosten rakentaminen Portugalissa ja Kreikassa

LIITE II

EUROOPAN LAAJUISET ENERGIAPERKOT

Yhteistä etua koskevien hankkeiden lisäarviointiperusteet

SÄHKÖPERKOT

1. Sähköverkkojen kehittäminen saarialueilla, eristyksissä olevilla sekä syrjäisillä ja syrjäisimmillä alueilla edistämällä samalla energialähteiden monipuolistamista ja lisäämällä uusiutuvien energialähteiden käyttöä sekä näiden alueiden sähköverkkojen yhdistäminen tarvittaessa
 - Irlanti—Yhdistynyt kuningaskunta (Wales)
 - Kreikka (saaret)
 - Italia (Sardinia)—Ranska (Korsika)—Italia (manner)
 - Yhteydet saarialueilla
 - Yhteydet Ranskan, Espanjan ja Portugalin syrjäisimmillä alueilla
2. Sellaisten sähköverkkoyhteyksien kehittäminen jäsenvaltioiden välillä, jotka ovat tarpeen sisämarkkinoiden toiminnan kannalta tai sähköverkkojen toiminnan luotettavuuden ja varmuuden varmistamiseksi
 - Ranska—Belgia—Alankomaat—Saksa
 - Ranska—Saksa
 - Ranska—Italia
 - Ranska—Espanja
 - Portugali—Espanja
 - Suomi—Ruotsi
 - Itävalta—Italia
 - Irlanti—Yhdistynyt kuningaskunta (Pohjois-Irlanti)
 - Itävalta—Saksa
 - Alankomaat—Yhdistynyt kuningaskunta
 - Saksa—Tanska—Ruotsi
 - Kreikka—Italia
3. Jäsenvaltioiden sisäisten verkkoyhteyksien kehittäminen, jos tämä on tarpeen jäsenvaltioiden välisten yhteenliitettyjen verkkojen käytön, sisämarkkinoiden toiminnan tai uusiutuvien energialähteiden verkkoon liittämisen kannalta
 - Kaikki jäsenvaltiot
4. Sellaisten verkkoyhteyksien kehittäminen muiden kuin jäsenvaltioiden ja erityisesti unionin jäsenyyttä hakeneiden ehdokasvaltioiden kanssa, jotka parantavat osaltaan sähköverkkojen yhteentoimivuutta, luotettavuutta ja varmuutta tai sähköhankintamahdollisuuksia Euroopan yhteisössä
 - Saksa—Norja
 - Alankomaat—Norja
 - Ruotsi—Norja
 - Yhdistynyt kuningaskunta—Norja
 - Italia—Slovenia

- Itämeren reuna-alueet (*Baltic Electricity Ring*): Saksa—Puola—Venäjä—Viro—Latvia—Liettua—Ruotsi—Suomi—Tanska—Valko-Venäjä
 - Norja—Ruotsi—Suomi—Venäjä
 - Välimeren reuna-alueet (*Mediterranean Electricity Ring*): Ranska—Espanja—Marokko—Algeria—Tunisia—Libya—Egypti—Lähi-idän maat—Turkki—Kreikka—Italia
 - Saksa—Puola
 - Kreikka—Turkki
 - Italia—Sveitsi
 - Kreikka—Balkanin maat
 - Espanja—Marokko
 - EU—Balkanin maat—Valko-Venäjä—Venäjä—Ukraina
 - Mustanmeren reuna-alueet (*Black Sea Electricity Ring*): Venäjä—Ukraina—Romania—Bulgaria—Turkki—Georgia
5. Toimet, joilla parannetaan yhteenliitettyjen sähköverkkojen toimintaa sisämarkkinoilla, ja erityisesti toimet, joilla pyritään yksilöimään pullonkauloja ja puuttuvia yhteyksiä, kehittämään ratkaisuja ylikuormitusongelmaan sekä mukauttamaan sähköverkkoihin liittyviä ennustemenetelmiä ja verkkojen käyttömenetelmiä
- Erityisesti sähköverkkojen rajatylittävien pullonkaulojen ja puuttuvien yhteyksien yksilöinti
 - Ratkaisujen kehittäminen sähkövirtojen hallintaan, jotta voidaan hoitaa sähköverkkojen ylikuormitusongelmat
 - Sähköverkkoihin liittyvien ennustemenetelmien ja verkkojen käyttömenetelmien mukauttaminen sähkön sisämarkkinoiden toiminnan ja uusiutuvien energialähteiden merkittävän käyttöosuuden edellyttämällä tavalla

MAAKAASUVERKOT

6. Maakaasun käyttöönotto uusilla alueilla, pääasiassa saarialueilla, eristyksissä olevilla sekä syrjäisillä ja syrjäisimmillä alueilla, sekä kaasuverkkojen kehittäminen näillä alueilla
- Yhdistynyt kuningaskunta (Pohjois-Irlanti)
 - Irlanti
 - Espanja
 - Portugali
 - Kreikka
 - Ruotsi
 - Tanska
 - Syrjäisimmät alueet: Ranska, Espanja, Portugali
7. Sellaisten kaasuverkkoyhteyksien kehittäminen, jotka ovat tarpeen sisämarkkinoiden toiminnan kannalta tai toimintusvarmuuden parantamiseksi, mukaan luettuna erillisten kaasuverkkojen liittäminen muihin verkkoihin
- Irlanti—Yhdistynyt kuningaskunta
 - Ranska—Espanja
 - Portugali—Espanja
 - Itävalta—Saksa
 - Itävalta—Unkari

- Itävalta—Italia
 - Kreikka—Muut Balkanin maat
 - Italia—Kreikka
 - Itävalta—Tšekki
 - Itävalta—Slovenia—Kroatia
 - Yhdistynyt kuningaskunta—Alankomaat—Saksa
 - Saksa—Puola
 - Tanska—Yhdistynyt kuningaskunta
 - Tanska—Saksa—Ruotsi
8. Nesteytetyn maakaasun vastaanottokapasiteetin ja maakaasun varastointikapasiteetin lisääminen kysynnän tyydyttämiseksi sekä kaasuntoimitusjärjestelmien valvomiseksi ja maakaasun hankintalähteiden ja siirtoreittien monipuolistamiseksi
- Kaikki jäsenvaltiot
9. Kaasunsiirtokapasiteetin (kaasunjakeluverkot) lisääminen kysynnän tyydyttämiseksi sekä maakaasun sisäisten ja ulkoisten hankintalähteiden ja siirtoreittien monipuolistamiseksi
- Pohjoinen kaasuverkko: Norja—Tanska—Saksa—Ruotsi—Suomi—Venäjä—Baltian maat—Puola
 - Algeria—Espanja—Ranska
 - Venäjä—Ukraina—EU
 - Venäjä—Valko-Venäjä—Puola—EU
 - Libya—Italia
 - Kaspianmeren maat—EU
 - Venäjä—Ukraina—Moldavia—Romania—Bulgaria—Kreikka—Muut Balkanin maat
 - Saksa—Tšekki—Itävalta—Italia
 - Venäjä—Ukraina—Slovakia—Unkari—Slovenia—Italia
 - Alankomaat—Saksa—Sveitsi—Italia
 - Belgia—Ranska—Sveitsi—Italia
 - Tanska—(Ruotsi)—Puola
 - Norja—Venäjä—EU
 - Irlanti
 - Algeria—Italia—Ranska
 - Lähi-itä—EU
10. Toimet, joilla parannetaan yhteenliitettyjen kaasuverkkojen toimintaa sisämarkkinoilla, ja erityisesti toimet, joilla pyritään pullonkaulojen ja puuttuvien yhteyksien yksilöimiseen, ylikuormitusongelmiin liittyvien ratkaisujen kehittämiseen sekä kaasuverkkoihin liittyvien ennustemenetelmien ja kaasuverkkojen käyttömenetelmien mukauttamiseen
- Erityisesti kaasuverkkojen rajanyliden pullonkaulojen ja puuttuvien yhteyksien yksilöinti
 - Ratkaisujen kehittäminen kaasuvirtojen hallintaan, jotta voidaan hoitaa kaasuverkkojen ylikuormitusongelmat
 - Maakaasuverkkoja koskevien ennustemenetelmien ja verkkojen käyttömenetelmien mukauttaminen sisämarkkinoiden toiminnan edellyttämällä tavalla

LIITE III

EUROOPAN LAAJUISET ENERGIAVERKOT

Yhteistä etua koskevat hankkeet eritelmineen liitteessä II esitettyjen perusteiden mukaisesti määritettyinä

SÄHKÖVERKOT

1. *Sähköverkkojen kehittäminen eristyksissä olevilla alueilla*
 - 1.1 Merenalainen kaapeli Irlanti—Wales (UK)
 - 1.2 Ipiros (EL)—Puglia (I) -yhteyden vahvistaminen
 - 1.3 Etelä-Kykladien (EL) liittäminen
 - 1.4 Faialin, Picon ja São Jorgen saarten (Azorit, P) välinen 30 kV:n vedenalainen yhteys
 - 1.5 Terceiran, Faialin ja S. Miguelin (Azorit, P) kantaverkon yhdistäminen ja vahvistaminen
 - 1.6 Madeiran (P) kantaverkon yhdistäminen ja vahvistaminen
 - 1.7 Merenalainen kaapeli Sardinia (I)—Italian mannermaa
 - 1.8 Vedenalainen kaapeli Korsika (F)—Italia
 - 1.9 Yhteys Italian mannermaa—Sisilia (I)
 - 1.10 Sorgente (I)—Rizziconi (I)-yhteyden kaksinkertaistaminen
 - 1.11 Baleaarien saariryhmän ja Kanariansaarten (E) uudet yhteydet
2. *Jäsenvaltioiden välisten sähköverkkoyhteyksien kehittäminen*
 - 2.1 Moulaine (F)—Aubange (B) linja
 - 2.2 Avelin (F) — Avelgem (B) -linja
 - 2.3 Vigy (F)—Marlenheim (F) linja
 - 2.4 Vigy (F)—Uchtelfangen (D) -linja
 - 2.5 La Prazin (F) vaihemuuntaja
 - 2.6 Kapasiteetin lisääminen Ranskan ja Italian välisten nykyisten yhteyksien avulla
 - 2.7 Ranskan ja Italian välinen uusi yhteys
 - 2.8 Uusi Ranskan ja Espanjan välinen yhteys Pyreneiden halki
 - 2.9 Ranskan ja Espanjan välinen Pyreneiden itäosan yhteys
 - 2.10 Pohjois-Portugalin ja Luoteis-Espanjan väliset yhteydet
 - 2.11 Sines (P)—Alqueva (P)—Balboa (E) -linja
 - 2.12 Valdigem (P)—Douro Internacional (P)—Aldeadávila (E) linja ja Douro Internacionalin laitos

- 2.13 Suomen ja Ruotsin väliset Pohjanlahden pohjoispuolen yhteydet
- 2.14 Lienz (A)—Cordignano (I) linja
- 2.15 Uusi Italian ja Itävallan välinen yhteys Brennerin solassa
- 2.16 Irlannin ja Pohjois-Irlannin välinen yhteys
- 2.17 St Peter (A)—Isar (D) -linja
- 2.18 Kaakkois-Englannin ja Alankomaiden keskiosan välinen merenalainen kaapeli
- 2.19 Tanskan ja Saksan välisten yhteyksien vahvistaminen, esim. Kasso—Hampuri-linja
- 2.20 Tanskan ja Ruotsin välisten yhteyksien vahvistaminen
- 3. *Jäsenvaltioiden sisäisten verkkoyhteyksien kehittäminen*
- 3.1 Yhteydet Tanskan itä-länsiakselilla: Tanskan läntisen verkon (UCTE) ja itäisen verkon (NORDEL) liittäminen
- 3.2 Yhteydet Tanskan pohjoinen—eteläakselilla
- 3.3 Uudet yhteydet Pohjois-Ranskassa
- 3.4 Uudet yhteydet Lounais-Ranskassa
- 3.5 Trino Vercellese—Lacchiarelle-linja (I)
- 3.6 Turbigio—Rho-Bovisio-linja (I)
- 3.7 Voghera—La Casella linja (I)
- 3.8 S. Fiorano—Nave linja (I)
- 3.9 Venetsia Nord—Cordignano linja (I)
- 3.10 Redipuglia—Udine Ovest linja (I)
- 3.11 Uudet yhteydet Italian itä-länsiakselilla
- 3.12 Tavarnuzze—Casallina linja (I)
- 3.13 Tavarnuzze—Santa Barbara linja (I)
- 3.14 Rizziconi—Feroletto—Laino linja (I)
- 3.15 Uudet yhteydet Italian pohjois-eteläakselilla
- 3.16 Italian verkkoon tehtävät muutokset uusiutuvien energialähteiden liittämisen helpottamiseksi
- 3.17 Italian uudet tuulivoimayhteydet
- 3.18 Uudet yhteydet Espanjan pohjoisakselilla
- 3.19 Uudet yhteydet Espanjan Välimeri-akselilla
- 3.20 Uudet yhteydet Galicia—Keski-Espanja akselilla (E)
- 3.21 Uudet yhteydet Keski-Espanja—Aragonia akselilla (E)
- 3.22 Uudet yhteydet Aragonia—Itä-Espanja akselilla (E)
- 3.23 Uudet yhteydet Andalusiassa (E)

- 3.24 Pedralva—Riba d’Ave-linja (P) ja Pedralva
- 3.25 Recarei—Valdigem-linja (P)
- 3.26 Picote—Pocinho-linja (P) (parannus)
- 3.27 Nykyiseen Pego (P)—Cedillo (E) / Falagueira (P)-linjaan ja Falagueiran laitokseen tehtävät muutokset
- 3.28 Pego—Batalha-linja (P) ja Batalhan laitos
- 3.29 Sines—Ferreira do Alentejo I -linja (P) (parannus)
- 3.30 Portugalin uudet tuulivoimayhteydet
- 3.31 Pereiros—Zêzere—Santarêm-linjat (P) ja Zêzere
- 3.32 Batalha—Rio Maior I ja II linjat (P) (parannus)
- 3.33 Carrapatelo—Mourisca-linja (P) (parannus)
- 3.34 Valdigem—Viseu—Anadia-linja (P)
- 3.35 Nykyisen Rio Maior—Palmela-linjan poikkeama Ribatejoon (P) ja Ribatejon laitos
- 3.36 Tessalonikin, Lamian ja Patran (EL) sähköasemat ja yhdyslinjat
- 3.37 Evian, Lakonian ja Traakian (EL) alueiden yhteydet
- 3.38 Kreikan mannermaan syrjäisten alueiden olemassa olevien yhteyksien vahvistaminen
- 3.39 Tynagh—Cashla-linja (IRL)
- 3.40 Flagford—East Sligo-linja (IRL)
- 3.41 Espanjan koillis- ja länsiosan yhteydet, erityisesti tuulivoimaloiden liittämiseksi verkkoon
- 3.42 Yhteydet Baskimaassa, Aragoniassa ja Navarrassa (E)
- 3.43 Yhteydet Galiciassa (E)
- 3.44 Keski-Ruotsin yhteydet
- 3.45 Etelä-Ruotsin yhteydet
- 3.46 Lyypekki/Siems—Görries linja (D)
- 3.47 Lyypekki/Siems—Krümmel linja (D)
- 3.48 Pohjois-Irlannin sisäiset yhteydet, jotka liittyvät Pohjois-Irlannin ja Irlannin verkkojen välisiin yhteyksiin
- 3.49 Yhdistyneen kuningaskunnan luoteisosan yhteydet
- 3.50 Skotlannin ja Englannin yhteydet ja uusiutuvien energialähteiden laajempi käyttö sähköntuotannossa
- 3.51 Uudet tuulivoimayhteydet Belgian rannikolla
- 3.52 Borssele ala-asema (NL)

- 3.53 Reaktiivisen tehon korvauslaitteiston käyttöönotto (NL)
- 3.54 St. Peter—Tauern -linja (A)
- 3.55 Südburgenland—Kainachtal -linja (A)
- 4. *Verkkoyhteyksien kehittäminen kolmansien maiden kanssa*
- 4.1 Neuenhagen (D)—Vierraden (D)—Kraśnik (PL) -linja
- 4.2 Brunsbüttel (D)—Etelä-Norja -yhteys
- 4.3 S. Fiorano (I)—Robbia (CH) -linja
- 4.4 Uusi yhteenliitântä Italia—Sveitsi
- 4.5 Filippi (EL)—Maritsa 3 (Bulgaria) -linja
- 4.6 Amintaio (EL)—Bitola (entisen Jugoslavian tasavalta Makedonia) -linja
- 4.7 Kardia (EL)—Elbasan (Albania) -linja
- 4.8 Elbasan (Albania)—Podgorica (Serbia ja Montenegro) -linja
- 4.9 Mostarin (Bosnia ja Hertsegovina) sähköasema ja yhdyslinjat
- 4.10 Ernestinovon (Kroatia) ala-asema ja yhdyslinjat
- 4.11 Uudet yhteydet Kreikan sekä Albanian, Bulgarian ja entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian välillä
- 4.12 Filippi (EL)—Hamidabad (EL) -linja
- 4.13 Koillis/Itä-Englannin ja Norjan eteläosan välinen merenalainen kaapeli
- 4.14 Eemshaven (NL)—Feda (NO) -yhteys
- 4.15 Etelä-Espanjan ja Marokon välinen merenalainen kaapeli (olemassa olevan yhteyden vahvistaminen)
- 4.16 Itämeren reuna-alueen yhteydet (*Baltic Electricity Ring*): Saksa—Puola—Venäjä—Viro—Latvia—Liettua—Ruotsi—Suomi—Tanska—Valko-Venäjä
- 4.17 Etelä-Suomi—Venäjä-yhteydet
- 4.18 Saksa—Puola—Liettua—Valko-Venäjä—Venäjä-yhteys (itä—länsi-suurtehoysteys)
- 4.19 Puola—Liettua yhteys
- 4.20 Suomen ja Viron välinen merenalainen kaapeli
- 4.21 Uudet yhteydet Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan välillä
- 4.22 Uudet yhteydet Keski-Ruotsin ja Keski-Norjan välillä
- 4.23 Borgvik (S)—Hoesle (NO)—Oslo alue linja
- 4.24 UCTE- ja CENTREL-verkkojen väliset uudet yhteydet
- 4.25 UCTE- ja/tai CENTREL-verkon ja Balkanin maiden väliset uudet yhteydet

- 4.26 Laajennetun UCTE-verkon ja Valko-Venäjän, Venäjän ja Ukrainan väliset yhteydet ja liitoskohta, mukaan luettuna aiemmin Itävallan ja Unkarin, Itävallan ja Tšekin sekä Saksan ja Tšekin välillä toimineiden HVDC-muuntoasemien uudelleensijoitus
- 4.27 Mustanmeren reuna-alueen yhteydet (*Black Sea Electricity Ring*): Venäjä—Ukraina—Romania—Bulgaria—Turkki—Georgia
- 4.28 Mustanmeren alueen uudet yhteydet, jotta laajennettu UCTE-verkko toimisi yhdessä kyseisten maiden verkkojen kanssa
- 4.29 Välimeren reuna-alueen yhteydet (*Mediterranean Electricity Ring*): Ranska—Espanja—Marokko—Algeria—Tunisia—Libya—Egypti—Lähi-idän maat—Turkki—Kreikka—Italia
- 4.30 Etelä-Espanjan ja Luoteis-Algerian välinen merenalainen kaapeli
- 4.31 Italian ja Algerian välinen merenalainen kaapeli
- 4.32 Barentsinmeren alueen uudet yhteydet
- 4.33 Joustavien vaihtoehtoisten virransiirtojärjestelmien asennus Italian ja Slovenian välille
- 4.34 Uusi yhteenliittäjä Italia—Slovenia
- 4.35 Italian ja Kroatian välinen merenalainen kaapeli
- 4.36 Tanskan ja Norjan välisten verkkoyhteyksien parantaminen
5. *Toimet, joilla parannetaan yhteenliitettyjen sähköverkkojen toimintaa sisämarkkinoilla*
(Eritelmiä ei ole vielä määritelty.)

KAASUVERKOT

6. *Maakaasun käyttöönotto uusilla alueilla*
- 6.1 Kaasuverkon rakentaminen Belfastista Pohjois-Irlannin luoteisaluetta kohti ja tarvittaessa Irlannin länsirannikolle
- 6.2 Nesteytetyn maakaasun terminaali Teneriffan Santa Cruzissa, Kanarian saaret (E)
- 6.3 Nesteytetyn maakaasun terminaali Gran Canarian las Palmasissa (E)
- 6.4 Nesteytetyn maakaasun terminaali Madeiralla (P)
- 6.5 Kaasuverkon kehittäminen Ruotsissa
- 6.6 Baleaarien saariryhmän (E) ja Manner-Espanjan välinen yhteys
- 6.7 Korkeapainehaara Traakiaan (EL)
- 6.8 Korkeapainehaara Korinttiin (EL)
- 6.9 Korkeapainehaara Luoteis-Kreikkaan (EL)
- 6.10 Lollandin ja Falsterin saarten (DK) yhteys
7. *Sellaisten kaasuverkkoyhteyksien kehittäminen, jotka ovat tarpeen sisämarkkinoiden toiminnan tai toimitusvarmuuden parantamisen kannalta, mukaan luettuna erillisten kaasuverkkojen liittäminen muihin verkkoihin*
- 7.1 Yksi uusi kaasuyhdysjohto Irlannin ja Skotlannin välille
- 7.2 Pohjoinen—eteläyhteys, mukaan lukien Dublin—Belfast-johto

- 7.3 Lacq (F)—Calahorra (E) -kaasujohdon kompressointiasema
- 7.4 Lussagnet (F)—Bilbao (E) -kaasujohto
- 7.5 Perpignan (F)—Barcelona (E) -kaasujohto
- 7.6 Niiden kaasujohtojen siirtokapasiteetin lisääminen, jotka tuovat kaasua Portugaliin Etelä-Espanjan kautta ja Galiciaan ja Asturiasiin Portugalin kautta
- 7.7 Puchkirchen (A)—Burghausen (D) -kaasujohto
- 7.8 Andorf (A)—Simbach (D) -kaasujohto
- 7.9 Wiener Neustadt (A)—Sopron (HU) -kaasujohto
- 7.10 Bad Leonfelden (D)—Linz (A) -kaasujohto
- 7.11 Luoteis-Kreikka—Elbasan (AL) -kaasujohto.
- 7.12 Kreikka—Italia-yhdysjohto
- 7.13 Pääkaasuputken kompressointiasema Kreikassa
- 7.14 Itävallan ja Tšekin verkkojen liittäminen toisiinsa
- 7.15 Kaasunsiirtoväylä Kaakkois-Euroopassa Kreikan, entisen Jugoslavian tasavallan Makedonian, Serbia ja Montenegro, Bosnia ja Hertsegovinan, Kroatian, Slovenian ja Itävallan kautta
- 7.16 Kaasunsiirtoväylä Itävallan ja Turkin välillä Unkarin, Romanian ja Bulgarian kautta
- 7.17 Yhdysjohdot Yhdistyneen kuningaskunnan, Alankomaiden ja Saksan välillä, jotka yhdistävät Luoteis-Euroopan tärkeimmät kaasukentät ja markkinat
- 7.18 Koillis-Saksan (Berliinin alue) ja Luoteis-Puolan (Szczecin alue) välinen yhteys ja Schmölln—Lubmin-haara (D, Greifswaldin alue)
- 7.19 Pohjanmeren offshore-laitosten yhteenliittäminen tai Tanskan offshore-laitosten liittäminen Yhdistyneen kuningaskunnan onshore-laitoksiin
- 7.20 Siirtokapasiteetin lisääminen Ranskan ja Italian välillä
- 7.21 Itämeren alueen kaasuyhdysputki Tanskan, Saksan ja Ruotsin välillä
8. *Nesteytetyn maakaasun vastaanottokapasiteetin ja maakaasun varastointikapasiteetin lisääminen*
- 8.1 Nesteytetyn maakaasun terminaali Le Verdon-sur-merissä (F, uusi terminaali) ja kaasujohto Lussagnet'n (F) varastoon
- 8.2 Nesteytetyn maakaasun terminaali Fos-sur-merissä (F)
- 8.3 Nesteytetyn maakaasun terminaali Huelvassa (E), vanhan terminaalin laajennus
- 8.4 Nesteytetyn maakaasun terminaali Cartagenassa (E), vanhan terminaalin laajennus
- 8.5 Nesteytetyn maakaasun terminaali Galiciassa (E), uusi terminaali
- 8.6 Nesteytetyn maakaasun terminaali Bilbaossa (E), uusi terminaali
- 8.7 Nesteytetyn maakaasun terminaali Valencian alueella (E), uusi terminaali
- 8.8 Nesteytetyn maakaasun terminaali Barcelonassa (E), vanhan terminaalin laajennus
- 8.9 Nesteytetyn maakaasun terminaali Sinesissä (P), uusi terminaali

- 8.10 Nesteytetyn maakaasun terminaali Revithoussassa (EL), vanhan terminaalin laajennus
- 8.11 Nesteytetyn maakaasun terminaali Adrianmeren pohjoisrannikolla (I)
- 8.12 Nesteytetyn maakaasun offshore-terminaali Adrianmeren pohjoisosassa (I)
- 8.13 Nesteytetyn maakaasun terminaali Adrianmeren etelärannikolla (I)
- 8.14 Nesteytetyn maakaasun terminaali Joonianmeren rannikolla (I)
- 8.15 Nesteytetyn maakaasun terminaali Tyrrhenan rannikolla (I)
- 8.16 Nesteytetyn maakaasun terminaali Ligurian rannikolla (I)
- 8.17 Nesteytetyn maakaasun terminaali Zeebrugge/Dudzelessä (B, vanhan terminaalin laajennus)
- 8.18 Nesteytetyn maakaasun terminaali Isle of Grainilla, Kentissä (UK)
- 8.19 Nesteytetyn maakaasun toisen terminaalin rakentaminen Kreikassa
- 8.20 Maanalaisten kaasun varastointilaitosten kehittäminen Irlannissa
- 8.21 Varasto Etelä-Kavalassa (EL), ehtyneen offshore-kaasukentän muuntaminen
- 8.22 Varasto Lussagnet'ssa (F, vanhan laitoksen laajennus)
- 8.23 Varasto Pecoradessa (F, ehtyneen öljykentän muuntaminen)
- 8.24 Varasto Elsassin alueella (F, kehittäminen suolamuodostumiin)
- 8.25 Varasto Keski-Ranskan alueella (F, pohjaveden pinnan kehittäminen)
- 8.26 Espanjan (uudet) varastot pohjoinen—eteläakselilla: Kantabriassa, Aragoniassa, Kastilia Leónissa, Kastilia La Manchassa ja Andalusiassa
- 8.27 Espanjan (uudet) varastot Välimeri-akselilla: Kataloniassa, Valenciassa ja Murciassa
- 8.28 Varasto Carriçossa (P, uusi)
- 8.29 Varasto Loenhoutissa (B, vanhan laitoksen laajennus)
- 8.30 Varasto Stenlillessä (DK) ja Lille Torupissa (DK, vanhan laitoksen laajennus)
- 8.31 Varasto Tønderissa (DK, uusi laitos)
- 8.32 Varasto Puchkirchenissä (A, vanhan laitoksen laajennus), johon kuuluu kaasujohto Penta West -verkkoon Andorfin (A) lähellä
- 8.33 Varasto Baumgartenissa (A, uusi)
- 8.34 Varasto Haidachissa (A, uusi), johon kuuluu kaasujohto Euroopan kaasurunkoverkkoon
- 8.35 Maanalaisten kaasun varastointilaitosten rakentaminen Italiassa
9. *Kaasunsiirtokapasiteetin (kaasunjakeluverkot) lisääminen*
- 9.1 Yhteyksien luominen ja kehittäminen, pohjoinen kaasuverkko: Norja—Tanska—Saksa—Ruotsi—Suomi—Venäjä—Baltian maat—Puola
- 9.2 Keski-Pohjolan kaasujohto: Norja, Ruotsi, Suomi

- 9.3 Pohjois-Euroopan kaasujohto: Venäjä, Itämeri, Saksa
- 9.4 Kaasujohto Venäjältä Saksaan Latvian, Liettuan ja Puolan kautta, mukaan luettuna maanalaisten kaasun varastointilaitosten rakentaminen Latviaan
- 9.5 Suomen ja Viron välinen kaasuputki
- 9.6 Uusien kaasujohtojen rakentaminen Algeriasta Espanjaan ja Ranskaan sekä siihen liittyvä kapasiteetin lisääminen näiden maiden sisäisissä kaasuverkoissa
- 9.7 Algeria—Marokko—Espanja-johdon (Córdobaan asti) siirtokapasiteetin lisäys
- 9.8 Córdoba (E)—Ciudad Real (E) -kaasujohto
- 9.9 Ciudad Real (E)—Madrid (E) -kaasujohto
- 9.10 Ciudad Realin (E) ja Välimeren rannikon (E) välinen kaasujohto
- 9.11 Haarat Kastilia La Manchassa (E)
- 9.12 Laajennus Luoteis-Espanjan suuntaan
- 9.13 Algerian ja Espanjan välinen merenalainen kaasujohto ja yhdysjohdot Ranskaan
- 9.14 Siirtokapasiteetin lisäys Venäjän kaasukentiltä Euroopan unioniin Ukrainan, Slovakian ja Tšekin kautta
- 9.15 Siirtokapasiteetin lisäys Venäjän kaasukentiltä Euroopan unioniin Valko-Venäjän ja Puolan kautta
- 9.16 Yagal Sud -kaasujohto (Saksaan, Ranskaan ja Sveitsiin johtavan STEGAL-johdon välillä)
- 9.17 SUDAL East -kaasujohto (MIDAL-johdon välillä lähellä Itävallassa sijaitsevan PENTA johdon Heppenheim—Burg-hausenin liitoskohtaa)
- 9.18 Kaasujohto Libyan kaasukentiltä Italiaan
- 9.19 Kaasujohto Kaspianmeren maiden kaasukentiltä Euroopan unioniin
- 9.20 Kreikka—Turkki-kaasujohto
- 9.21 Siirtokapasiteetin lisäys Venäjän kaasukentiltä Kreikkaan ja muihin Balkanin maihin Ukrainan, Moldavian, Romanian ja Bulgarian kautta
- 9.22 St. Zagora (BG)—Ihtiman (BG) kaasujohto
- 9.23 Yhdysjohdot Saksan, Tšekin, Itävallan ja Italian kaasuverkkojen välille
- 9.24 Kaasujohto Venäjän kaasukentiltä Italiaan Ukrainan, Slovakian, Unkarin ja Slovenian kautta
- 9.25 Alankomaista Saksan kautta Italiaan kulkevan TENP-kaasujohdon siirtokapasiteetin lisääminen
- 9.26 Taisnieres (F)—Oltingue (CH) kaasujohto
- 9.27 Kaasujohto Tanskasta Puolaan, mahdollisesti Ruotsin kautta
- 9.28 Nybro (DK)—Dragor (DK) -kaasujohto, mukaan lukien yhdysjohto Stenlillen varastoon (DK)
- 9.29 Kaasuverkko Barentsinmeren kentiltä Euroopan unioniin Ruotsin ja Suomen kautta

- 9.30 Corribin kentältä (IRL, offshore) lähtevä kaasujohto
 - 9.31 Kaasujohto Algerian kaasukentiltä Italiaan Sardinian kautta, haara Korsikaan
 - 9.32 Kaasuverkko Lähi- ja Keski-idän kaasukentiltä Euroopan unioniin
 - 9.33 Kaasujohto Norjasta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan
 - 10. *Toimet, joilla parannetaan yhteenliitettyjen kaasuverkkojen toimintaa sisämarkkinoilla*
(Ei vielä eritelmiä.)
-

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS N:o 1230/2003/EY,

tehty 26 päivänä kesäkuuta 2003,

energia-alan toimien monivuotisesta ohjelmasta ”Älykäs energiahuolto Euroopassa” (2003—2006)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN
NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 175 artiklan 1 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan talous ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon ⁽³⁾,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽⁴⁾,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Luonnonvaroihin, joiden harkittu ja järkevä käyttö asetetaan tavoitteeksi perustamissopimuksen 174 artiklassa, kuuluvat uusiutuvien energialähteiden lisäksi öljy, maakaasu ja kiinteät polttoaineet, jotka ovat keskeisiä energialähteitä mutta myös pääasiallisia hiilidioksidipäästöjen lähteitä. Sellaisten toimenpiteiden edistäminen kansainvälisellä tasolla, joilla puututaan alueellisiin tai maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin, on yksi mainitussa artiklassa asetetuista tavoitteista.
- (2) Göteborgissa 15 ja 16 päivänä kesäkuuta 2001 kokoon-tuneelle Eurooppa-neuvostolle esitetystä komission tiedonannossa ”Kestävä kehitys Euroopassa paremman maailman vuoksi: Kestävä kehitystä koskeva Euroopan unionin strategia” mainitaan kestävän kehityksen pääasiallisina esteinä kasvihuonekaasupäästöt ja liikenteestä johtuvat ympäristöhaitat. Näihin esteisiin puuttumiseksi yhteisön politiikassa on omaksuttava uusi lähestymistapa ja pyrittävä lähentämään suhteita kansalaisiin ja yrityksiin kulutus- ja investointitottumusten muuttamiseksi.

- (3) Göteborgin Eurooppa-neuvosto vahvisti uuden kestävän kehityksen strategian ja lisäsi ympäristöulottuvuuden työllisyyttä, talousuudistuksia ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta koskevaan Lissabonin prosessiin.

- (4) Energiatehokkuus ja uusiutuvien energialähteiden käyttö ovat tärkeä osa niitä toimenpiteitä, jotka tarvitaan Kioton pöytäkirjan vaatimusten noudattamiseksi ja jotka esitetään eurooppalaisessa ilmastonmuutosohjelmassa (ECCP). Eri puolilla Eurooppaa ja muualla maailmassa havaitut fysikaaliset muutokset korostavat tarvetta ryhtyä pikaisiin toimenpiteisiin.

- (5) Vihreässä kirjassa ”Energiahuoltostrategia Euroopalle” todetaan, että Euroopan unionin riippuvuus sen alueen ulkopuolisista energialähteistä saattaa seuraavien 20—30 vuoden kuluessa kasvaa nykyisestä 50 prosentista 70 prosenttiin, ja korostetaan tarvetta tasapainottaa tarjontaan liittyvää politiikkaa selkeillä kysyntään liittyvää politiikkaa edistävillä toimilla, peräänkuulutetaan todellista muutosta kuluttajien käyttäytymisessä kysynnän suuntaamiseksi hallitumpaan ja ympäristöä säästävempään kulutukseen erityisesti liikenne- ja kuljetusalalla ja rakennus- ja peräänkuulutetaan lisäksi sitä, että energian tarjonnan suhteen etusijalle asetetaan uusien ja uusiutuvien energialähteiden käytön kehittäminen, jotta voitaisiin vastata ilmaston lämpenemisen asettamaan haasteeseen.

- (6) Euroopan parlamentin vihreästä kirjasta ”Energiahuoltostrategia Euroopalle” ⁽⁵⁾ antamassa päätöslauselmassa yksilöidään energiatehokkuus ja säästöt ensisijaisiksi tavoitteiksi. Siinä kehoitetaan edistämään ”älykästä” energiankäyttöä, jonka avulla Euroopasta tehdään maailman energiatehokkain talous.

- (7) Komission tiedonannon ”Toimintasuunnitelma energiatehokkuuden parantamiseksi Euroopan yhteisössä” mukaan energiatehokkuutta on parannettava yhdellä ylimääräisellä prosenttiyksiköllä vuosittain sen 0,6 prosentin lisäksi, joka vastaa kymmenen viimeksi kuluneen vuoden aikana todettua kehitystä. Jos tämä tavoite saavutetaan, vuoteen 2010 mennessä voidaan hyödyntää kaksi kolmasosaa toteutettavissa olevista energiansää-

⁽¹⁾ EYVL C 203 E, 27.8.2002, s. 47.

⁽²⁾ EYVL C 61, 14.3.2003, s. 38.

⁽³⁾ EYVL C 73, 26.3.2003, s. 41.

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 20. marraskuuta 2002 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 3. helmikuuta 2003 (EUVL C 64 E, 18.3.2003, s. 13) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 13. toukokuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä). Neuvoston päätös 16. kesäkuuta 2003.

⁽⁵⁾ EYVL C 140 E, 13.6.2002, s. 543.

tömahdollisuuksista, jotka arvioidaan 18 prosentiksi kokonaiskulutuksesta. Toimintasuunnitelmassa ehdotetaan lainsäädäntö ja tukitoimenpiteitä. Toimintasuunnitelman toteuttaminen edellyttää myös tehokkaiden seurantajärjestelmien käyttöönottoa.

- (8) Komission tiedonannossa ”Tulevaisuuden energia: uusiutuvat energialähteet — Yhteisön strategiaa ja toimintasuunnitelmaa koskeva valkoinen kirja” asetetaan alustavaksi tavoitteeksi, että uusiutuvista energialähteistä tuotettavan energian osuuden on vuoteen 2010 mennessä oltava 12 prosenttia yhteisön sisäisestä bruttokulutuksesta. Neuvosto on uusiutuvista energialähteistä 8 päivänä kesäkuuta 1998 antamassaan päätöslauselmassa ⁽¹⁾ ja Euroopan parlamentti valkoisesta kirjasta antamassaan mietinnössä korostaneet, että yhteisössä on lisättävä merkittävästi ja tuettava uusiutuvien energialähteiden käyttöä, ja vahvistaneet komission ehdottaman strategian ja toimintasuunnitelman kaikilta osin, mukaan luettuna uusiutuvien energialähteiden käytön tukiohjelmien tehostaminen. Toimintasuunnitelmaan sisältyy toimenpiteitä, joilla tuetaan uusiutuvien energialähteiden käytön edistämistä ja kehittämistä. Uusiutuvia energialähteitä koskevan yhteisön strategian ja toimintasuunnitelman (1998—2000) toteuttamista koskevassa komission tiedonannossa todetaan saavutettu edistyminen mutta korostetaan, että tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan edelleen yhteisön ja kansallisen tason toimia, kuten uusia lainsäädäntötoimenpiteitä, joilla tuetaan uusien energialähteiden käyttöä ja sen edistämistä.
- (9) Sähköntuotannon edistämisestä uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön sisämarkkinoilla 27 päivänä syyskuuta 2001 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2001/77/EY ⁽²⁾ jäsenvaltioita vaaditaan asettamaan ohjeelliset kansalliset tavoitteet, jotka ovat yhdenmukaisia yhteisön ohjeellisen kokonaistavoitteen kanssa, joka on 12 prosenttia kotimaisesta bruttoenergiakulutuksesta vuoteen 2010 mennessä, sekä erityisesti ohjeellisen osuuden kanssa, jonka mukaan 22,1 prosentin yhteisön kokonaissähkönkulutuksesta on vuoteen 2010 mennessä oltava uusiutuvista energialähteistä tuotettua sähköä.
- (10) Uusiutuvien energianlähteiden käytöstä AKT-valtioissa 1 päivänä marraskuuta 2001 hyväksytyssä AKT:n ja EU:n yhteisen parlamentaarisen edustajakokouksen päätöslauselmassa ⁽³⁾ kehoitetaan ”komissiota toteuttamaan kestävää energianhuoltoa erityisesti hyödyntämällä energiatehokkuutta ja uusiutuvia energianlähteitä, jotka ovat sen kehitys- ja yhteistyöpolitiikan uuden strategian ensisijainen toiminnanala”.
- (11) Kestävän kehityksen huippukokouksessa 2 päivänä syyskuuta 2002 hyväksytyssä lopullisessa toimeenpanosuun-

nitelmassa velvoitettiin allekirjoittajavaltiot, Euroopan unioni mukaan luettuna, ryhtymään ponnisteluihin

- uusiutuvien energialähteiden osuuden lisäämiseksi tuntuvasti energiantuotannossa,
- yhtäläisten toimintaedellytysten luomiseksi uusiutuville energialähteille muihin energialähteisiin nähden,
- uusiutuvia energialähteitä, energiatehokkuutta ja puhtaampia perinteisiä polttoainetekniikoita koskevan tutkimuksen ja kehityksen edistämiseksi sekä
- taloudellisten resurssien tarjoamiseksi kehitysmaille, jotta ne voivat kehittää energiaa koskevaa asiantuntemusta, mukaan lukien uusiutuvat energialähteet, energiatehokkuus ja puhtaammat perinteiset polttoainetekniikat

kestävän kehityksen saavuttamiseksi.

- (12) Euroopan unionin kumppanuusaloite ”Köyhyyden poistamiseen ja kestäväan kehitykseen tähtäävä energia-aloite”, joka käynnistettiin 1 päivänä syyskuuta 2002, perustuu parempaan energiatehokkuuteen ja uusiutuvien energianlähteiden kasvavaan käyttöön, ja useat kehitysmaat ja alueelliset järjestöt sekä yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan järjestöt ovat jo liittyneet tähän aloitteeseen, jonka periaatteet ja strategia on esitetty komission tiedonannossa ”Energia-alan yhteistyö kehitysmaiden kanssa”.
- (13) Koska monet energiatehokkuutta koskevista yhteisön toimenpiteistä, kuten sähkö- ja elektroniikkalaitteiden ja toimisto ja viestintälaitteiden merkinnät ja valaisinten ja lämmitys ja ilmastointilaitteiden standardointi, ei ole jäsenvaltioita sitovia, yhteisön tasolla on ryhdyttävä edistämistoimiin erityisohjelmien avulla, jotta voitaisiin luoda edellytykset kehitykselle kohti kestävien energijärjestelmien käyttöä.
- (14) Sama koskee uusiutuvien energialähteiden markkinaosuuden lisäämiseen tähtääviä yhteisön toimenpiteitä, kuten uusiutuviin energialähteisiin perustuvan energian tuottamiseen ja kuluttamiseen tarkoitettujen laitteiden standardointia.
- (15) Energia-alan toimia koskevasta monivuotisesta puiteohjelmasta (1998—2002) ja siihen liittyvistä toimenpiteistä 14 päivänä joulukuuta 1998 tehty neuvoston päätös 1999/21/EY, Euratom ⁽⁴⁾ sekä erityisohjelmista tehdyt päätökset eli energia-alan tutkimuksia, selvityksiä, ennusteita ja muuta siihen liittyvää toimintaa koskevasta monivuotisesta ohjelmasta (1998—2002) (ETAP-ohjel-

⁽¹⁾ EYVL C 198, 24.6.1998, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 283, 27.10.2001, s. 33.

⁽³⁾ EYVL C 78, 2.4.2002, s. 35.

⁽⁴⁾ EYVL L 7, 13.1.1999, s. 16.

- ma) 14 päivänä joulukuuta 1998 tehty neuvoston päätös 1999/22/EY ⁽¹⁾, energia-alan kansainvälisen yhteistyön edistämistä koskevasta monivuotisesta ohjelmasta (1998—2002) (SYNERGY-ohjelma) 14 päivänä joulukuuta 1998 tehty neuvoston päätös 1999/23/EY ⁽²⁾, kiinteiden polttoaineiden saastuttamatonta ja tehokasta käyttöä edistävistä monivuotisista teknologisten toimien ohjelmasta (1998—2002) (CARNOT ohjelma) 14 päivänä joulukuuta 1998 tehty neuvoston päätös 1999/24/EY, Euratom ⁽³⁾, ydinalan monivuotisesta toimintaohjelmasta (1998—2002), joka koskee radioaktiivisten materiaalien kuljetusten turvallisuutta sekä ydinmateriaalivalvontaa ja teollisuusyhteistyötä TACIS-ohjelmaan tällä hetkellä osallistuvien maiden ydinlaitosten tiettyjen turvallisuusnäkökohtien edistämiseksi, (SURE-ohjelma) 14 päivänä joulukuuta 1998 tehty neuvoston päätös 1999/25/Euratom ⁽⁴⁾, monivuotisesta ohjelmasta uusiutuvien energialähteiden käytön edistämiseksi yhteisössä (1998—2002) (ALTENER-ohjelma) 28 päivänä helmikuuta 2000 tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 646/2000/EY ⁽⁵⁾ ja energiatehokkuutta edistävistä monivuotisista ohjelmista (1998—2002) (SAVE-ohjelma) 28 päivänä helmikuuta 2000 tehty Euroopan parlamentin ja neuvoston päätös 647/2000/EY ⁽⁶⁾ lakka-sivat olemasta voimassa 31 päivänä joulukuuta 2002.
- (16) Päätöksen 1999/21/EY 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti komissio on teettänyt ulkopuolisilla riippumattomilla asiantuntijoilla arvion yllämainitusta puiteohjelmasta ja erityisohjelmista. Raportissaan arvioijat toteavat erityisesti ohjelmien ALTENER, SAVE, SYNERGY ja ETAP tärkeyden energiasstrategian ja yhteisön kestävä kehityksen strategian toteutuksessa. Arvioijat panevat merkille näiden ohjelmien voimavarojen puutteen todellisiin tarpeisiin nähden ja ehdottavat niiden vahvistamista.
- (17) Vaikuttaa perustellulta vahvistaa ”Älykäs energiahuolto Euroopassa” ohjelman rahoituspuitteita, jotta siitä tulisi vieläkin kattavampi.
- (18) Yhteisön kestävä kehityksen strategian ja puiteohjelman arviointien tulosten perusteella näyttää tarpeelliselta vahvistaa yhteisön tukea kestävä kehitystä edistävillä energiahuollon osa-alueilla kokoamalla ne yhteen ainoaan ohjelmaan ”Älykäs energiahuolto Euroopassa”, joka käsittää neljä erityistä toiminta-alaa.
- (19) Uusiutuvien energialähteiden käytölle myönnetyn yhteisön tuen merkitys ja hyvät tulokset ALTENER-ohjelma kaudella 1993—2002 ovat perusteena sille, että tähän ohjelmaan sisällytetään erityinen uusiutuvia energialähteitä koskeva toiminta-ala ALTENER.
- (20) Koska on tarpeen vahvistaa energian järkevään käyttöön myönnettävää yhteisön tukea ja SAVE ohjelmassa saavutetut hyvät tulokset kaudella 1991—2002, tähän ohjelmaan sisällytetään erityinen energiatehokkuutta koskeva toiminta-ala SAVE.
- (21) Energian käytön parantamisella liikenteen alalla, mukaan lukien polttoaineiden monipuolistaminen, johon voi kuulua muun muassa uusien energialähteiden, kuten vedyn ja uusiutuvien energialähteiden, kehittäminen, on tärkeä osuus yhteisön toimissa, joilla pyritään vähentämään liikenteen kielteisiä ympäristövaikutuksia. Tästä syystä ”Älykäs energiahuolto Euroopassa” ohjelmaan olisi sisällytettävä erityinen liikenteen energianäkökohtia koskeva toiminta-ala STEER.
- (22) Uusiutuvien energialähteiden ja energiatehokkuuden aloilla yhteisössä kehitettyjen parhaiden toimintatapojen edistäminen ja siirtäminen muun muassa kehitysmaihin on yksi yhteisön kansainvälisten sitoumusten painopisteistä samoin kuin yhteistyön tehostaminen Kioton pöytäkirjan joustomekanismien käytössä. Aiemman SYNERGY-ohjelman toiminnan jatkamiseksi mainittujen osaluoiden toimissa tähän ohjelmaan on syytä sisällyttää erityinen toiminta-ala COOPENER, joka koskee uusiutuvien energialähteiden ja energiatehokkuuden edistämistä kansainvälisesti.
- (23) Tietämyksen, hyvien toimintatapojen ja hankkeiden tulosten vaihtaminen, koordinointi ohjelman sisällä ja muiden yhteisön politiikkojen kanssa, jatkuvuus nykyisten ohjelmien suhteen, vakaat osallistumissäännöt, riittävät henkilöstövoimavarat samoin kuin nopea toteuttaminen ovat olennaisia ”Älykäs energiahuolto Euroopassa” -ohjelman menestyksen kannalta. Kansalliset, alueelliset ja paikalliset organisaatiot voisivat olla tässä hyödyksi vaikuttamalla osaltaan tämän ohjelman toteuttamiseen vastaavilla kansallisilla ohjelmilla.
- (24) Miesten ja naisten tasa-arvon valtavirtaistaminen on kaikkien yhteisön ohjelmien tärkeä osatekijä ja sen vuoksi se olisi otettava huomioon ”Älykäs energiahuolto Euroopassa” -ohjelmassa.
- (25) Tässä päätöksessä vahvistetaan ohjelman koko voimasaolon ajaksi rahoituspuitteet, joita budjettivallan käyt-

⁽¹⁾ EYVL L 7, 13.1.1999, s. 20.

⁽²⁾ EYVL L 7, 13.1.1999, s. 23.

⁽³⁾ EYVL L 7, 13.1.1999, s. 28.

⁽⁴⁾ EYVL L 7, 13.1.1999, s. 31.

⁽⁵⁾ EYVL L 79, 30.3.2000, s. 1.

⁽⁶⁾ EYVL L 79, 30.3.2000, s. 6.

täjä pitää ensisijaisena ohjeenaan Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission välillä talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta ja talousarviomenettelyn parantamisesta 6 päivänä toukokuuta 1999 tehdyn toimielinten sopimuksen ⁽¹⁾ 33 kohdan mukaisesti.

- (26) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla toteuttaa suunnitellun ohjelman tavoitteita eli yhteisön strategian toteuttamista kestävästä kehitystä edistävillä energiahuollon osaluueilla, sillä tämä toteuttaminen edellyttää edistämistoimia ja tiedonvaihtoa kansallisen, alueellisen ja paikallisen tason eri toimijoiden välisenä tiiviinä Euroopan laajuisena yhteistyönä, ja koska nämä tavoitteet voidaan näin ollen saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa tarkoitetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Kyseisessä artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä päätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeen.
- (27) Tämän päätöksen säännökset eivät rajoita perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan eivätkä ympäristönsuojeluun myönnettävää valtiontukea koskevien yhteisön suuntaviivojen soveltamista.
- (28) Tämän päätöksen täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY ⁽²⁾ mukaisesti,

OVAT TEHNEET TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

- Hyväksytään kaudeksi 2003–2006 energia-alan toimien monivuotinen ohjelma, "Älykäs energiahuolto Euroopassa", jäljempänä 'tämä ohjelma'.
- Tällä ohjelmalla tuetaan energia-alan kestävästä kehitystä edistämällä seuraavien yleisten tavoitteiden tasapainoista saavuttamista: energiansaannin varmuus, kilpailukyky sekä ympäristönsuojelu.
- Lisäksi tällä ohjelmalla pyritään taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen sekä lisäämään kaikkien energia-alan toimien ja niihin liittyvien toimenpiteiden avoimuutta, johdonmukaisuutta ja täydentävyyttä ja siten edistämään näi-

⁽¹⁾ EYVL C 172, 18.6.1999, s. 1.

⁽²⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

den toimenpiteiden tehokasta niveltämistä yhteisön ja jäsenvaltioiden muiden politiikkojen mukaisesti toteutettaviin toimiin.

2 artikla

Tämän ohjelman erityiset tavoitteet ovat seuraavat:

- luoda tarvittava pohja energiatehokkuuden edistämiseksi, uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämiselle ja energiansaannin monipuolistamiselle, esimerkiksi uusien kehiteillä olevien ja uusiutuvien energialähteiden avulla, liikenne mukaan lukien, kestävyuden kehittämiseksi, alueiden, erityisesti syrjäisimpien alueiden ja saarten mahdollisuuksien kehittämiseksi sekä näiden strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavien lainsäädäntötoimenpiteiden valmistelulle,
- kehittää tarvittavat keinot ja välineet, joita komissio ja jäsenvaltiot voivat käyttää, yhteisön ja sen jäsenvaltioiden toteuttamien toimenpiteiden vaikutusten seuranta, tarkkailua ja arviointia varten energiatehokkuuden ja uusiutuvien energialähteiden aloilla, mukaan luettuina liikenteen energianäkökohdat,
- edistää tehokkaita ja älykkäitä energiantuotanto- ja kulutus-tapoja, joilla on vankka ja kestävä perusta, lisäämällä tietoisuutta, erityisesti koulutusjärjestelmän avulla, sekä edistämällä kokemuksen ja taitotiedon vaihtoa ensisijaisten toimijoiden, yritysten ja kansalaisten keskuudessa yleensä, tukemalla toimia, joilla edistetään uuteen teknologiaan tehtäviä investointeja, ja edistämällä hyvien toimintatapojen ja parhaiden käytettävissä olevien tekniikoiden levitystä myös kansainvälisesti.

3 artikla

- Tämä ohjelma on jaettu seuraaviin neljään erityisalaan:
 - "SAVE", joka koskee energiatehokkuuden parantamista ja energian järkevää käyttöä erityisesti rakennusalaalla ja teollisuudessa STEERIin kuuluvia toimia lukuun ottamatta, mukaan luettuna lainsäädäntötoimenpiteiden valmistelu ja täytäntöönpano,
 - "ALTENER", joka koskee uusien ja uusiutuvien energialähteiden käytön edistämistä sähkön ja lämmön keskitetyssä ja hajautetussa tuotannossa sekä niiden integrointia paikallis-ympäristöön ja energijärjestelmiin STEERIin kuuluvia toimia lukuun ottamatta, mukaan luettuna lainsäädäntötoimenpiteiden valmistelu ja täytäntöönpano,

- c) "STEER", jolla tuetaan aloitteita, jotka koskevat kaikkia liikenteen energianäkökohtia, polttoaineiden käytön monipuolistamista esimerkiksi uusien kehitteillä olevien ja uusiutuvien energialähteiden avulla, uusiutuvista energialähteistä tuotettujen polttoaineiden käytön edistämistä ja energiatehokkuutta liikenteessä, mukaan luettuna lainsäädäntötoimenpiteiden valmistelu ja täytäntöönpano,
- d) "COOPENER", jolla tuetaan aloitteita, jotka koskevat uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden edistämistä kehitysmaissa, erityisesti yhteisön yhteistyön puitteissa Afrikan, Aasian, Latinalaisen Amerikan ja Tyynenmeren alueen kehitysmaiden kanssa.

2. Ohjelmassa voidaan käynnistää "avaintoimia" eli aloitteita, joissa yhdistetään useita edellä mainituista erityisaloista ja/tai jotka koskevat tiettyjä yhteisön painopisteitä, kuten kestävää kehitystä perustamissopimuksen 299 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilla syrjäisimmillä alueilla.

4 artikla

1. Ohjelmasta myönnetään yhteisön rahoitusta kullakin 3 artiklassa tarkoitetulla neljällä erityisalalla ja avaintoimia varten toimille tai hankkeille, joiden tarkoituksena on:

- a) kestävän kehityksen, sisämarkkinoiden energiansaannin varmuuden, kilpailukyvyn ja ympäristönsuojelun edistäminen — mukaan luettuina standardien sekä merkintä- ja sertifiointijärjestelmien kehittäminen sekä teollisuuden ja muiden sidosryhmien kanssa tehtävät pitkän aikavälin vapaaehtoiset sitoumukset — sekä tulevaisuudentutkimus, yhteisiin analyyseihin perustuvat strategiset tutkimukset sekä markkinoiden kehityksen ja energia-alan kehityssuuntausten säännöllinen seuranta, myös tulevien lainsäädännöllisten toimenpiteiden valmistelua tai nykyisen lainsäädännön arviointia varten.
- b) kestävien energiajärjestelmien kehittämisen edellyttämien rakenteiden ja välineiden luominen, laajentaminen tai uudelleenorganisointi, mukaan luettuina paikallinen ja alueellinen energiasuunnittelu ja -hallinto sekä riittävien rahoitustuotteiden ja markkinainstrumenttien kehittäminen,
- c) kestävän energihuollon järjestelmien ja laitteiden edistäminen niiden markkinaosuuden kasvun vauhdittamiseksi ja sellaisten investointien kannustaminen, jotka helpottavat siirtymistä tehokkaimpien teknologioiden esittelystä niiden kaupallistamiseen, mukaan luettuina parhaiden toimintatapojen ja uusien monialaisten tekniikoiden levittäminen, tiedotuskampanjat ja institutionaalisten rakenteiden luominen, jotta voitaisiin toteuttaa Kioton pöytäkirjan mukainen puhtaan kehityksen mekanismi ja yhteistoteutus,

- d) tiedotus- ja koulutusrakenteiden kehittäminen, tulosten hyödyntäminen sekä taitotiedon ja parhaiden toimintatapojen edistäminen ja levitys muun muassa kaikkien kuluttajien keskuudessa, toimien ja hankkeiden tulosten levittäminen sekä yhteistyö jäsenvaltioiden kanssa verkostojen avulla yhteisön tasolla ja kansainvälisellä tasolla,
- e) yhteisön aloitteiden toteuttamisen ja vaikutusten sekä tukitoimien seuranta,
- f) ohjelmasta rahoitettavien toimien ja hankkeiden vaikutusten arviointi.

2. Tästä ohjelmasta toimille tai hankkeille 3 artiklassa tarkoitetuilla neljällä erityisalalla ja avaintoimia varten myönnettävä rahoitustuki määritellään ehdotetusta toimesta yhteisön tasolla saatavan lisäarvon mukaan, ja se riippuu sen hyödystä ja ennakoituista vaikutuksista. Soveltuvissa tapauksissa ensisijaisina pidetään pieniä ja keskiuuria yrityksiä ja alueellisia tai paikallisia aloitteita.

Tuki voi olla enintään 50 prosenttia toimen tai hankkeen kokonaiskustannuksista, ja jäljelle jäävä osuus voidaan kattaa julkisella tai yksityisellä rahoituksella tai näiden yhdistelmällä. Kyseinen tuki voi kuitenkin kattaa kokonaiskustannukset tietyissä toimissa, kuten tutkimuksissa, hankkeiden tulosten levittämisessä ja muissa toimissa, joiden tarkoituksena on valmistella, täydentää ja panna täytäntöön yhteisön strategiaa ja toimenpiteitä ja arvioida niiden vaikutuksia, sekä toimenpiteissä, joita komissio ehdottaa edistääkseen kokemusten ja taitotiedon levitystä ja joiden tarkoituksena on parantaa yhteisön, kansallisten, kansainvälisten ja muiden aloitteiden keskinäistä koordinaointia.

Yhteisö vastaa kaikista 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti määritellyistä komission aloitteesta toteutettuihin toimiin tai hankkeisiin liittyvistä kustannuksista.

3. Hankkeiden tulosten levittämiseksi komissio huolehtii siitä, että toimista ja hankkeista laadittavat kertomukset ovat saatavilla, mahdollisuuksien mukaan sähköisessä muodossa.

5 artikla

1. Tämän päätöksen tekemistä seuraavien kuuden kuukauden aikana komissio vahvistaa työohjelman kuullen 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua komiteaa. Työohjelma perustuu 1 artiklan 2 kohdassa, 2 artiklassa, 3 artiklassa ja 4 artiklassa esitettyihin periaatteisiin. Se laaditaan ja päivitetään 8 artiklan 2 kohdassa säädettyä menettelyä noudattaen.

2. Työohjelmassa määritellään yksityiskohtaisesti

- a) suuntaviivat kullekin 3 artiklassa tarkoitetulle erityisalalle ja avaintoimelle, jotta 1 artiklan 2 kohdassa, 2 artiklassa, 3 artiklassa ja 4 artiklassa säädetty erityistavoitteet ja painopisteet voidaan panna täytäntöön, ottaen huomioon lisäarvo, joka kaikista yhteisön tasolla ehdotetuista toimenpiteistä saataisiin nykyisiin toimenpiteisiin verrattuna,
- b) toteuttamista koskevat järjestelyt, joissa tehdään ero komission aloitteesta ja alan ja/tai markkinoiden aloitteesta suunniteltavien toimenpiteiden välillä, sekä rahoitusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt ja osallistumistyyppi ja säännöt,
- c) valintaperusteet, jotka vastaavat tässä päätöksessä mainittuja tavoitteita, ja niiden soveltamissäännöt kutakin toimintatyyppiä varten sekä toimien ja/tai hankkeiden tulosten seurantaan ja hyödyntämiseen sovellettava menetelmä ja välineet, mukaan luettuna suoritusindikaattorien määrittely,
- d) työohjelman ohjeellinen toteutusaikataulu erityisesti ehdotuspyyntöjen sisällön osalta,
- e) yksityiskohtaiset säännöt, jotka koskevat koordinoitua ja niveltämistä yhteisön nykyisiin politiikkoihin. Määritellään menettely, jonka mukaisesti kehitetään ja toteutetaan jäsenvaltioiden toimien kanssa koordinoitua toimia ja toimenpiteitä kestävän energihuollon alalla. Tällä pyritään saamaan lisäarvoa verrattuna kunkin jäsenvaltion yksittäisesti toteuttamiin toimenpiteisiin. Näiden toimenpiteiden avulla voidaan luoda optimaalinen yhdistelmä yhteisön ja jäsenvaltioiden käytössä olevista erilaisista välineistä,
- f) tarvittaessa toimintasäännöt, joiden tarkoituksena on edistää etäisten ja syrjäisimpien alueiden sekä saarten osallistumista ohjelmaan ja pk-yritysten osallistumista.

Yhteisön säännöt, jotka koskevat yleisön oikeutta tutustua tietoihin, avoimuutta ja sukupuolinäkökulman vahvistamista, otetaan ohjelmassa huomioon kauttaaltaan.

6 artikla

1. Rahoituspuitteet tämän ohjelman toteuttamiseksi kaudeksi 2003—2006 ovat 200 miljoonaa euroa.

Budjettivallan käyttäjä hyväksyy vuosittaiset määrärahat rahoitusnäköymien puitteissa.

Rahoitusohjeet vahvistetaan ohjeellisesti kutakin erityisalaa varten. Tämän määrän ohjeellinen jakautuminen esitetään liitteessä. Tästä talousarvion jakautumisesta erityisalojen välillä voidaan joustaa toiminta-alojen välillä, jotta voitaisiin paremmin ottaa huomioon alan tarpeiden kehitys; jakoa voidaan muuttaa 8 artiklassa tarkoitetun komitean suostumuksella.

2. Tässä ohjelmassa toteutettaville toimille myönnettävää yhteisön rahoitustukea koskevat yksityiskohtaiset säännöt vahvistetaan Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettavasta varainhoitoasetuksesta 25 päivänä kesäkuuta 2002 annetun neuvoston asetuksen (EY, Euratom) N:o 1605/2002⁽¹⁾ mukaisesti.

7 artikla

Komissio vastaa tämän ohjelman toteuttamisesta 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä noudattaen.

8 artikla

1. Komissiota avustaa komitea.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 4 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

Päätöksen 1999/468/EY 4 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu määraika vahvistetaan kolmeksi kuukaudeksi.

3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

9 artikla

1. Komissio tarkastelee vuosittain, miten tämän ohjelman sekä 3 artiklassa tarkoitettujen neljän erityisalan toimien ja avaintoimien toteuttaminen on edistynyt ja antaa tästä kertomuksen Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle.

2. Ohjelman voimassaoloajan toisen vuoden lopussa ja joka tapauksessa ennen mahdollista myöhempää ohjelmaa koskevien ehdotusten esittämistä komissio toimittaa ulkopuolisen kokonaisarvion tähän ohjelmaan sisältyvien yhteisön toimien toteutuksesta ja tekee siitä päätelmät. Riippumattomat asiantuntijat suorittavat tämän ulkopuolisen arvion. Komissio toimittaa tätä arviota koskevat päätelmänsä, mukaan lukien tarvittaessa, erityisesti laajentumista silmällä pitäen, mahdolliset mukautukset tähän ohjelmaan, Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle ennen tämän tai myöhemmän ohjelman laatimiseen liittyvien ehdotustensa esittämistä.

⁽¹⁾ EYVL L 248, 16.9.2002, s. 1.

10 artikla

1. Tähän ohjelmaan voivat osallistua kaikki jäsenvaltioiden alueelle sijoittautuneet julkis- tai yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 ja 3 kohdan soveltamista.

2. Tähän ohjelmaan voivat osallistua ehdokasmaat assosiaatiota koskevissa Eurooppa-sopimuksissa, niiden lisäpöytäkirjoissa ja asianomaisten assosiaationeuvostojen päätöksissä vahvistetuun ehdoin sekä asianomaisten kahdenvälisten sopimusten nojalla.

3. Tähän ohjelmaan voivat osallistua EFTA- ja ETA-maat lisämäärärahojen turvin ja näiden maiden kanssa sovittavien menettelyjen mukaisesti.

11 artikla

Tämä päätös tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

12 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä kesäkuuta 2003.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

P. COX

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. TSOCHATZOPOULOS

LIITE

Tarpeelliseksi arvioidun määrän ohjeellinen jakautuminen ⁽¹⁾

(miljoonaa euroa)

Toiminta-ala	(2003–2006)
1) Energiatehokkuuden ja energian järkevän käytön parantaminen	69,8
2) Uudet ja uusiutuvat energialähteet ja energiantuotannon monipuolistaminen	80
3) Liikenteen energianäkökohdat	32,6
4) Uusiutuvien energialähteiden käytön ja energiatehokkuuden edistäminen kansainvälisesti, erityisesti kehitysmaissa	17,6
Yhteensä	200 ⁽²⁾ ⁽³⁾

⁽¹⁾ Rahoituksen viitemäärät vahvistetaan ohjeellisesti. Tästä talousarvion jakautumisesta erityisalojen välillä voidaan joustaa, jotta voitaisiin paremmin ottaa huomioon alan tarpeiden kehitys.

⁽²⁾ Budjettiin on odotettavissa vuodesta 2004 lähtien uusien jäsenvaltioiden Euroopan unioniin liittymisen myötä lisärahoitusosuus, joka heijastelee uusien jäsenvaltioiden määrää, kokoa ja erityisiä tarpeita. Komissio voisi ehdottaa, että lisärahoitusosuus olisi vähintään 50 miljoonaa euroa.

⁽³⁾ Budjettivallan käyttäjä voi määrittää toimeenpanoviraston talousarvion prosenttiosuutena ohjelman kokonaismäärärahoista.

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2003/54/EY,

annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003,

sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47 artiklan 2 kohdan, 55 artiklan ja 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotukset ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

kuultuaan alueiden komiteaa,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa

- (1) Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 19 päivänä joulukuuta 1996 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 96/92/EY ⁽⁴⁾ on merkittävästi edistänyt sähkön sisämarkkinoiden luomista.
- (2) Kyseisen direktiivin täytäntöönpanosta saadut kokemukset osoittavat ne merkittävät hyödyt, joita sähkön sisämarkkinat saattavat tuottaa tehokkuuden parantumisena, hintojen laskuna, palvelun tason parantumisena sekä kilpailukyyn parantumisena. Merkittäviä puutteita esiintyy kuitenkin edelleen, ja näiden markkinoiden toimintaa on mahdollista parantaa; erityisesti tarvitaan konkreettisia säännöksiä tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi tuotannossa ja määräävää markkina-asemaa ja markkinoiden valtaukseen tähtäävää toimintaa koskevien riskien vähentämiseksi varmistamalla syrjimättömät siirto- ja jakelutariffit siten, että verkkoon pääsy perustuu tariffeihin, jotka on julkaistu ennen niiden voimaantuloa, sekä varmistamalla, että pienten ja heikossa asemassa olevien asiakkaiden oikeuksia suojellaan ja sähköntuotannossa käytettyjä energialähteitä koskevat tiedot ilmoitetaan sekä mainitaan lähteitä, joissa annetaan tietoa niiden ympäristövaikutuksista, mikäli sellaisia on käytävissä.
- (3) EYVL C 240 E, 28.8.2001, s. 60 ja EYVL C 227 E, 24.9.2002, s. 393.
- (4) EYVL C 36, 8.2.2002, s. 10.
- (5) Euroopan parlamentin lausunto, annettu 13. maaliskuuta 2002 (EUVL C 47 E, 27.2.2003, s. 350), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 3. helmikuuta 2003 (EUVL C 50 E, 4.3.2003, s. 15) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 4. kesäkuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).
- (6) EYVL L 27, 30.1.1997, s. 20.
- (7) Lissabonissa 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi suorittamaan pikaisia toimia sähkö- ja kaasualojen sisämarkkinoiden toteuttamiseksi ja näiden alojen vapauttamisen nopeuttamiseksi, jotta niillä saavutetaan täysin toimintakykyiset sisämarkkinat. Energiamarkkinoiden vapauttamisen tilannetta koskevasta toisesta kertomuksesta 6 päivänä heinäkuuta 2000 antamassaan päätöslauselmassa Euroopan parlamentti vaati komissiota sopimaan yksityiskohtaisesta aikataulusta, jonka mukaisesti yksityiskohtaisesti määritellyt tavoitteet tulee toteuttaa energiamarkkinoiden asteittaiseksi mutta täydelliseksi vapauttamiseksi.
- (8) Perustamissopimuksessa Euroopan kansalaisille taatut vapaudet — tavaroiden vapaa liikkuvuus, palvelujen tarjoamisen vapaus ja sijoittautumisvapaus — ovat mahdollisia ainoastaan täysin avoimilla markkinoilla, jotka antavat kaikille kuluttajille mahdollisuuden valita vapaasti toimittajansa ja kaikille toimittajille mahdollisuuden toimittaa vapaasti hyödykkeitä asiakkailleen.
- (9) Täysin toimintakykyisten ja kilpailukykyisten sisämarkkinoiden toteuttamisen suurimmat esteet liittyvät muun muassa verkkoon pääsyyn, hinnoitteluun ja markkinoiden erilaisiin avautumisasteisiin eri jäsenvaltioissa.
- (10) Jotta kilpailu toimisi, verkkoon pääsyn on oltava syrjimätöntä, avointa ja kohtuullisesti hinnoiteltua.
- (11) Siirto- tai jakeluverkonhaltijan syrjimätön verkkoon pääsy on sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi olla yksi yritys, tai se voi koostua useista yrityksistä.
- (12) Tehokkaan ja syrjimättömän verkkoon pääsyn varmistamiseksi on asianmukaista, että jakelu- ja siirtoverkkoja käyttävät oikeudellisesti erilliset yksiköt, jos on olemassa vertikaalisesti integroituneita yrityksiä. Komission olisi arvioitava jäsenvaltioiden kehittämistä vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä tämän vaatimuksen tavoitteen saavuttamiseksi ja, tapauksen mukaan, tehtävä ehdotuksia tämän direktiivin muuttamiseksi. On myös asianmukais-

ta, että siirto- ja jakeluverkonhaltijoilla on verkon ylläpitoon, käyttöön ja kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, kun kyseiset voimavarat ovat vertikaalisesti integroituneen yrityksen omistuksessa ja käytössä. On välttämätöntä, että siirtoverkonhaltijoiden ja jakeluverkonhaltijoiden riippumattomuus taataan erityisesti suhteessa tuotanto- ja toimitusintresseihin. Siirtoverkonhaltijoiden, jakeluverkonhaltijoiden ja kaikkien tuottajien ja toimittajien välille on tästä syystä perustettava riippumattomia hallintarakenteita.

On kuitenkin tärkeää erottaa kyseinen oikeudellinen eriyttäminen ja omistajuuden eriyttäminen. Oikeudellinen eriyttäminen ei merkitse voimavarojen omistajan muutosta, eikä mikään estä samankaltaisten tai identtisten palvelussuhteen ehtojen soveltamista kautta koko vertikaalisesti integroituneen yrityksen. Syrjimätön päätöksentekomenettely olisi kuitenkin varmistettava vastuullisten päätöksentekijöiden riippumattomuutta koskevin organisatorisin toimenpitein.

- (9) Kun kyseessä ovat pienet verkot, pienen verkon kanssa yhteenliitetyt siirtoverkonhaltijat saattavat joutua varmistamaan lisäpalvelujen tarjonnan.
- (10) Vaikka tässä direktiivissä ei käsitelläkään omistajuuskysymyksiä, on muistettava, että jos siirto- tai jakelutoimintaa harjoittava yritys on oikeudelliselta muodoltaan eriytetty tuotantoa ja/tai toimitusta harjoittavista yrityksistä, verkonhaltijaksi voidaan nimetä sama yritys, joka omistaa infrastruktuurin.
- (11) Jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus tarvittaessa vapauttaa pienet jakeluyhtiöt näistä jakelutoiminnan oikeudellisen eriyttämisen vaatimuksista, jotta näille yrityksille ei aiheutuisi suhteetonta taloudellista ja hallinnollista taakkaa.
- (12) Lupamenettelyt eivät saisi aiheuttaa sähköntuottajille hallinnollista rasitetta, joka on kohtuuton niiden kokoon ja mahdolliseen vaikutukseen nähden.
- (13) Olisi toteutettava lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että verkkoon pääsyä koskevat tariffit ovat avoimia ja syrjimättömiä. Näitä tariffeja pitäisi soveltaa kaikkiin verkon käyttäjiin syrjimättömin perustein.
- (14) Helpottaakseen tiettyyn jäsenvaltioon sijoittautuneiden sähköalan yritysten sähkön toimitussopimusten tekemistä jossakin toisessa jäsenvaltiossa olevien, vaatimukset täyttävien asiakkaiden kanssa, jäsenvaltioiden ja, tapauksen mukaan, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi pyrittävä luomaan nykyistä yhdenmukaisemmat edellytykset ja samantasoiset kelpoisuusedellytykset koko sisämarkkina-alueelle.
- (15) Yhden tai useamman kansallisen sääntelyviranomaisen harjoittamalla tehokkaalla sääntelyllä on tärkeä osa syrjimättömän verkkoon pääsyn takaamisessa. Jäsenvaltiot määrittelevät sääntelyviranomaisten tehtävät, toimivallan ja hallinnolliset valtuudet. On tärkeää, että kaikilla sääntelyviranomaisilla kaikissa jäsenvaltioissa on sama vähimmäistoimivalta. Näillä viranomaisilla olisi oltava valtuudet määrittää tai hyväksyä tariffit tai ainakin siirto- ja jakelutariffien laskentamenetelmät. Nämä tariffit olisi julkaistava ennen niiden voimaantuloa, jotta vältetään epävarmuus ja kallit ja aikaavievät riidat.
- (16) Komissio on ilmoittanut aikovansa perustaa Euroopan sähkö- ja maakaasumarkkinoita varten eurooppalaisten sääntelyviranomaisten ryhmän, joka muodostaisi soveltuvan neuvontamekanismin kansallisten sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön ja yhteensovittamisen tukemiseksi, jotta edistetään sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita ja pyritään saavuttamaan tässä direktiivissä ja maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/55/EY⁽¹⁾ sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävissä sähkön kaupassa 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1228/2003⁽²⁾ vahvistettujen säännösten yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa.
- (17) Syrjimättömät ja kustannusvastaavuuden takaavat tasapainottamismekanismat ovat tarpeen kaikkien markkinoimijoiden, myös uusien yrittäjien, tehokkaan markkinoille pääsyn varmistamiseksi. Tämä olisi saavutettava perustamalla tasapainottamisvaatimusten täyttämiseksi avoimet markkinaperusteiset mekanismit sähkön toimitusta ja ostoa varten niin pian kuin sähkömarkkinat ovat tulleet riittävän likvideiksi. Niin kauan kuin markkinat eivät ole likvidit, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi toimittava aktiivisesti sen varmistamiseksi, että tasapainottavat tariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia. Samalla olisi tarjottava asianmukaisia kannustimia sähkön syötön ja ulosoton tasapainottamiseksi ja järjestelmän tukemiseksi.
- (18) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa tai hyväksyä tariffit tai niiden laskentamenetelmät siirtoverkonhaltijan tai jakeluverkonhaltijan (-haltijoiden) ehdotuksen pohjalta tai tämän verkonhaltijan (tai näiden verkonhaltijoiden) ja verkon käyttäjien yhteisesti sopiman ehdotuksen pohjalta. Näitä tehtäviä suorittaessaan kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että siirto- ja jakelutariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden s. 57.

⁽²⁾ Katso tämän virallisen lehden s. 1.

kustannuksia, ja otettava huomioon hajautetun sähköntuotannon ja kysynähallintatoimien ansiosta pitkällä aikavälillä vältetyt verkon rajakustannukset.

struktuurin, yhteenliittämiskapasiteetti ja hajautettu sähköntuotanto mukaan luettuina, ylläpito ja rakentaminen ovat tärkeitä tekijöitä vakaiden sähköntoimitusten varmistamisessa.

- (19) On tärkeää, että yhteisön koko teollisuus ja kauppa, pienet ja keskisuuret yritykset mukaan luettuina, sekä kaikki yhteisön kansalaiset, jotka hyötyvät sisämarkkinoiden taloudellisista eduista, voivat myös nauttia korkeatasoisesta kuluttajansuojasta, ja että erityisesti kotitaloudet ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienet yritykset voivat myös nauttia julkisen palvelun takeista, erityisesti toimitusvarmuuden ja kohtuullisten tariffien suhteen, koska se edistää oikeudenmukaisuutta, kilpailua ja epäsuorasti työllisyyttä.
- (20) Sähköasiakkaiden pitäisi voida valita toimittajansa vapaasti. Sähkön sisämarkkinoiden loppuunsaattaminen on kuitenkin syytä toteuttaa vaiheittain, jotta teollisuus voi mukautua tilanteeseen ja jotta varmistetaan, että asiakkaiden etujen suojelemiseksi on toteutettu riittävät toimenpiteet ja luotu riittävät järjestelmät ja että asiakkailta on käytännössä todellinen mahdollisuus valita sähkön toimittajansa.
- (21) Markkinoiden asteittainen avaamisen täydelliselle kilpailulle tulisi poistaa niin pian kuin mahdollista jäsenvaltioiden väliset eroavuudet. Olisi varmistettava, että tämän direktiivin täytäntöönpano on avointa ja varmaa.
- (22) Lähes kaikki jäsenvaltiot ovat päättäneet varmistaa sähköntuotantomarkkinoiden kilpailun avoimen lupamenettelyn avulla. Jäsenvaltioiden olisi kuitenkin varmistettava mahdollisuus myötävaikuttaa toimitusvarmuuden turvaamiseen tarjouskilpailu- tai vastaavalla menettelyllä, jos lupamenettelyn pohjalta ei rakenneta riittävää sähköntuotantokapasiteettia. Jäsenvaltioilla olisi ympäristönsuojelun ja uusimman teknologian edistämiseksi oltava mahdollisuus järjestää uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu, joka perustuu julkaistuihin arviointiperusteisiin. Uusi kapasiteetti käsittää muun muassa uusiutuvat energialähteet sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannon.
- (23) Toimitusvarmuuden turvaamiseksi olisi seurattava kysynnän ja tarjonnan tasapainoa yksittäisissä jäsenvaltioissa, ja tämän perusteella olisi laadittava kertomus yhteisössä vallitsevasta tilanteesta ottaen huomioon eri alueiden välinen yhteenliittämiskapasiteetti. Seuranta olisi harjoitettava ajoissa, jotta toimitusvarmuuden vaarantuessa voidaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet. Tarpeellisen verkkoinfrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, tulisi edistää sähköntoimitusten vakautta. Tarvittavan verkkoinfra-
- (24) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kotitalousasiakkailta ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä on oikeus saada määrätynlaatuista sähköntoimituksia vertailukelpoisin, avoimin ja kohtuullisin hinnoin. Jotta julkisen palvelun vaatimustaso säilyisi yhteisössä korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi toteuttamista toimista olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutettuja toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suositusten antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella tasolla olisi toteutettava korkean julkisen palvelun vaatimustason saavuttamiseksi. Jäsenvaltioiden olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet heikossa asemassa olevien asiakkaiden suojelemiseksi sähkön sisämarkkinoilla. Tällaiset toimenpiteet voivat vaihdella kyseisen jäsenvaltion erityisolosuhteiden mukaan, ja niihin voi kuulua sähkölaskun maksamiseen liittyviä erityistoimenpiteitä tai sosiaaliturvajärjestelmään kuuluvia yleisempiä toimenpiteitä. Jos yleispalvelua tarjotaan myös pienille yrityksille, toimenpiteet kyseisen yleispalvelun tarjoamisen varmistamiseksi voivat vaihdella, jos kyseessä ovat kotitaloudet ja pienet yritykset.
- (25) Komissio on ilmoittanut aikovansa tehdä aloitteita erityisesti merkintäsääntöjen soveltamisalasta ja varsinkin tavasta, jolla tiedot eri energialähteisiin perustuvasta sähköntuotannosta johtuvista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä, voitaisiin asettaa saataville avoimessa, helposti käytettävissä ja vertailukelpoisessa muodossa koko Euroopan unionin alueella, sekä tavasta, jolla jäsenvaltioissa toteutetut toimenpiteet toimittajien antamien tietojen paikkansapitävyyden valvomiseksi voidaan selkeyttää.
- (26) Tämän direktiivin yhtenä perusedellytyksenä on julkisen palvelun vaatimuksien noudattaminen, ja on tärkeää, että tässä direktiivissä määritellään yhteiset vähimmäisnormit, joita kaikki jäsenvaltiot noudattavat ja joissa otetaan huomioon seuraavat tavoitteet: kuluttajansuoja, toimitusvarmuus, ympäristönsuojelu ja yhtäläinen kilpailun taso kaikissa jäsenvaltioissa. On tärkeää, että julkisen palvelun vaatimuksia voidaan tulkita kansalliselta pohjalta ottaen huomioon kansallinen tilanne ja noudattaen yhteisön oikeutta.

- (27) Jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaava tahon. Tämä sähköntoimittaja voi olla sellaisen vertikaalisesti integroituneen yrityksen myyntiosasto, joka harjoittaa myös jakelutoimintaa edellyttäen, että se täyttää tämän direktiivin mukaiset eriyttämisvaatimukset.
- (28) Jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön välineitä. Näihin välineisiin voi kuulua vastuujärjestelyjä tarvittavien investointien turvaamiseksi.
- (29) Sikäli kuin toimenpiteet, joita jäsenvaltio toteuttaa julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista valtion tukea, niistä on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettava tieto komissiolle.
- (30) Velvollisuus ilmoittaa komissiolle uuden tuotantokapasiteetin rakentamisluvan epäämisestä on osoittautunut turhaksi hallinnolliseksi taakaksi ja se on näin ollen syytä poistaa.
- (31) Koska suunnitellun toiminnan tavoitetta eli sellaisten täysin toimintakykyisten sähkön sisämarkkinoiden luomista, joilla vallitsee terve kilpailu, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan tämän toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Sanotussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (32) Runkoverkkojen kautta tapahtuvasta sähkönsiirrosta 29 päivänä lokakuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/547/ETY⁽¹⁾ toiminnasta saatujen kokemusten perusteella olisi toteutettava toimenpiteitä, joilla taataan yhdenmukaisten ja syrjimättömien verkkoon pääsyä koskevien järjestelyjen soveltaminen sähkön siirtoon, jäsenvaltioiden väliset rajat ylittävät sähkövirrat mukaan luettuina. Kyseinen direktiivi olisi kumottava, jotta varmistetaan sähköverkkoihin pääsyn yhdenmukainen käsittely myös kauttakulutuspauksissa.
- (33) Koska direktiiviin 96/92/EY tehdään huomattavia muutoksia, on selkeyden vuoksi ja asian järjeistämiseksi syytä laatia uudelleen kyseiset säännökset.
- (34) Tässä direktiivissä otetaan huomioon perusoikeudet ja etenkin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Soveltamisala

Tässä direktiivissä luodaan yhteiset säännöt sähkön tuotannolle, siirrolle, jakelulle ja toimitukselle. Siinä luodaan säännöt sähköalan järjestämiselle ja toiminnalle, markkinoille pääsulle, tarjouskilpailuihin sovellettaville perusteille ja menettelyille, lupien myöntämiselle ja verkkojen käytölle.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 1) 'sähköntuotannolla' sähkön tuottamista;
- 2) 'tuottajalla' sähköä tuottavaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä;
- 3) 'siirrolla' sähkön siirtämistä yhteenliitettyssä siirtojännite- ja suurjänniteverkossa loppukäyttäjälle tai jakelijoille, mutta ei sähkön toimitusta;
- 4) 'siirtoverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;
- 5) 'jakelulla' sähkön siirtämistä suur-, keski- ja pienjännitteisissä jakeluverkoissa asiakkaille, mutta ei sähkön toimitusta;
- 6) 'jakeluverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä;
- 7) 'asiakkailta' sähkön tukkuasiakkaita tai loppukäyttäjiä;
- 8) 'tukkuasiakkailta' luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat sähköä jälleenmyyntiä varten sen verkon sisällä tai ulkopuolella, johon he/ne kuuluvat;

⁽¹⁾ EYVL L 313, 13.11.1990, s. 30. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 98/75/EY (EYVL L 276, 13.10.1998, s. 9).

- 9) 'loppukäyttäjillä' asiakkaita, jotka ostavat sähköä omaan käyttöönsä;
- 10) 'kotitalousasiakkailla' asiakkaita, jotka ostavat sähköä oman kotitaloutensa käyttöön muuta kuin kaupallista tai elinkeinotoimintaa varten;
- 11) 'muilla kuin kotitalousasiakkailla' luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat sähköä muuhun kuin oman kotitaloutensa käyttöön, tuottajat ja tukkuasiakkaat mukaan luettuina;
- 12) 'vaatimukset täyttävillä asiakkailla' asiakkaita, jotka voivat tämän direktiivin 21 artiklan mukaisesti vapaasti ostaa sähköä valitsemaltaan toimittajalta;
- 13) 'rajayhdysjohdoilla' sähköverkkojen toisiinsa liittämiseen käytettäviä välineitä;
- 14) 'yhteenliitetyllä verkolla' yhdellä tai useammalla rajayhdysjohdolla toisiinsa liitettyjä siirto- ja jakeluverkkoja;
- 15) 'erillisellä linjalla' joko sähkölinjaa, joka liittyy erillisen tuotantoyksikön erilliseen asiakkaaseen, tai sähkölinjaa, joka liittyy sähköntuottajan ja sähkön toimittajan niiden omiin tiloihin, tytäryrityksiin ja vaatimukset täyttäviin asiakaisiin suoraa sähkön toimitusta varten;
- 16) 'taloudellisella arvojärjestyksellä' sähköntoimittajien asettamista järjestykseen taloudellisiin perusteisiin;
- 17) 'lisäpalveluilla' kaikkia siirto- tai jakeluverkon toimintaan tarvittavia palveluita;
- 18) 'verkon käyttäjillä' luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka toimittavat tai joille toimitetaan sähköä siirto- tai jakeluverkon kautta;
- 19) 'sähkön toimituksella' sähkön myyntiä asiakkaille, mukaan lukien jälleenmyynti;
- 20) 'integroituneella sähköalan yrityksellä' vertikaalisesti tai horisontaalisesti integroitunutta yritystä;
- 21) 'vertikaalisesti integroituneella yrityksellä' yritystä tai sellaisten yritysten ryhmää, joiden keskinäiset suhteet on määritelty yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ⁽¹⁾ 3 artiklan 3 kohdassa, kun kyseinen yritys tai ryhmä harjoittaa ainakin joko sähkön siirtoa tai jakelua ja ainakin joko sähkön tuotantoa tai toimittamista;
- 22) 'omistussuhteessa olevalla yrityksellä' perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) nojalla konsolidoiduista tilinpäätöksistä 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetun seitsemännen neuvoston direktiivin 83/349/ETY ⁽²⁾ 41 artiklassa tarkoitettuja sidosyrityksiä ja/tai kyseisen direktiivin 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja osakkuusyrityksiä ja/tai samoille osakkeenomistajille kuuluvia yrityksiä;
- 23) 'horisontaalisesti integroituneella yrityksellä' yritystä, joka harjoittaa ainakin joko sähkön tuotantoa myyntiin, sähkön siirtoa, jakelua tai toimittamista sekä lisäksi jotain muuta sähköön liittymätöntä toimintaa;
- 24) 'tarjouskilpailumenettelyllä' menettelyä, jossa suunnitellut lisävaatimukset ja varakapasiteetti katetaan toimituksilla uudesta tai olemassa olevasta sähköntuotantokapasiteetista;
- 25) 'pitkän aikavälin suunnittelulla' sähkön tuotanto-, siirto- ja jakelukapasiteetin investointitarpeen suunnittelua pitkällä aikavälillä siten, että verkon sähkön kysyntä tyydytetään ja toimitukset asiakkaille turvataan;
- 26) 'pienellä erillisellä verkolla' mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli alle 3 000 gigawattituntia vuonna 1996 ja jossa alle 5 prosenttia vuosikulutuksesta on peräisin yhteysistä toisiin verkkoihin;
- 27) 'erittäin pienellä erillisellä verkolla' mitä tahansa verkkoa, jossa kulutus oli vuonna 1996 alle 500 gigawattituntia ja jota ei ole liitetty muihin verkkoihin;
- 28) 'varmuudella' sähkön toimitus- ja hankintavarmuutta sekä teknistä turvallisuutta;
- 29) 'energiatehokkuutta edistävällä kysynnänhallinnalla' yleistä tai yhdenmukaista lähestymistapaa, jonka tavoitteena on vähentää sähkökulutuksen määrää ja ajankohtaan primaarienergian kulutuksen ja huippukuormitusten vähentämiseksi suosimalla tuotantokapasiteetin lisäämiseen tähtäävien investointien sijasta sellaisia investointeja, jotka tehdään energiatehokkuutta edistäviin toimenpiteisiin tai muihin toimenpiteisiin, kuten keskeytettävissä oleviin toimitussopimuksiin, jos tällaiset investoinnit ovat tehokkaita ja taloudellisin vaihtoehto ottaen huomioon vähentyneen energiankulutuksen myönteiset ympäristövaikutukset sekä siihen liittyvät toimitusvarmuutta ja jakelukustannuksia koskevat näkökohdat;

⁽¹⁾ EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97 (EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1).

(*) Direktiivin 83/349/ETY nimike on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

⁽²⁾ EYVL L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/65/EY (EYVL L 283, 27.10.2001, s. 28).

- 30) 'uusiutuvilla energialähteillä' uusiutuvia, muita kuin fossiilisia energialähteitä (tuuli-, aurinko-, maalämpö-, aalto- ja vuorovesienergia, vesivoima, biomassa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamoissa syntyvä kaasu ja biokaasu);
- 31) 'hajautetulla sähköntuotannolla' jakeluverkkoon kytkettyjä voimaloita.

II LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT ALAN JÄRJESTÄMISEKSI

3 artikla

Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja

1. Jäsenvaltioiden on oman institutionaalisen järjestelmänsä mukaisesti ja toissijaisuusperiaate asianmukaisesti huomioon ottaen varmistettava, sanotun kuitenkin rajoittamatta 2 kohdan soveltamista, että sähköalan yritykset toimivat tämän direktiivin periaatteiden mukaisesti siten, että sähköalalla saadaan aikaan kilpailulliset, varmat ja ympäristön kannalta kestävät markkinat; jäsenvaltiot eivät saa harjoittaa syrjintää näiden yritysten välillä niiden oikeuksien tai velvollisuuksien suhteen.

2. Ottaen täysin huomioon perustamissopimuksen asiaa koskevat määräykset ja erityisesti sen 86 artiklan jäsenvaltiot voivat yleisen taloudellisen edun nimissä asettaa sähköalalla toimiville yrityksille julkisen palvelun velvoitteita, jotka voivat koskea turvallisuutta, toimitusvarmuus mukaan luettuna, toimintustensa säännöllisyyttä, laatua ja hintaa sekä ympäristönsuojelua, energiatehokkuus ja ilmastonsuojelu mukaan luettuina. Näiden velvoitteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä ja todennettavia, ja niillä on turvattava se, että EU:n sähköalan yritykset voivat tarjota jäsenvaltioiden kuluttajille palvelujaan tasapuolisesti. Tässä kohdassa tarkoitettua toimitusvarmuuden ja energiatehokkuutta edistävän kysynnänhallinnan osalta sekä ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat toteuttaa pitkän aikavälin suunnittelua ottaen huomioon, että kolmannet osapuolet saattavat pyrkiä verkkoon.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikilla kotitalousasiakkailla ja jäsenvaltioiden harkinnan mukaan myös pienillä yrityksillä (yritys, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 50 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 10 miljoonaa euroa) on niiden alueella oikeus saada yleispalvelua eli määrätynlaatuista sähköntoimituksia kohtuullisin, helposti ja selkeästi verrattavin sekä avoimin hinnoin. Yleispalvelun varmistamista varten jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaavan tahon. Jäsenvaltioiden on asetettava jakeluyhtiöille velvollisuus liittää asiakkaat verkkoonsa sellaisin ehdoin ja tariffein, jotka on vahvistettu 23 artiklan 2 kohdassa säädetyn menettelyn mukaisesti. Mikään

tässä direktiivissä ei estä jäsenvaltioita vahvistamasta yksityisten, pienten ja keski suurten kuluttajien markkina-asemaa edistämällä tämän kuluttajaryhmän mahdollisuuksia kehittää vapaaehtoista yhteisedustusta.

Ensimmäinen alakohta on pantava täytäntöön avoimella ja syrjimättömällä tavalla eikä se saa haitata 21 artiklan mukaista markkinoiden avaamista.

4. Jos jäsenvaltio myöntää rahallisen tai muun korvauksen 2 ja 3 kohdassa esitettyjen velvoitteiden täyttämistä tai yksinoikeuden niiden täyttämiseen, tämä on toteutettava syrjimättömällä ja avoimella tavalla.

5. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi ja varmistettava erityisesti, että heikossa asemassa olevia asiakkaita suojellaan asianmukaisilla toimenpiteillä, jotta he muun muassa välttyisivät verkosta kytkemisestä. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat toteuttaa toimenpiteitä syrjäseuduilla asuvien loppukäyttäjien suojelemiseksi. Niiden on varmistettava kuluttajansuojan korkea taso erityisesti sopimusehtojen, yleisen tiedottamisen ja riitojenratkaisumenettelyjen avoimuuden osalta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tosiasiallisesti vaihtaa toimittajaa. Ainakin kotitalousasiakkaiden osalta näihin toimenpiteisiin on kuuluttava liitteessä A esitetyt toimenpiteet.

6. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että sähköntoimittajat erittelevät laskuissa tai niiden liitteissä ja loppukäyttäjille suunnatussa myynninedistämisineistossa seuraavat seikat:

- kunkin energialähteen osuus kokonaispolttoaineseoksesta, jonka toimittaja on käyttänyt edellisen vuoden aikana,
- ainakin viittaus olemassa oleviin tietolähteisiin, esimerkiksi www-sivuihin, joilla on julkisesti saatavilla olevia tietoja toimittajan edellisen vuoden aikana käyttämällä polttoainevalikoimalla tuotetusta sähköstä johtuvista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä.

Sähköpörssistä hankitun tai Euroopan yhteisön ulkopuolella sijaitsevasta yrityksestä tuodun sähkön osalta voidaan käyttää sähköpörssin tai kyseisen yrityksen ilmoittamia edellisen vuoden lukuja.

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että toimittajien asiakkailleen tämän artiklan mukaisesti antamat tiedot ovat luotettavia.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sellaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka liittyvät sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen, ympäristönsuojeluun, johon voi sisältyä energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia ja ilmastomuutoksen torjuntakeinoja, sekä toimitusvarmuuteen. Toimenpiteisiin voi sisältyä erityisesti riittä-

vien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön keinoja, tarvittavan verkkoinfrastruktuurin, myös yhteenliittämiskapasiteetin, ylläpitoa ja rakentamista varten.

8. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 6, 7, 20 ja 22 artiklan säännöksiä sikäli kuin niiden soveltaminen oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estäisi sähköalan yrityksiä täyttämästä niille yleisen taloudellisen edun nimissä asetettuja velvoitteita ja sikäli kuin sillä ei vaikuteta kaupan kehitykseen tavalla, joka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Yhteisön intresseihin kuuluu tämän direktiivin ja perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisesti muun muassa kilpailu vaatimukset täyttävistä asiakkaista.

9. Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä tiedotettava komissiolle kaikista yleispalvelun sekä julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi hyväksytyistä toimenpiteistä, kuluttajansuojelu ja ympäristönsuojelu mukaan luettuina, ja niiden mahdollisista vaikutuksista kansalliseen ja kansainväliseen kilpailuun riippumatta siitä, edellyttävätkö tällaiset toimenpiteet poikkeamista tästä direktiivistä. Niiden on sen jälkeen ilmoitettava komissiolle kahden vuoden välein kaikista tällaisia toimenpiteitä koskevista muutoksista riippumatta siitä, edellyttävätkö ne poikkeamista tästä direktiivistä.

4 artikla

Toimitusvarmuuden seuranta

Jäsenvaltioiden on varmistettava toimitusvarmuuteen liittyvien kysymysten seuranta. Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan antaa tämän tehtävän 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sääntelyviranomaisten hoidettavaksi. Erityisesti on seurattava tarjonnan ja kysynnän tasapainoa kansallisilla markkinoilla, odotetun tulevan kysynnän tasoa, suunnitteilla tai rakenteilla olevan lisäkapasiteetin määrää sekä verkkojen laatua ja niiden ylläpidon tasoa samoin kuin toimenpiteitä kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman sähköön toimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava joka toinen vuosi heinäkuun 31 päivään mennessä kertomus, jossa esitellään näiden kysymysten seurannasta saatuja tuloksia sekä mahdollisia toimenpiteitä, joita on toteutettu tai joita suunnitellaan ongelmien ratkaisemiseksi, ja toimitettava tämä kertomus viipymättä komissiolle.

5 artikla

Tekniset säännöt

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekniset turvallisuusperusteet määritellään ja että tekniset säännöt, joilla asetetaan tekniset vähimmäisvaatimukset suunnittelulle ja toiminnalle sähköntuotantolaitosten, jakeluverkkojen, suoraan liitettyjen kuluttajien laitteistojen, rajayhdysyhteisöjen ja erillisten linjojen liittämiseksi verkkoon, laaditaan ja julkaistaan. Näillä teknisillä säännöillä varmistetaan verkkojen yhteentoimivuus, ja niiden on oltava puolueettomia ja syrjimättömiä. Ne on ilmoitettava komissiolle teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskun-

nan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY (1) 8 artiklan mukaisesti.

III LUKU

SÄHKÖNTUOTANTO

6 artikla

Lupamenettely uuden kapasiteetin osalta

1. Uuden sähköntuotantokapasiteetin rakentamiseksi jäsenvaltioiden on luotava lupamenettely, jota on sovellettava puolueettomien, avoimien ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.
2. Jäsenvaltioiden on määriteltävä perusteet, joita sovelletaan sähköntuotantokapasiteetin rakentamista koskevien lupien myöntämiseen niiden alueella. Nämä perusteet voivat liittyä seuraaviin tekijöihin:
 - a) sähköverkon, laitteistojen ja niihin liittyvien laitteiden turvallisuus ja varmuus,
 - b) kansanterveyden ja turvallisuuden suojeleminen,
 - c) ympäristönsuojelu,
 - d) maankäyttö ja laitosten sijaintipaikan valinta,
 - e) julkisten maiden käyttö,
 - f) energiatehokkuus,
 - g) primaaristen energialähteiden laatu,
 - h) hakijan erityisominaisuudet, kuten tekniset, taloudelliset tai rahoitukselliset valmiudet,
 - i) 3 artiklan mukaisesti hyväksytyjen toimenpiteiden noudattaminen.
3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että pienimuotoista ja/tai hajautettua sähköntuotantoa koskevissa lupamenettelyissä otetaan huomioon kyseisen tuotannon rajoitettu koko ja mahdollinen vaikutus.
4. Lupamenettelyt ja perusteet on julkistettava. Hakijoille on ilmoitettava luvan epäämisen syyt. Syiden on oltava puolueettomia, syrjimättömiä, hyvin perusteltuja ja asianmukaisesti toteennäytettyjä. Hakijalla on oltava mahdollisuus hakea muutosta päätökseen.

(1) EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/48/EY (EYVL L 217, 5.8.1998, s. 18).

7 artikla

Uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että toimitusvarmuuden turvaamiseksi on mahdollisuus tarjota uutta kapasiteettia tai energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia tarjouskilpailumenettelyn tai vastaavan avoimen ja syrjimättömän menettelyn avulla, julkistettujen perusteiden pohjalta. Näitä menettelyjä voidaan kuitenkin käynnistää vain siinä tapauksessa, että lupamenettelyn perusteella rakennettava kapasiteetti tai toteutettavat energiatehokkuutta edistävät kysynnänhallintatimet eivät ole riittävät toimitusvarmuuden turvaamiseksi.

2. Jäsenvaltiot voivat varmistaa, että niillä on ympäristön-suojelun ja uusimman teknologian edistämiseksi mahdollisuus järjestää uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu, joka perustuu julkistettuihin perusteisiin. Tarjouskilpailu voi liittyä uuteen kapasiteettiin tai energiatehokkuutta edistäviin kysynnänhallintatoimiin. Tarjouskilpailumenettely voidaan kuitenkin käynnistää vain siinä tapauksessa, että lupamenettelyn perusteella rakennettava sähköntuotantokapasiteetti tai toteutettavat toimenpiteet eivät ole riittävät näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

3. Tuotantotavoista ja energiatehokkuutta edistävästä kysynnänhallintatoimista pidettävän tarjouskilpailun yksityiskohdat on julkaistava *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* vähintään kuusi kuukautta ennen tarjousten jättämiseksi asetettua määräaika.

Tarjouskilpailuerittelyiden on oltava kaikkien jäsenvaltion alueelle sijoittuneiden, asiasta kiinnostuneiden yritysten saatavilla siten, että niillä on riittävästi aikaa tarjouksen tekemiseen.

Avoimuuden ja syrjimättömyyden varmistamiseksi tarjouserittelyihin on sisällyttävä yksityiskohtainen kuvaus sopimuserittelyistä ja menettelystä, jota kaikkien tarjouksen tekijöiden on noudatettava, sekä täydellinen luettelo tarjouksen tekijöiden valintaa ja sopimuksen tekemistä sääntelevistä perusteista, mukaan lukien tarjouskilpailuun sisältyvät kannustimet, kuten tuet. Nämä erittelyt voivat liittyä myös 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin alueisiin.

4. Kun pyydetään tarjouksia tarvittavasta sähköntuotantokapasiteetista, huomioon on otettava myös olemassa olevien sähköntuotantoyksiköiden sähköntoimitustarjoukset, joihin sisältyvät pitkän aikavälin toimitustakuut, edellyttäen, että lisävaatimukset voidaan tällä tavoin täyttää.

5. Jäsenvaltioiden on nimettävä viranomainen tai julkinen elin tai yksityinen elin, joka on riippumaton sähkön tuotantoon, siirtoon, jakeluun ja toimitukseen liittyvistä toiminnoista ja joka voi olla 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sääntelyviranomainen, hoitamaan 1—4 kohdassa tarkoitettua tarjouskilpailumenettelyn järjestämistä, seuranta ja valvontaa. Jos siirtoverkonhaltija on omistussuhteiltaan täysin riippumaton muus-

ta, siirtoverkkoon liittymättömästä toiminnasta, se voidaan nimetä elimeksi, joka on vastuussa tarjouskilpailumenettelyn järjestämisestä, seurannasta ja valvonnasta. Tämän viranomaisen tai elimen on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet tarjouksiin sisältyvien tietojen luottamuksellisuuden varmistamiseksi.

IV LUKU

SIIRTOVERKON KÄYTTÖ

8 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava siirtoverkkoja omistavia yrityksiä nimeämään jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen yksi tai useampi siirtoverkonhaltija. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että siirtoverkonhaltijat toimivat 9—12 artiklan mukaisesti.

9 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden tehtävät

Kunkin siirtoverkonhaltijan on vastattava

- sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset sähkön siirtovaatimukset pitkällä aikavälillä;
- osaltaan toimitusvarmuuden turvaamisesta varmistamalla riittävä siirtokapasiteetti ja verkon toimintavarmuus;
- verkon energiavirtojen ohjaamisesta ottaen huomioon energiavaihto muiden yhteenliitettyjen verkkojen kanssa; tällöin siirtoverkonhaltija on vastuussa siitä, että sähköverkko on varma, luotettava ja tehokas, sekä tässä yhteydessä siitä, että kaikki tarvittavat lisäpalvelut ovat saatavilla, siltä osin kuin kyseinen saatavuus ei riipu jostain muusta verkon kanssa yhteenliitetystä siirtoverkosta;
- riittävien tietojen toimittamisesta verkon kanssa yhteenliitettyjen muiden verkkojen haltijoille, jotta yhteenliitetyn verkon varma ja tehokas toiminta, koordinoitu kehittäminen ja yhteentoimivuus voidaan varmistaa;
- sen varmistamiseksi, ettei verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä harjoiteta syrjintää varsinkaan siihen omistussuhteissa olevien yritysten eduksi;

- f) sellaisten tietojen toimittamisesta verkon käyttäjille, joita nämä tarvitsevat päästäkseen tehokkaasti verkkoon.

10 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden eriyttäminen

1. Jos siirtoverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, sen on oltava riippumaton muusta siirtoverkkoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan siirtoverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.
2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmistamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:
 - a) Siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yrittäjätoimintaan, joka vastaa, joko suoraan tai välillisesti, sähkön tuotantoon, jakeluun tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
 - b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti;
 - c) Siirtoverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösvalta, joka on riippumaton integroituneesta sähköalan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoitumismekanismien käyttöä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä siirtoverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumistaselle. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai siirtolinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja;
 - d) Siirtoverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän

tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

11 artikla

Ajojärjestys ja tasapainottaminen

1. Siirtoverkonhaltijan on oltava vastuussa sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksestä alueellaan sekä rajayhdysjohtojen käytön määrittelemisestä, jos se harjoittaa tätä toimintoa, sanotun kuitenkin rajoittamatta sähköntoimitusta sopimusvelvoitteiden perusteella, mukaan lukien tarjouserittelyistä aiheutuvat velvoitteet.
2. Sähköntuotantolaitosten ajojärjestys ja rajayhdysjohtojen käyttö on määriteltävä sellaisin puolueettomin perustein, jotka jäsenvaltio voi hyväksyä ja jotka on julkaistava ja joita on sovellettava syrjimättömällä tavalla siten, että sähkön sisämarkkinoiden moitteeton toiminta voidaan varmistaa. Näissä perusteissa on otettava huomioon käytettävissä olevista sähköntuotantolaitoksista tai rajayhdysjohtojen kautta tapahtuvista siirroista saatavan sähkön taloudellinen arvojärjestys sekä verkon tekniset rajoitukset.
3. Jäsenvaltio voi vaatia verkonhaltijaa antamaan sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan niille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät uusiutuvia energialähteitä tai jätettä tai tuottavat yhdistetysti sekä lämpöä että sähköä.
4. Jäsenvaltio voi sähköntoimituksen turvaamiseksi määrätä, että tämä etusija ajojärjestyksessä annetaan sellaisille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät kotimaisia raakaenergiapoltoainelähteitä, mutta vain siinä määrin, että minään kalenterivuonna ei ylitetä 15:tä prosenttia kyseisessä jäsenvaltiossa kulutettavan sähkön tuottamiseen tarvittavasta raakaenergian kokonaismäärästä.
5. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että siirtoverkonhaltijat noudattavat siirtoverkon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, ylläpidon ja kehittämisen osalta tiettyjä vähimmäisnormeja.
6. Siirtoverkonhaltijoiden on hankittava verkkonsa energian hävikin ja varakapasiteetin kattamiseksi käytettävä energia avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti, jos ne harjoittavat tätä toimintoa.
7. Siirtoverkonhaltijoiden vahvistamien sähköverkon tasapainottamista koskevien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä tasepoikkeamista veloittavista maksuista. Siirtoverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, säännöt ja tariffit mukaan luettuina, on määriteltävä

tävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 23 artiklan 2 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.

12 artikla

Luottamuksellisuus siirtoverkonhaltijoiden osalta

Siirtoverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut, kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisena. Luovutetut tiedot, jotka koskevat sen omaa toimintaa ja tuottavat mahdollisesti kaupallista etua, on asetettava saataville syrjimättömällä tavalla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 18 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

V LUKU

JAKELUVERKON KÄYTTÖ

13 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava jakeluverkon omistavia tai niistä vastuussa olevia yrityksiä nimeämään jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen yksi tai useampi jakeluverkonhaltija. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että jakeluverkonhaltijat toimivat 14—16 artiklan mukaisesti.

14 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät

- Jakeluverkonhaltijan on ylläpidettävä turvallista, luotettavaa ja tehokasta sähkönjakeluverkkoa alueellaan ympäristö asianmukaisesti huomioon ottaen.
- Missään tapauksessa verkonhaltija ei saa harjoittaa syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä eikä varsinkaan siihen omistussuhteessa olevien yritysten eduksi.
- Jakeluverkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille tiedot, joita nämä tarvitsevat päästäkseen verkkoon.
- Jäsenvaltio voi vaatia jakeluverkonhaltijaa antamaan sähköntuotantolaitosten ajojärjestyksessä etusijan niille sähköntuotantolaitoksille, jotka käyttävät uusiutuvia energialähteitä tai jätettä tai tuottavat yhdistetysti sekä lämpöä että sähköä.
- Jakeluverkonhaltijoiden on hankittava verkkonsa energian hävikin kattamiseksi käytettävä energia ja varakapasiteetti avointen, syrjimättömien ja markkinapohjaisten menettelyjen mukaisesti aina kyseistä tehtävää täyttäessään. Tämä vaatimus

ei vaikuta ennen 1 päivää tammikuuta 2002 tehtyjen sopimusten mukaisesti hankitun sähkön käyttöön.

6. Jos jakeluverkonhaltijat ovat vastuussa sähkönjakeluverkon tasapainottamisesta, niiden tätä varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä tasepoikkeamista veloittavista maksuista. Jakeluverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, säännöt ja tariffit mukaan luettuina, on määriteltävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti, ja ne on julkaistava.

7. Suunnitellessaan jakeluverkon kehittämistä jakeluverkonhaltijan on harkittava energiatehokkuutta edistäviä kysynnänhallintatoimia ja/tai hajautettua sähköntuotantoa, jotka voivat tehdä sähkökapasiteetin ajantasaistamisen tai korvaamisen tarpeettomaksi.

15 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden eriyttäminen

- Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, sen on oltava riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan jakeluverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.
- Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten lisäksi jakeluverkonhaltijan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta. Tämän saavuttamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:
 - Jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yritysrahteisiin, joka vastaa, joko suoraan tai välillisesti, sähkön tuotantoon, siirtoon tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta.
 - Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka takaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti.
 - Jakeluverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösvoima, joka on riippumaton integroituneesta sähköalan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoituneiden käytöiden sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyrityk-

selle oikeuden hyväksyä jakeluverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumisasteelle. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai jakelulinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja.

- d) Jakeluverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 1 ja 2 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin sähköalan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta tai jotka toimittavat sähköä pieniin erillisiin verkkoihin.

16 artikla

Luottamuksellisuus jakeluverkonhaltijoiden osalta

Jakeluverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut, kaupallisesti arkaluontoiset tiedot luottamuksellisena, ja sen on estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovutus syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta 18 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

17 artikla

Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija

Edellä 10 artiklan 1 kohdassa ja 15 artiklan 1 kohdassa asetetut säännöt eivät estä sellaisen yhdistetyn siirto- ja jakeluverkonhaltijan toimintaa, joka on oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa suhteen riippumaton muusta siirto- tai jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta ja joka täyttää a–d alakohdassa tarkoitetut vaatimukset. Ne eivät velvoita erottamaan yhdistetyn siirto- ja jakeluverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

- a) Yhdistetyn verkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen sähköalan yrityksen yritysrakenteisiin, joka vastaa, joko suoraan tai välil-

lisesti, sähkön tuotantoon tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta.

- b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että yhdistetyn verkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka takaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti.
- c) Yhdistetyllä verkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon ja kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, joka on riippumaton integroituneesta sähköalan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoituneiden käytönsä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 23 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä yhdistetyn verkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumisasteelle. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai siirto- ja jakelulinjojen rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja.

- d) Yhdistetyn verkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, sekä varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 23 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

VI LUKU

ERIYTTÄMINEN JA KIRJANPIDON AVOIMUUS

18 artikla

Oikeus tutustua tileihin

1. Jäsenvaltioilla tai niiden nimeämillä toimivaltaisilla viranomaisilla, 23 artiklassa tarkoitetut sääntelyviranomaiset mukaan luettuina, on oltava tehtäviensä hoitamisen niin edellyttäessä oikeus tutustua sähkölaitosyritysten tileihin 19 artiklan mukaisesti.

2. Jäsenvaltioiden ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisien, mukaan lukien 23 artiklassa tarkoitetut sääntelyviranomaiset, on pidettävä kaupallisesti arkaluontoiset tiedot luottamuksellisina. Jäsenvaltiot voivat edellyttää tällaisten tietojen luovuttamista, jos tämä on tarpeen, jotta toimivaltaiset viranomaiset voivat hoitaa tehtävänsä.

19 artikla

Tilien eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sähkölaitosyritysten kirjanpito hoidetaan 2 ja 3 kohdan mukaisesti.

2. Sähkölaitosyritysten on niiden omistajuusrakenteesta tai oikeudellisesta muodosta riippumatta laadittava tilinpäätöksensä, annettava tilinsä tarkastettaviksi ja julkaistava tilinpäätöksensä yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) nojalla 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin 78/660/ETY⁽¹⁾ nojalla annetun osakeyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Yritysten, joilla ei ole lainsäädännöllistä velvoitetta julkaista tilinpäätöstään, on pidettävä jäljennös tilinpäätöksestä yleisön saatavilla pääkonttorissaan.

3. Syrjinnän, ristiinsubvention ja kilpailun vääristymisen välttämiseksi sähkölaitosyritysten on sisäisessä kirjanpidossaan pidettävä erillistä kirjanpitoa kustakin siirtoon ja jakeluun liittyvästä toiminnosta siten kuin niitä vaadittaisiin tekemään, jos erilliset yritykset harjoittaisivat kyseisiä toimintoja. Niiden on myös laadittava tilinpäätös, joka voi olla konsolidoitu, siirtoon ja jakeluun liittymättömistä muista sähköliiketoiminnoista. Niiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa vaatimukset täyttävillä asiakkaille ja muille asiakkaille suoritettaviin toimituksiin liittyvistä toiminnoista 1 päivään heinäkuuta 2007 asti. Kirjanpidossa on eriteltävä siirto-/jakeluverkon omistamisesta saatava tuotto. Yritysten on tarvittaessa laadittava konsolidoitu tilinpäätös muista kuin sähköalaan kuuluvista toiminnoista. Sisäisessä kirjanpidossa on laadittava tase ja tuloslaskelma kustakin liiketoiminnasta.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitetussa tilintarkastuksessa on varmistettava erityisesti, että noudatetaan 3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta välttää syrjintää ja ristiinsubventiota.

(*) Direktiivin 78/660/EY nimike on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohdan taan.

(¹) EYVL L 222, 14.8.1978, s. 11. . Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/65/EY (EYVL L 283, 27.10.2001, s. 28).

VII LUKU

VERKKOON PÄÄSYN JÄRJESTÄMINEN

20 artikla

Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten päästämiseksi siirto- ja jakeluverkkoihin luodaan järjestelmä, jossa käytetään julkaistuja tariffeja, jota voidaan soveltaa kaikkiin vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin ja jota sovelletaan puolueettomasti ja harjoittamatta syrjintää verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 23 artiklan mukaisesti hyväksytään nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.

2. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi evätä verkkoon pääsyn, jos verkon kapasiteetti ei ole riittävä. Epämiselle on esitettävä asianmukaiset perustelut ottaen erityisesti huomioon 3 artiklan säännökset. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kun verkkoon pääsy evätään, siirto- tai jakeluverkonhaltija antaa tarvittaessa tietoja toimenpiteistä, joita verkon vahvistaminen edellyttäisi. Tietoja pyytävältä osapuolelta voidaan periä kohtuullinen maksu, jossa on otettu huomioon tietojen antamisesta aiheutuvat kustannukset.

21 artikla

Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttävät asiakkaat ovat:

- 1 päivään heinäkuuta 2004 asti direktiivin 96/92/EY 19 artiklan 1—3 kohdassa tarkoitetut, vaatimukset täyttävät asiakkaat; jäsenvaltioiden on julkaistava vuosittain 31 päivään tammikuuta mennessä vaatimukset täyttävien asiakkaiden määrittelyperusteet,
- viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen kaikki muut kuin kotitalousasiakkaat,
- 1 päivästä heinäkuuta 2007 alkaen kaikki asiakkaat.

2. Epätasapainon välttämiseksi sähkömarkkinoiden avautumisen yhteydessä:

- sähköntoimitussopimuksia, jotka tehdään toisen jäsenvaltion verkkoon kuuluvan vaatimukset täyttävän asiakkaan kanssa, ei voida kieltää, jos tämän asiakkaan katsotaan olevan vaatimukset täyttävä asiakas molemmissa näistä verkoissa;

b) siinä tapauksessa, että a alakohdassa tarkoitetuista liiketoimista kieltäydytään, koska asiakas katsotaan vaatimukset täyttäväksi asiakkaaksi vain toisessa näistä kahdesta verkosta, komissio voi sen jäsenvaltion pyynnöstä, johon vaatimukset täyttävä asiakas on sijoittunut, ja ottaen huomioon markkinatilanteen ja yleisen edun, velvoittaa liiketoimesta kieltäytyneen osapuolen toimittamaan pyydetyn toimituksen.

22 artikla

Erilliset linjat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta:

- a) kaikki sähköntuottajat ja sähkötoimittajat, jotka ovat sijoittautuneet niiden alueelle, voivat toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä omille laitoksilleen, tytäryrityksilleen ja vaatimukset täyttävälle asiakkaalleen;
- b) tuottaja ja sähkötoimittajat voivat toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä kenelle tahansa vaatimukset täyttävälle asiakkaalle niiden alueella.

2. Jäsenvaltioiden on laadittava arviointiperusteet, joita käytetään myönnettäessä lupia niiden alueella tapahtuvalle erillisten linjojen rakentamiselle. Näiden arviointiperusteiden on oltava tasapuoliset ja syrjimättömät.

3. Mahdollisuudet toimittaa sähköä erillisen linjan välityksellä 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla eivät vaikuta mahdollisuuteen tehdä sähköä koskevia sopimuksia 20 artiklan mukaisesti.

4. Jäsenvaltiot voivat määrätä, että luvan saaminen erillisen linjan rakentamiseksi edellyttää joko verkkoon pääsyn epäämistä, kun se on asianmukaista 20 artiklan perusteella, tai riitojen ratkaisumenettelyn aloittamista 23 artiklan mukaisesti.

5. Jäsenvaltiot voivat evätä luvan erillisen linjan rakentamiselle, jos luvan myöntäminen estäisi 3 artiklan säännösten soveltamisen. Epäämiseksi on esitettävä asianmukaiset perustelut.

23 artikla

Sääntelyviranomaiset

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen elin toimimaan sääntelyviranomaisina. Näiden viranomaisten on oltava täysin riippumattomia sähköalan teollisuuden eduista. Niiden on tätä artiklaa soveltamalla varmistettava ainakin syrjimättömyys, tosiasiallinen kilpailu ja markkinoiden tehokas toiminta seuraten erityisesti seuraavia seikkoja:

- a) yhteenliittämiskapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevat säännöt yhdessä niiden jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisen tai sääntelyviranomaisten kanssa, joiden verkkoon siirtoyhteydet ovat olemassa;
- b) mekanismit, joiden avulla käsitellään siirtorajoituksia kansallisessa sähköverkossa;
- c) aika, jonka siirto- ja jakeluyritykset käyttävät liitännöiden ja korjausten suorittamiseen;
- d) siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden julkaisemat asianmukaiset tiedot rajayhdysjohdoista, verkon käytöstä ja kapasiteetin jakamisesta eri osapuolille, ottaen huomioon, että muita kuin tiivistelmän muodossa olevia tietoja on käsiteltävä kaupallisesti luottamuksellisina;
- e) 19 artiklassa tarkoitettu tosiasiallinen kirjanpidollinen eriyttäminen sen varmistamiseksi, että sähköntuotantoon, siirtoon, jakeluun ja toimitukseen liittyvien toimintojen välillä ei esiinny ristiinsubventioita;
- f) uusien sähköntuottajien liittämistä koskevat ehdot, edellytykset ja tariffit sen varmistamiseksi, että ne ovat puolueettomia, avoimia ja syrjimättömiä, ottaen erityisesti huomioon erilaisten uusiutuvia energialähteitä koskevien teknologioiden, hajautetun sähköntuotannon sekä sähkön ja lämmön yhteistuotannon kustannukset ja edut;
- g) missä määrin siirto- ja jakeluverkonhaltijat täyttävät 9 ja 14 artiklan mukaiset tehtävänsä;
- h) avoimuuden ja kilpailun astetta.

Tämän artiklan nojalla perustetut viranomaiset julkaisevat vuosittain kertomuksen a)–h) alakohdassa tarkoitettujen seuranta-toimien tuloksista.

2. Sääntelyviranomaisten on vahvistettava tai hyväksyttävä ennen niiden voimaantuloa ainakin ne menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa:

- a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, siirto- ja jakelutariffit mukaan luettuina. Näiden tariffien tai menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien toteuttaminen verkkoihin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen toimivuus;
- b) tasapainottamispalvelujen tarjonta.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että sääntelyviranomaisten on toimitettava tariffit tai ainakin 2 kohdassa tarkoitettujen menetelmät ja 4 kohdassa tarkoitettujen muutokset asianomaiselle jäsenvaltion elimelle viral-

lista päätöstä varten. Asianomaisella elimellä on siinä tapauksessa oltava valtuudet joko hyväksyä tai hylätä sääntelyviranomaisen esittämä päätösehdotus. Toimitetut tariffit tai menetelmät tai niiden muutokset on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa virallisen päätöksenteon yhteydessä. Myös päätösehdotuksen virallinen hylkääminen on julkaistava perusteluineen.

4. Sääntelyviranomaisilla on oikeus vaatia, että siirto- tai jakeluverkonhaltijat tarvittaessa muuttavat 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja ehtoja ja edellytyksiä, tariffeja, sääntöjä ja menetelmiä sen varmistamiseksi, että ne ovat oikeasuhteisia ja niitä sovelletaan syrjimättömällä tavalla.

5. Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirto- tai jakeluverkonhaltijasta 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettujen seikkojen osalta, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojen ratkaisijana toimivana viranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaika voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jotta sääntelyviranomaisella voi hankkia lisätietoja. Määräaika voidaan pidentää edelleen valituksen tekijän suostumuksella. Päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.

Jos valitus tehdään tariffeista, jotka koskevat uusien suurten voimaloiden liittämistä, sääntelyviranomaisella voi pidentää edellä mainittua kahden kuukauden määräaika.

6. Kuka tahansa haittaa kärsinyt osapuoli, jolla on oikeus tehdä valitus 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti tehdystä menetelmästä koskevasta päätöksestä tai, jos sääntelyviranomaisella on velvollisuus neuvotella, ehdotetuista menetelmistä, voi viimeistään kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatien päätöksen uudelleen tarkastelua. Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteet sen varmistamiseksi, että sääntelyviranomaiset voivat hoitaa 1—5 kohdassa tarkoitettua tehtävänsä tehokkaasti ja ripeästi.

8. Jäsenvaltioiden on luotava sellaiset asianmukaiset ja tehokkaat menetelmät sääntelyn, valvonnan ja avoimuuden takaamiseksi, joilla vältetään määrävän aseman väärinkäyttö erityisesti kuluttajien etujen vastaisella tavalla ja kaikenlainen markkinoiden valtauksen tähtäävä toiminta. Näissä menetelmissä on otettava huomioon perustamissopimuksen määräykset ja erityisesti sen 82 artikla.

Jäsenvaltioiden asiasta vastaavat viranomaiset antavat kilpailulainsäädännön mukaisesti komissiolle vuoteen 2010 saakka vuosittain 31 päivään heinäkuuta mennessä kertomuksen määrävästä markkina-asemasta, markkinoiden valtauksen tähtää-

västä tai kilpailua rajoittavasta toiminnasta. Lisäksi kertomuksessa arvioidaan omistussuhteissa tapahtuneita muutoksia ja käytännön toimia, joita on toteutettu kansallisella tasolla markkinoiden toimijoiden riittävän moninaisuuden varmistamiseksi, tai toteutettuja käytännön toimia yhteenliittämisen ja kilpailun tehostamiseksi. Vuodesta 2010 alkaen asiasta vastaavat viranomaiset antavat kertomuksen joka toinen vuosi.

9. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuussa olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä vastaan toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet, jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaiset hallinnolliset toimet tai rikosoikeudelliset menettelyt mukaan luettuina, jos tässä direktiivissä säädettyjä luottamuksellisuussääntöjä ei ole noudatettu.

10. Rajojen yli ulottuvat riidat ratkaisee se päätösvaltainen sääntelyviranomaisella, jolla on verkon käytön tai verkkoon pääsyn epävävä verkonhaltijaa koskeva tuomiovalta.

11. 5 ja 6 kohdassa tarkoitettua valitukset eivät rajoita yhteisön oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisen muutosenhakuoikeuden käyttöä.

12. Kansalliset sääntelyviranomaiset osallistuvat sisämarkkinoiden kehittämiseen ja yhtäläisten toimintaedellytysten luomiseen tekemällä avoimesti yhteistyötä toistensa ja komission kanssa.

VIII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

24 artikla

Varotoimenpiteet

Jos energiamarkkinoilla ilmenee äkillinen kriisi tai jos ihmisten, laitteiden tai laitosten turvallisuus tai verkon toiminta vaarantuu, jäsenvaltio voi toteuttaa tilapäisesti tarpeelliset varotoimenpiteet.

Näiden toimenpiteiden sisämarkkinoiden toiminnalle aiheuttaman häiriön on oltava mahdollisimman vähäistä, eivätkä nämä toimenpiteet saa ulottua laajemmalle kuin mikä on ehdottoman välttämätöntä äkillisesti ilmenneiden vaikeuksien poistamiseksi.

Asianomaisen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava kyseisistä toimenpiteistä muille jäsenvaltioille ja komissiolle, joka voi päättää, että kyseisen jäsenvaltion on muutettava toimenpiteitä tai lopetettava ne, sikäli kuin ne väärin vaikuttavat kilpailuun ja vaikuttavat kauppaan haitallisesti yhteisen edun vastaisella tavalla.

25 artikla

Sähkötuonnin seuranta

Jäsenvaltioiden on joka kolmas kuukausi ilmoitettava komissiolle fyysisten sähkövirtojen osalta sähkötuonnista, jota on tapahtunut edellisten kolmen kuukauden aikana kolmansista maista.

26 artikla

Poikkeukset

1. Jäsenvaltiot, jotka voivat osoittaa direktiivin voimaantumisen jälkeen, että niiden pienten erillisten verkkojen toiminnassa on huomattavia vaikeuksia, voivat hakea olemassa olevan kapasiteetin kunnostamisen, parantamisen ja lisäämisen osalta IV, V, VI ja VII luvun sekä, erittäin pienen erillisen verkon tapauksessa III luvun, asiaankuuluvista säännöksistä poikkeuksia, joita komissio voi niille myöntää. Komissio ilmoittaa ennen päätöstään jäsenvaltioille näistä hakemuksista luottamuksellisuutta noudattaen. Päätös julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*. Tätä artiklaa sovelletaan myös Luxemburgiin.

2. Jäsenvaltio, jolla on direktiivin voimaantumisen jälkeen teknisistä syistä huomattavia vaikeuksia avata markkinoita 21 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettujen, muiden kuin kotitalousasiakkaiden tietyille rajoitetuille ryhmille, voi hakea tästä säännöksestä poikkeusta, jonka komissio voi sille myöntää korkeintaan 18 kuukaudeksi 30 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta päivämäärästä. Tällaisen poikkeuksen voimassaolo päättyy joka tapauksessa 21 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuna määräaikaana.

27 artikla

Uudelleentarkastelu

Siinä tapauksessa, että 28 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua kertomuksen päätelmänä komissio toteaa, että jossakin jäsenvaltiossa, jossa verkkoon pääsy on järjestetty tehokkaasti siten, että se mahdollistaa täysin tehokkaan, syrjimättömän ja esteettömän verkkoon pääsyn, tietyt tässä direktiivissä yrityksille asetettavat velvoitteet (esimerkiksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisen eriyttämisen osalta) eivät ole oikeasuhteisia asetettuun tavoitteeseen nähden, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiolta vapautusta kyseisestä vaatimuksesta.

Jäsenvaltion on esitettävä pyyntönsä viipymättä komissiolle kaikkien sellaisten asiaa koskevien tietojen kanssa, jotka ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että kertomuksessa todettu tehokas verkkoon pääsy ylläpidetään myös vastedes.

Komissio antaa jäsenvaltion esittämää pyyntöä koskevan lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle direktiivin asiaankuuluvien säännösten muuttamisesta.

Komissio voi direktiivin muuttamista koskevista ehdotuksista ehdottaa jäsenvaltion vapauttamista tietyistä vaatimuksista, jos jäsenvaltio toteuttaa asianmukaisesti yhtä tehokkaita toimenpiteitä.

28 artikla

Kertomukset

1. Komissio seuraa ja arvioi tämän direktiivin soveltamista ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen yleisestä edistymisestä direktiivin voimaantumisen seuraavan ensimmäisen vuoden loppuun mennessä ja sen jälkeen vuosittain. Kertomuksessa käsitellään ainakin seuraavia näkökohtia:

- a) saatu kokemus ja edistyminen täydellisten ja täysin toimivien sähkön sisämarkkinoiden luomisessa sekä tähän liittyvät jäljellä olevat esteet, mukaan luettuina määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen, markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan liittyvät näkökohdat ja niiden vaikutukset markkinoiden vääristymiseen;
- b) missä määrin tässä direktiivissä asetettujen, toimintojen eriyttämistä ja tariffeja koskevien vaatimusten avulla on onnistuttu varmistamaan tasapuolinen ja syrjimätön pääsy yhteisön sähköverkkoon ja yhtäläinen kilpailun taso, sekä sähkömarkkinoiden avautumisen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät seuraukset asiakkaille;
- c) sellaisten kysymysten käsittely, jotka liittyvät sähköverkon kapasiteettiin ja sähkön toimitusvarmuuteen yhteisössä ja erityisesti kysynnän ja tarjonnan välttämiseen ja ennakoituun tasapainoon ottaen huomioon eri alueiden välinen fyysinen siirtokapasiteetti;
- d) erityistä huomiota kiinnitetään jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman sähkötoimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi;
- e) edellä 15 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen täytäntöönpano kynnysarvon mahdollista tarkistamista varten;
- f) yleinen arvio edistymisestä kahdenvälisissä suhteissa kolmansiin maihin, jotka tuottavat ja vievät tai kuljettavat sähköä, mukaan luettuina edistyminen markkinoiden yhdyntymisessä, sähköllä käytävän kaupan sosiaaliset ja ympäristövaikutukset ja kyseisten kolmansien maiden pääsy verkkoon;
- g) mahdollisesti tarvittavat yhdenmukaistamisvaatimukset, jotka eivät liity tämän direktiivin säännöksiin;

h) tapa, jolla jäsenvaltiot ovat toteuttaneet käytännössä 3 artiklan 6 kohdan energiamerkintöjä koskevat vaatimukset, sekä tapa, jolla asiaa koskevat komission suositukset on otettu huomioon.

Kertomuksessa voidaan tarvittaessa antaa suosituksia erityisesti merkintäsääntöjen soveltamisalan ja soveltamistavan osalta, mukaan luettuina esimerkiksi se, miten viitataan olemassa oleviin viitelähteisiin ja kyseisten lähteiden sisältöön, ja erityisesti suosituksia siitä, miten tiedot eri energialähteisiin perustuvasta sähköntuotannosta johtuvista ympäristövaikutuksista, ainakin hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisista jätteistä, voidaan asettaa saataville avoimessa, helposti käytettävässä ja vertailukelpoisessa muodossa koko Euroopan unionin alueella, ja miten jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet toimittajien antamien tietojen paikkansapitävyyden valvomiseksi voidaan selkeyttää, sekä suosituksia toimenpiteiksi määräävän markkina-aseman ja markkinoiden keskittymisen kielteisten vaikutusten torjumiseksi.

2. Lisäksi 1 kohdassa tarkoitettussa kertomuksessa analysoidaan joka toinen vuosi erilaisia toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet julkisen palvelun veloitteiden täyttämiseksi, sekä tarkastellaan näiden toimenpiteiden tehokkuutta ja erityisesti niiden vaikutuksia sähkömarkkinoilla käytävään kilpailuun. Kertomuksessa voidaan tarvittaessa suosittaa toimenpiteitä, joita olisi toteutettava kansallisella tasolla korkeiden julkisen palvelun vaatimusten täyttämiseksi tai joilla pyritään estämään markkinoiden sulkeutuminen.

3. Komissio toimittaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2006 yksityiskohtaisen kertomuksen edistymisestä sähkön sisämarkkinoiden toteuttamisessa. Kertomuksessa käsitellään erityisesti:

- syrjimätöntä verkkoon pääsyä,
- tehokkaan sääntelyn toteutumista,
- verkkojen yhteenliittämisen infrastruktuurin kehitystä ja toimitusvarmuustilannetta yhteisössä,
- sitä, missä määrin pienet yritykset ja kotitaloudet hyötyvät markkinoiden avautumisen kaikista eduista erityisesti julkisen palvelun vaatimusten osalta,
- sitä, missä määrin markkinat ovat käytännössä avoimet tosiasialliselle kilpailulle, mukaan luettuina määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen ja markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan liittyvät näkökohdat,
- sitä, missä määrin kuluttajat todellisuudessa vaihtavat toimittajaa ja neuvottelevat uudelleen tariffeja,

— hintakehityksestä, mukaan lukien toimitushinnat, suhteessa markkinoiden avautumisasteeseen,

— kokemus direktiivin soveltamisesta, mitä tulee verkonhaltijoiden tosiasialliseen riippumattomuuteen vertikaalisesti integroituneissa yrityksissä ja muiden, vaikutukseltaan oikeudellista eriyttämistä vastaavien toimenpiteiden kehittämiseen toiminnallisen riippumattomuuden ja kirjanpidollisen eriyttämisen lisäksi.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin taatakseen julkisen palvelun korkean tason.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin varmistaakseen jakeluverkonhaltijoiden täydellisen ja tosiasiallisen riippumattomuuden ennen 1 päivää heinäkuuta 2007. Tarvittaessa nämä ehdotukset koskevat kilpailulainsäädännön mukaisesti myös toimenpiteitä, joilla voidaan puuttua määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen ja markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan.

29 artikla

Kumoaminen

Kumotaan direktiivi 90/547/ETY 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen.

Kumotaan direktiivi 96/92/EY 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen, sanotun kuitenkin rajoittamatta jäsenvaltioiden veloitteita noudattaa määräaikoja mainitun direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamiseksi. Viittaukset kumottuun direktiiviin on käsitettävä viittauksiksi tähän direktiiviin, ja niitä luettaessa on käytettävä liitteessä B olevaa vastaavuustaulukkoa.

30 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2004. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat lykätä 15 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa 1 päivään heinäkuuta 2007, sanotun kuitenkin rajoittamatta 15 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten noudattamista.

3. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin, tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

31 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenkymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

32 artikla

Osoittaminen

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä kesäkuuta 2003.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

P. COX

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. TSOCHATZOPOULOS

LIITE A

Kuluttajansuojatoimenpiteet

Rajoittamatta kuluttajansuojaa koskevien yhteisön sääntöjen ja erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY⁽¹⁾ ja neuvoston direktiivin 93/13/EY⁽²⁾ soveltamista, 3 artiklassa tarkoitetuilla toimenpiteillä on määrä varmistaa, että:

- a) asiakkailla on oikeus tehdä sähkön palveluntarjoajansa kanssa sopimus, jossa eritellään seuraavat tiedot:
- palveluntarjoajan nimi ja osoite
 - tarjotut palvelut, tarjottujen palvelujen laatu sekä perusliittymän toimitusaika
 - tarjotut ylläpitopalvelutyypit, jos niitä on tarjolla
 - menetelmät, joiden avulla voi saada ajantasaisia tietoja kaikista sovellettavista tariffeista ja ylläpitomaksuista
 - sopimuksen kesto sekä palvelujen ja sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot, mahdollinen irtisanomisoikeus
 - mahdolliset korvaukset ja hyvitysmenettelyt, joita sovelletaan, jos sovittua palvelun laatua ei saavuteta, ja
 - menetelmä, jonka avulla aloitetaan f kohdan mukainen riitojenratkaisumenettely.
- Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, ja niiden on oltava etukäteen tiedossa. Kyseiset tiedot on joka tapauksessa annettava ennen sopimuksen tekemistä tai vahvistamista. Jos sopimuksia tehdään kolmannen osapuolen välityksellä, edellä mainitut tiedot on silloinkin annettava ennen sopimuksen tekemistä;
- b) asiakkaille annetaan ajoissa tieto kaikista sopimusehtojen muuttamista koskevista aikomuksista ja heille tiedotetaan heidän oikeudestaan sanoutua irti sopimuksesta saadessaan tietää ehtojen muuttuvan. Palveluntarjoajien on ilmoitettava maksujen korotukset tilaajilleen suoraan asianmukaisena ajankohtana, kuitenkin viimeistään tavanomaisen laskutuskauden kuluessa siitä, kun korotukset tulevat voimaan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkaat voivat vapaasti sanoutua irti sopimuksista, jos ne eivät hyväksy uusia sopimusehtoja, joista sähkön palveluntarjoaja on niille ilmoittanut;
- c) asiakkaat saavat selkeät tiedot liittymisiin sekä sähköpalvelujen käyttöön sovellettavista hinnoista ja tariffeista sekä niitä koskevien sopimusten vakioehdoista;
- d) asiakkaat voivat valita useista eri maksumenetelmistä. Ehtojen ja edellytysten mahdollisten erojen on heijastettava erilaisista maksujärjestelmistä toimittajalle johtuvia kuluja. Yleisten ehtojen ja edellytysten on oltava oikeudenmukaisia ja avoimia. Ne on esitettävä selvällä ja ymmärrettävällä tavalla. Asiakkaita on suojeltava epäoikeudenmukaisilta tai harhaanjohtavilta myyntimenetelmiltä;
- e) asiakkaita ei veloiteta toimittajan vaihtamisesta;
- f) asiakkaiden käyttöön tarjotaan avoimia, yksinkertaisia ja kohtuuhintaisia menettelyjä heidän valitustensa käsittelyä varten. Kyseisten menettelyjen avulla on mahdollista ratkaista riidat oikeudenmukaisesti ja nopeasti, ja tarvittaessa voidaan soveltaa korvaus- ja/tai hyvitysjärjestelmää. Riitojenratkaisumenettelyissä olisi noudatettava mahdollisuuksien mukaan komission suosituksen 98/257/EY periaatteita⁽³⁾;
- g) asiakkaille, jotka kuuluvat 3 artiklan 3 kohdan perusteella annettujen jäsenvaltioiden säädösten nojalla yleispalvelun piiriin, ilmoitetaan heidän yleispalvelua koskevista oikeuksistaan.

⁽¹⁾ EYVL L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EYVL L 115, 17.4.1998, s. 31.

LIITE B

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 96/92/EY	Tämä direktiivi
1 artikla	1 artikla Soveltamisala
2 artikla	2 artikla Määritelmät
3 artikla ja 10 artiklan 1 kohta	3 artikla Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja
—	4 artikla Toimitusvarmuuden seuranta
7 artiklan 2 kohta	5 artikla Tekniset säännöt
4 ja 5 artikla	6 artikla Lupamenettely uuden kapasiteetin osalta
4 ja 6 artikla	7 artikla Uutta kapasiteettia koskeva tarjouskilpailu
7 artiklan 1 kohta	8 artikla Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen
7 artiklan 3—5 kohta	9 artikla Siirtoverkonhaltijan tehtävät
7 artiklan 6 kohta	10 artikla Siirtoverkonhaltijoiden eriyttäminen
8 artikla	11 artikla Ajojärjestys ja tasapainottaminen
9 artikla	12 artikla Luottamuksellisuus siirtoverkonhaltijoiden osalta
10 artiklan 2 ja 3 kohta	13 artikla Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen
11 artikla	14 artikla Jakeluverkonhaltijan tehtävät
—	15 artikla Jakeluverkonhaltijoiden eriyttäminen
12 artikla	16 artikla Luottamuksellisuus jakeluverkonhaltijoiden osalta
—	17 artikla Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija
13 artikla	18 artikla Oikeus tutustua tileihin
14 artikla	19 artikla Tilien eriyttäminen
15—18 artikla	20 artikla Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon
19 artikla	21 artikla Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus
21 artikla	22 artikla Erilliset linjat
20 artiklan 3 ja 4 kohta ja 22 artikla	23 artikla Sääntelyviranomaiset
23 artikla	24 artikla Varotoimenpiteet
—	25 artikla Sähkötuonnin seuranta
24 artikla	26 artikla Poikkeukset
—	27 artikla Uudelleentarkastelu
25 ja 26 artikla	28 artikla Kertomukset
—	29 artikla Kumoaminen
27 artikla	30 artikla Täytäntöönpano
28 artikla	31 artikla Voimaantulo
29 artikla	32 artikla Osoittaminen
	Liite A Kuluttajansuojatoimenpiteet

Käytöstäpoisto- ja jätehuoltotoimia koskevat lausumat

Toimielinten yhteinen lausuma

"Euroopan parlamentti, neuvosto ja komissio korostavat, että jäsenvaltioiden on varmistettava, että käytöstäpoisto- ja jätehuoltotoimia varten on käytettävissä riittävät varat joiden käyttöä jäsenvaltiot valvovat, ja että ne ovat käytettävissä siihen tarkoitukseen, johon ne on suunniteltu ja että niitä hallinnoidaan avoimesti estämättä energiamarkkinoiden tervettä kilpailua."

Komission lausuma

"Komissio toteaa olevan tärkeää varmistaa, että käytöstäpoisto- ja jätehuoltotoimia varten vahvistettuja varoja, jotka liittyvät Euratom-sopimuksen tavoitteisiin, hallinnoidaan avoimesti ja käytetään vain niille sovitun tarkoitukseen. Tässä yhteydessä se aikoo Euratom-sopimukseen liittyvien veloitteidensa mukaisesti julkaista vuosittain kertomuksen käytöstäpoisto- ja jätehuoltotoimia koskevien varojen käytöstä. Se kiinnittää erityistä huomiota siihen, että yhteisön lainsäädännön asiaa koskevia määräyksiä sovelletaan kaikilta osin."

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON DIREKTIIVI 2003/55/EY,

annettu 26 päivänä kesäkuuta 2003,

maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 98/30/EY kumoamisesta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 47 artiklan 2 kohdan, 55 artiklan ja 95 artiklan,

ottavat huomioon komission ehdotukset ⁽¹⁾,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽²⁾,

kuultuaan alueiden komiteaa,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä ⁽³⁾,

sekä katsovat seuraavaa

- (1) Maakaasun sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 98/30/EY ⁽⁴⁾ on edistänyt merkittäväällä tavalla kaasun sisämarkkinoiden luomista.
- (2) Kyseisen direktiivin täytäntöönpanosta saadut kokemukset osoittavat ne merkittävät hyödyt, joita kaasun sisämarkkinat saattavat tuottaa tehokkuuden parantumisena, hintojen laskuna, palvelun tason parantumisena sekä kilpailukyyn parantumisena. Merkittäviä puutteita esiintyy kuitenkin edelleen, ja näiden markkinoiden toimintaa on mahdollista parantaa huomattavasti; erityisesti tarvitaan konkreettisia säännöksiä tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi ja määräävää markkina-asemaa ja markkinoiden valtaukseen tähtäävää toimintaa koskevien riskien vähentämiseksi varmistamalla syrjimättömät siirto- ja jakelutariffit siten, että verkkoon pääsy perustuu tariffeihin, jotka on julkaistu ennen niiden voimaantuloa, sekä varmistamalla, että pienten ja heikossa asemassa olevien asiakkaiden oikeuksia suojellaan.

⁽¹⁾ EYVL C 240 E, 28.8.2001, s. 60 ja EYVL C 227 E, 24.9.2002, s. 393.

⁽²⁾ EYVL C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin lausunto, annettu 13. maaliskuuta 2002 (EUVL C 47 E, 27.2.2003, s. 367), neuvoston yhteinen kanta, vahvistettu 3. helmikuuta 2003 (EUVL C 50 E, 4.3.2003, s. 36) ja Euroopan parlamentin päätös, tehty 4. kesäkuuta 2003 (ei vielä julkaistu virallisessa lehdessä).

⁽⁴⁾ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 1.

- (3) Lissabonissa 23 ja 24 päivänä maaliskuuta 2000 kokoontunut Eurooppa-neuvosto pyysi suorittamaan pikaisia toimia sähkö- ja kaasualojen sisämarkkinoiden toteuttamiseksi ja näiden alojen vapauttamisen nopeuttamiseksi, jotta niillä saavutetaan täysin toimintakykyiset sisämarkkinat. Energiamarkkinoiden vapauttamisen tilannetta koskevasta toisesta kertomuksesta 6 päivänä heinäkuuta 2000 antamassaan päätöslauselmassa Euroopan parlamentti vaati komissiota sopimaan yksityiskohtaisesta aikataulusta, jonka mukaisesti yksityiskohtaisesti määritellyt tavoitteet tulee toteuttaa energiamarkkinoiden asteittaiseksi mutta täydelliseksi vapauttamiseksi.

- (4) Perustamissopimuksessa Euroopan kansalaisille taatut vapaudet — tavaroiden vapaa liikkuvuus, palvelujen tarjoamisen vapaus ja sijoittautumisvapaus — ovat mahdollisia ainoastaan täysin avoimilla markkinoilla, jotka antavat kaikille kuluttajille mahdollisuuden valita vapaasti toimittajansa ja kaikille toimittajille mahdollisuuden toimittaa vapaasti hyödykkeitä asiakkailleen.

- (5) Ottaen huomioon odotettavissa olevan riippuvuuden kasvun maakaasun kulutuksessa olisi kiinnitettävä huomiota aloitteisiin ja toimenpiteisiin sellaisten vastavuoroisten järjestelyjen kannustamiseksi, jotka koskevat kolmansien maiden verkkoihin pääsyä sekä markkinoiden yhdyntymistä.

- (6) Täysin toiminta- ja kilpailukykyisten sisämarkkinoiden toteuttamisen suurimmat esteet liittyvät muun muassa verkkoon pääsyyn, varastojen käyttöoikeuteen, hinnoitteluun, järjestelmien yhteentoimivuuteen ja markkinoiden erilaisiin avautumisasteisiin eri jäsenvaltioissa.

- (7) Jotta kilpailu toimisi, verkkoon pääsyn on oltava syrjimätöntä, avointa ja kohtuullisesti hinnoiteltua.

- (8) Siirto- ja jakeluverkonhaltijan syrjimätön verkkoon pääsy on maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Siirto- tai jakeluverkonhaltija voi olla yksi yritys, tai se voi koostua useista yrityksistä.

- (9) Jos siirto- tai jakelutoimintaa, varastointia tai nesteytetyn maakaasun käsittelyä harjoittava maakaasualan yritys on oikeudelliselta muodoltaan erillään tuotantoa ja/tai toi-

mitusta harjoittavista yrityksistä, verkonhaltijaksi voidaan nimetä sama yritys, joka omistaa infrastruktuurin.

- (10) Tehokkaan ja syrjimättömän verkkoon pääsyn varmistamiseksi on asianmukaista, että siirto- ja jakeluverkkoja käyttävät oikeudellisesti erilliset yksiköt, jos on olemassa vertikaalisesti integroituneita yrityksiä. Komission olisi arvioitava jäsenvaltioiden kehittämiä vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä tämän vaatimuksen tavoitteen saavuttamiseksi ja, tapauksen mukaan, tehtävä ehdotuksia tämän direktiivin muuttamiseksi.

On myös asianmukaista, että siirto- ja jakeluverkonhaltijoilla on verkon ylläpitoon ja käyttöön tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, kun kyseiset voimavarat ovat vertikaalisesti integroituneiden yritysten omistuksessa ja käytössä.

On kuitenkin tärkeää erottaa kyseinen oikeudellinen eriyttäminen ja omistajuuden eriyttäminen. Oikeudellinen eriyttäminen ei merkitse voimavarojen omistajan muutosta eikä mikään estä samankaltaisten tai identtisten palvelussuhteen ehtojen soveltamista kautta koko vertikaalisesti integroituneen yrityksen. Syrjimätön päätöksentekomenettely olisi kuitenkin varmistettava vastuullisten päätöksentekijöiden riippumattomuutta koskevin organisatorisin toimenpitein.

- (11) Jäsenvaltioille olisi annettava mahdollisuus tarvittaessa vapauttaa pienet jakeluyhtiöt näistä jakelutoiminnan oikeudellisen eriyttämisen vaatimuksista, jotta näille yrityksille ei aiheutuisi suhteetonta taloudellista ja hallinnollista taakkaa.
- (12) Helpottaakseen tiettyyn jäsenvaltioon sijoittautuneiden maakaasualan yritysten kaasun toimitussopimusten tekemistä jossakin toisessa jäsenvaltiossa olevien, vaatimukset täyttävien asiakkaiden kanssa, jäsenvaltioiden ja, tapauksen mukaan, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi pyrittävä luomaan nykyistä yhdenmukaisemmat edellytykset ja samantasoiset kelpoisuusedellytykset koko sisämarkkina-alueelle.
- (13) Yhden tai useamman kansallisen sääntelyviranomaisen harjoittama tehokas sääntely on tärkeä tekijä syrjimättömän verkkoon pääsyn takaamisessa. Jäsenvaltiot määrittelevät sääntelyviranomaisten tehtävät, toimivallan ja hallinnolliset valtuudet. On tärkeää, että kaikilla sääntelyviranomaisilla kaikissa jäsenvaltioissa on sama vähimmäistoimivalta. Näillä viranomaisilla olisi oltava valtuudet määrittää tai hyväksyä tariffit tai ainakin siirto- ja

jakelutariffien laskentamenetelmät sekä nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten käyttöä koskevat tariffit. Nämä tariffit olisi julkaistava ennen niiden voimaantuloa, jotta vältetään epävarmuus ja kallit ja aikaa vievät riidat.

- (14) Komissio on ilmoittanut aikovansa perustaa Euroopan sähkö- ja maakaasumarkkinoita varten eurooppalaisten sääntelyviranomaisten ryhmän, joka muodostaisi soveltuvan neuvontamekanismin kansallisten sääntelyviranomaisten välisen yhteistyön ja yhteensovittamisen tukemiseksi, jotta edistetään sähkön ja maakaasun sisämarkkinoita ja pyritään saavuttamaan tässä direktiivissä ja sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2003/54/EY⁽¹⁾ sekä verkkoon pääsyä koskevista edellytyksistä rajat ylittävässä sähkön kaupassa 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1228/2003⁽²⁾ vahvistettujen säännösten yhdenmukainen soveltaminen kaikissa jäsenvaltioissa.
- (15) Syrjimättömät ja kustannusvastaavuuden takaavat tasapainottamismekanismit ovat tarpeen kaikkien markkinoimijoiden, myös uusien yrittäjien, tehokkaan markkinoille pääsyn varmistamiseksi. Tämä olisi saavutettava perustamalla tasapainottamisvaatimusten täyttämiseksi avoimet markkinaperusteiset mekanismit kaasun toimitusta ja ostoa varten niin pian kuin kaasumarkkinat ovat tulleet riittävän likvideiksi. Niin kauan kuin markkinat eivät ole likvidit, kansallisten sääntelyviranomaisten olisi toimittava aktiivisesti sen varmistamiseksi, että tasapainottavat tariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia. Samalla olisi tarjottava asianmukaisia kannustimia kaasun syötön ja ulosoton tasapainottamiseksi ja järjestelmän tukemiseksi.
- (16) Kansallisten sääntelyviranomaisten olisi voitava asettaa tai hyväksyä tariffit tai niiden laskentamenetelmät siirtoverkonhaltijan, jakeluverkonhaltijan (-haltijoiden) tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan ehdotuksen pohjalta tai näiden haltijoiden ja verkon käyttäjien yhteisesti sopiman ehdotuksen pohjalta. Näitä tehtäviä suorittaessaan kansallisten sääntelyviranomaisten olisi varmistettava, että siirto- ja jakelutariffit ovat syrjimättömiä ja vastaavat kustannuksia, ja otettava huomioon kysynnänhallintatoimien ansiosta pitkällä aikavälillä vältetyt verkon rajakustannukset.
- (17) On tärkeää, että yhteisön koko teollisuus ja kauppa, pienet ja keskiuuret yritykset mukaan luettuina, sekä kaikki yhteisön kansalaiset voisivat mahdollisimman pian nauttia sisämarkkinoiden aikaansaamista hyödyistä, koska se edistää oikeudenmukaisuutta, kilpailua ja epäsuorasti työllisyyttä yritysten hyötyessä tehokkuuden lisääntymisestä.

⁽¹⁾ Katso tämän virallisen lehden s. 37.

⁽²⁾ Katso tämän virallisen lehden s. 1.

- (18) Maakaasun asiakkaiden pitäisi voida valita toimittajansa vapaasti. Kaasun sisämarkkinoiden loppuunsaattaminen on kuitenkin syytä toteuttaa vaiheittain tiettyyn määräaikaan mennessä, jotta teollisuus voi mukautua tilanteeseen ja jotta varmistetaan, että asiakkaiden etujen suojelemiseksi on toteutettu riittävät toimenpiteet ja luotu riittävät järjestelmät ja että asiakkailla on käytännössä todellinen mahdollisuus valita maakaasun toimittajansa.
- (19) Markkinoiden asteittaisen avaamisen täydelliselle kilpailulle tulisi poistaa niin pian kuin mahdollista jäsenvaltioiden väliset eroavuudet. Olisi varmistettava, että tämän direktiivin täytäntöönpano on avointa ja varmaa.
- (20) Direktiivissä 98/30/EY säädetään varastojen käyttömahdollisuudesta kaasuverkkoon pääsyn yhteydessä. Sisämarkkinoiden toteuttamisesta saatujen kokemusten perusteella olisi toteutettava lisätoimenpiteitä, joilla selvennetään varastojen ja lisäpalvelujen käyttömahdollisuuksia koskevia säännöksiä.
- (21) Varastot ovat välttämättömiä, jotta voidaan muun muassa täyttää julkisen palvelun velvoitteet, esimerkiksi toimitusvarmuuden turvaaminen. Tämän ei pitäisi johtaa kilpailun vääristymiseen tai syrjintään varastoon pääsyssä.
- (22) Olisi toteutettava lisätoimenpiteitä sen varmistamiseksi, että siirtopalvelujen käyttöä koskevat tariffit ovat avoimia ja syrjimättömiä. Näitä tariffeja pitäisi soveltaa kaikkiin verkon käyttäjiin syrjimättömin perustein. Jos varastointia, putkilinjavarastointia tai lisäpalvelua harjoitetaan kilpailulle riittävän avoimilla markkinoilla, niiden käyttömahdollisuus voidaan myöntää avoimien ja syrjimättömien markkinaehtoisten järjestelmien mukaisesti.
- (23) Toimitusvarmuuden turvaamiseksi olisi seurattava kysynnän ja tarjonnan tasapainoa yksittäisissä jäsenvaltioissa, ja tämän pohjalta olisi laadittava kertomus yhteisössä vallitsevasta tilanteesta ottaen huomioon eri alueiden välinen yhteenliittämiskapasiteetti. Seuranta olisi harjoitettava ajoissa, jotta toimitusvarmuuden vaarantuessa voidaan toteuttaa asianmukaiset toimenpiteet. Tarpeellisen verkkoinfrastruktuurin rakentamisen ja ylläpidon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, tulisi edistää kaasutoimitusten vakautta.
- (24) Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että tarvittavat laatuvaatimukset huomioon ottaen kaasuverkkoon voidaan syrjimättömästi päästää biokaasua ja biomassasta peräisin olevaa kaasua tai muun tyyppistä kaasua, jos niiden päästäminen verkkoon on pysyvästi teknisten sääntöjen ja turvallisuusvaatimusten mukaista. Näiden sääntöjen ja vaatimusten avulla olisi varmistettava, että näitä kaasuja voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maakaasuverkkoon ja siirtää kyseisessä verkossa, ja niissä olisi käsiteltävä myös näiden kaasujen kemiallisia ominaisuuksia.
- (25) Pitkäaikaiset sopimukset ovat edelleen tärkeä osa jäsenvaltioiden kaasutoimituksia, ja ne olisi säilytettävä vaihtoehtona kaasuntoimittajaryityksiä varten sikäli kuin ne eivät estä tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamista ja ovat EY:n perustamissopimuksen mukaisia, kilpailusäännöt mukaan luettuina. Ne on näin ollen tarpeen ottaa huomioon maakaasualan yritysten toimitus- ja siirtokapasiteetin suunnittelussa.
- (26) Jotta julkisen palvelun vaatimustaso säilyisi yhteisössä korkeana, kaikista jäsenvaltioiden tämän direktiivin tavoitteiden saavuttamiseksi toteuttamista toimista olisi ilmoitettava säännöllisesti komissiolle. Komission olisi julkaistava säännöllisesti kertomus, jossa analysoidaan julkisen palvelun tavoitteiden saavuttamiseksi kansallisella tasolla toteutettuja toimenpiteitä ja vertaillaan niiden tehokkuutta suositusten antamiseksi toimenpiteistä, joita kansallisella tasolla olisi toteutettava korkean julkisen palvelun vaatimustason saavuttamiseksi.
- Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että kun asiakkaat liitetään kaasuverkkoon, heille ilmoitetaan heidän oikeudestaan saada käyttöönsä määrätynlaatuista maakaasua kohtuullisilla hinnoilla. Jäsenvaltioiden toteuttamat toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi voivat vaihdella, jos kyseessä ovat kotitaloudet ja pienet ja keskisuuret yritykset.
- (27) Tämän direktiivin yhtenä perusedellytyksenä on julkisen palvelun vaatimuksien noudattaminen, ja on tärkeää, että tässä direktiivissä määritellään yhteiset vähimmäisnormit, joita kaikki jäsenvaltiot noudattavat ja joissa otetaan huomioon seuraavat tavoitteet: kuluttajansuoja, toimitusvarmuus, ympäristönsuojelu ja yhtäläinen kilpailun taso kaikissa jäsenvaltioissa. On tärkeää, että julkisen palvelun vaatimuksia voidaan tulkita kansalliselta pohjalta ottaen huomioon kansallinen tilanne ja noudattaen yhteisön oikeutta.
- (28) Jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön välineitä. Näihin välineisiin voi kuulua vastuujärjestelyjä tarvittavien investointien turvaamiseksi.
- (29) Siltä osin kuin toimenpiteet, joita jäsenvaltio toteuttaa julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, ovat perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdan mukaista valtion tukea, niistä on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdan mukaisesti annettava tieto komissiolle.

- (30) Koska suunnitellun toiminnan tavoitetta eli sellaisten täysin toimintakykyisten maakaasun sisämarkkinoiden luomista, joilla vallitsee terve kilpailu, ei voida riittävällä tavalla saavuttaa jäsenvaltioiden toimin, vaan se voidaan tämän toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin yhteisön tasolla, yhteisö voi toteuttaa toimenpiteitä perustamissopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Sanotussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä direktiivissä ei ylitetä sitä, mikä on tämän tavoitteen saavuttamiseksi tarpeen.
- (31) Verkkojen kautta tapahtuvasta maakaasun siirrosta 31 päivänä toukokuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/296/ETY⁽¹⁾ toiminnaasta saatujen kokemusten perusteella olisi toteuttava toimenpiteitä, joilla taataan yhdenmukaisten ja syrjimättömien verkkoon pääsyä koskevien järjestelyjen soveltaminen maakaasun siirtoon, jäsenvaltioiden väliset rajat ylittävät maakaasuvirrat mukaan luettuina. Kyseinen direktiivi olisi kumottava, jotta varmistetaan maakaasuverkkoihin pääsyn yhdenmukainen käsittely myös kauttakulikutapauksissa, sanotun kuitenkaan rajoittamatta kyseisen direktiivin nojalla tehtyjen sopimusten jatkumista. Direktiivin 91/296/ETY kumoamisen ei pitäisi estää tekemästä pitkäaikaisia sopimuksia tulevaisuudessa.
- (32) Koska direktiiviin 98/30/EY tehdään huomattavia muutoksia, on selkeyden vuoksi ja asian järjeistämiseksi syytä laatia uudelleen kyseiset säännökset.
- (33) Tässä direktiivissä otetaan huomioon perusoikeudet ja etenkin Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut periaatteet.
- (34) Tämän direktiivin täytäntöönpanemiseksi tarvittavista toimenpiteistä olisi päätettävä menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY⁽²⁾ mukaisesti,

OVAT ANTANEET TÄMÄN DIREKTIIVIN:

I LUKU

SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT

1 artikla

Soveltamisala

1. Tässä direktiivissä annetaan yhteiset säännöt maakaasun siirrolle, jakelulle, toimitukselle ja varastoinnille. Siinä annetaan

⁽¹⁾ EYVL L 147, 12.6.1991, s. 37. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 95/49/EY (EYVL L 233, 30.9.1995, s. 86).

⁽²⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23.

säännöt, jotka liittyvät maakaasualan järjestämiseen ja toimitaan, markkinoille pääsyyn sekä maakaasun siirrossa, jakelussa, toimituksessa, varastoinnissa ja verkkojen käytössä sovellettaisiin lupien myöntämisperusteisiin ja -menettelyihin.

2. Tässä direktiivissä annettuja maakaasua, nesteytetty maakaasu mukaan lukien, koskevia sääntöjä sovelletaan myös bio-kaasuun ja biomassasta peräisin olevaan kaasuun tai muun tyyppisiin kaasuihin edellyttäen, että näitä kaasuja voidaan teknisesti ja turvallisesti syöttää maakaasuverkkoon ja siirtää kyseisessä verkossa.

2 artikla

Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

- 'maakaasualan yrityksellä' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa ainakin yhtä seuraavista toiminnoista: maakaasun, myös nesteytetyn maakaasun, tuotanto, siirto, jakelu, toimitus, osto tai varastointi ja joka on vastuussa näihin toimintoihin liittyvistä kaupallisista, teknisistä ja/tai ylläpitotehtävistä, lukuun ottamatta loppukäyttäjää,
- 'tuotantovaiheen putkistolla' putkistoa tai putkistoja, joita käytetään ja/tai rakennetaan osana öljyn tai kaasun tuotantohanketta tai joita käytetään maakaasun siirtämiseen yhden tai useamman tällaisen hankkeen tuotantokentältä jalostuslaitokseen tai vastaanottoasemalle tai lopulliselle maihintuontiasemalle,
- 'siirrolla' maakaasun siirtämistä muissa kuin tuotantovaiheen aikaisissa suurpaineputkistoissa asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun toimitusta,
- 'siirtoverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa siirtotoimintaa ja on vastuussa siirtoverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun kuljetusvaatimukset pitkällä aikavälillä,
- 'jakelulla' maakaasun siirtämistä paikallisten tai alueellisten putkistojen kautta asiakkaille toimitettavaksi, mutta ei maakaasun toimitusta,
- 'jakeluverkonhaltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa jakelutoimintaa ja on vastuussa jakeluverkon käytöstä, ylläpidosta ja tarvittaessa kehittämisestä tietyllä alueella, sen mahdollisista yhteyksistä muihin verkkoihin sekä sen varmistamisesta, että verkko pystyy täyttämään kohtuulliset kaasun jakeluvaatimukset pitkällä aikavälillä,

7. 'toimituksella' maakaasun, nesteytetty maakaasu mukaan lukien, myyntiä, jälleenmyynti mukaan lukien, asiakkaille,
8. 'maakaasun toimittajalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka toimittaa maakaasua,
9. 'varastolla' maakaasualan yrityksen omistamaa ja/tai hoitamaa laitosta, jota käytetään maakaasun varastointiin, mukaan lukien nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksissa varastointiin käytettävä osa mutta lukuun ottamatta tuotantotoimintaan käytettävää osaa ja laitteistoja, jotka ovat yksinomaan tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä,
10. 'varastointilaitteiston haltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa varastointitoimintaa ja on vastuussa varaston hoidosta,
11. 'nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksella' vastaanottoasemaa, jota käytetään maakaasun nesteyttämiseen tai nesteytetyn maakaasun tuontiin, purkamiseen ja kaasuttamiseen; siihen kuuluvat myös lisäpalvelut ja tilapäinen varastointi, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon, mutta siihen eivät kuulu varastointiin käytettävät maakaasun vastaanottoasemien osat,
12. 'nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalla' luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa maakaasun nesteyttämistä tai nesteytetyn maakaasun tuontia, purkamista, ja kaasuttamista ja on vastuussa nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksen toiminnasta,
13. 'verkolla' siirtoverkkoa, jakeluverkkoa, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia ja/tai varastoja, jotka omistaa ja/tai joiden käytöstä vastaa maakaasualan yritys, mukaan lukien putkilinjavarastointi ja sen lisäpalveluja tuottavat laitokset sekä sellaisten omistussuhteessa olevien yritysten laitokset, joita tarvitaan siirrossa, jakelussa ja nesteytetyn maakaasun käsittelyssä,
14. 'lisäpalveluilla' kaikkia siirto- ja/tai jakeluverkkojen ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten käyttöön ja toimintaan tarvittavia palveluja ja/tai varastoja, kuormituksen tasapainotus ja sekoitus mukaan lukien, mutta pois lukien laitokset, jotka ovat yksinomaan tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä,
15. 'putkilinjavarastoinnilla' kaasun painetta korottamalla tapahtuvaa maakaasun varastointia sen siirto- ja jakeluverkoissa, ei kuitenkaan laitteistoja, jotka ovat tehtäviään hoitavien siirtoverkonhaltijoiden käytettävissä,
16. 'yhteenliitetyllä verkolla' useita toisiinsa yhdistettyjä verkkoja,
17. 'jäsenvaltioiden välisellä yhdysputkella' siirtoputkea, joka ylittää jäsenvaltioiden välisen rajan tai kulkee sen poikki ja jonka ainoana tarkoituksena on yhdistää näiden jäsenvaltioiden kansalliset siirtoverkot toisiinsa,
18. 'erillisellä linjalla' yhteenliitettyä verkkoa täydentävää maakaasuputkea,
19. 'integroituneella maakaasualan yrityksellä' vertikaalisesti tai horisontaalisesti integroitunutta yritystä,
20. 'vertikaalisesti integroituneella yrityksellä' maakaasualan yritystä tai sellaisten yritysten ryhmää, joiden keskinäiset suhteet on määritelty yrityskeskittymien valvonnasta 21 päivänä joulukuuta 1989 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 ⁽¹⁾ 3 artiklan 3 kohdassa, kun kyseinen yritys tai ryhmä harjoittaa ainakin joko maakaasun siirtoa, jakelua, nesteyttämistä tai varastointia ja ainakin joko maakaasun tuotantoa tai toimittamista,
21. 'horisontaalisesti integroituneella yrityksellä' yritystä, joka harjoittaa ainakin joko maakaasun tuotantoa, siirtoa, jakelua, toimittamista tai varastointia sekä lisäksi jotakin kaasualan kuulumatonta toimintaa,
22. 'omistussuhteessa olevalla yrityksellä' perustamissopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) nojalla konsolidoiduista tilinpäätöksistä 13 päivänä kesäkuuta 1983 annetun seitsemännen neuvoston direktiivin 83/349/ETY ⁽²⁾ 41 artiklassa tarkoitettuja sidosyrityksiä ja/tai kyseisen direktiivin 33 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja osakkuusyhtiöitä ja/tai samoille osakkeenomistajille kuuluvia yrityksiä,
23. 'verkon käyttäjillä' luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka toimittavat maakaasua verkkoon tai joille sitä toimitetaan verkosta,
24. 'asiakkailla' maakaasun tukkuasiakkaita ja loppukäyttäjiä ja maakaasualan yrityksiä, jotka ostavat maakaasua,
25. 'kotitalousasiakkailla' asiakkaita, jotka ostavat maakaasua oman kotitaloutensa käyttöön,
26. 'muilla kuin kotitalousasiakkailla' asiakkaita, jotka ostavat maakaasua muuhun kuin oman kotitaloutensa käyttöön,
27. 'loppukäyttäjillä' asiakkaita, jotka ostavat maakaasua omaan käyttöönsä,
28. 'vaatimukset täyttävillä asiakkailla' asiakkaita, jotka voivat tämän direktiivin 23 artiklan mukaisesti vapaasti ostaa kaasua valitsemaltaan toimittajalta,

(*) Direktiivin 83/349/ETY nimike on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohdtaan.

⁽¹⁾ EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1. Asetus sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1310/97 (EYVL L 180, 9.7.1997, s. 1).

⁽²⁾ EYVL L 193, 18.7.1983, s. 1. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/65/EY (EYVL L 283, 27.10.2001, s. 28).

29. 'tukkuasiakkailla' luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat maakaasua jälleenmyyntiä varten sen verkon sisällä tai ulkopuolella, johon he/ne kuuluvat, ei kuitenkaan siirto- tai jakeluverkonhaltijoita,
30. 'pitkän aikavälin suunnittelulla' maakaasualan yritysten harjoittamaa pitkiä ajanjaksoja koskevaa toimitusten ja siirtokapasiteetin suunnittelua maakaasun kysynnän tyydyttämiseksi verkossa, lähteiden monipuolistamiseksi ja toimitusten varmistamiseksi asiakkaille,
31. 'uudella markkina-alueella' jäsenvaltiota, jossa sen ensimmäisen pitkäaikaisen maakaasun toimitussopimuksen ensimmäinen kaupallinen toimitus toteutettiin korkeintaan kymmenen vuotta aiemmin,
32. 'varmuudella' maakaasun toimitusvarmuutta sekä teknistä turvallisuutta,
33. 'uudella infrastruktuurilla' infrastruktuuria, jota ei tämän direktiivin voimaantuloon mennessä ole saatu valmiiksi.

II LUKU

YLEISET SÄÄNNÖT ALAN JÄRJESTÄMISEKSI

3 artikla

Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja

1. Jäsenvaltioiden on oman institutionaalisen järjestelmänsä mukaisesti ja toissijaisuusperiaatte asianmukaisesti huomioon ottaen varmistettava, että maakaasualan yritykset toimivat tämän direktiivin periaatteiden mukaisesti siten, että maakaasualalla saadaan aikaan kilpailulliset, varmat ja ympäristön kannalta kestävätkä markkinat, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 2 kohdan soveltamista; jäsenvaltiot eivät saa harjoittaa syrjintää näiden yritysten välillä niiden oikeuksien tai velvollisuuksien suhteen.

2. Ottaen täysin huomioon perustamissopimuksen asiaa koskevat määräykset ja erityisesti sen 86 artiklan jäsenvaltiot voivat yleisen taloudellisen edun nimissä asettaa kaasualalla toimiville yrityksille julkisen palvelun velvoitteita, jotka voivat koskea turvallisuutta, toimitusvarmuus mukaan luettuna, toimitusten säännöllisyyttä, laatua ja hintaa sekä ympäristönsuojelua, ilmaston suojeleminen ja energiatehokkuus mukaan luettuna. Näiden velvoitteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä ja todennettavia, ja niillä on turvattava se, että EU:n kaasualan yritykset voivat tarjota jäsenvaltioiden kuluttajille palvelujaan tasapuolisesti. Tässä kohdassa tarkoitettua toimitusvarmuuden turvaamiseksi ja energiatehokkuutta edistävän kysynnänhallinnan osalta sekä ympäristötavoitteiden saavuttamiseksi jäsenvaltiot voivat toteuttaa pitkän aikavälin suunnittelua ottaen huomioon, että kolmannet osapuolet saattavat pyrkiä verkkoon.

3. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet loppukäyttäjien suojelemiseksi ja kuluttajansuojan korkean tason varmistamiseksi ja varmistettava erityisesti, että heikossa asemassa olevia asiakkaita suojelemaan asianmukaisilla toimenpiteillä, jotta he muun muassa välttyisivät verkosta kytkemiseltä. Tässä yhteydessä jäsenvaltiot voivat toteuttaa asianmukaisia toimenpiteitä sellaisten syrjäseuduilla asuvien asiakkaiden suojelemiseksi, jotka on liitetty kaasuverkkoon. Jäsenvaltiot voivat nimetä toimituksista viime kädessä vastaavan tahon kaasuverkkoon liitettyjä asiakkaita varten. Niiden on varmistettava kuluttajansuojan korkea taso erityisesti yleisten sopimusehtojen, yleisen tiedottamisen ja riitojenratkaisumenettelyjen avoimuuden osalta. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tosiasiallisesti vaihtaa toimittajaa. Ainakin kotitalousasiakkaiden osalta näihin toimenpiteisiin on kuuluttava liitteessä A esitetyt toimenpiteet.

4. Jäsenvaltioiden on toteutettava asianmukaiset toimenpiteet sellaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, jotka liittyvät sosiaaliseen ja taloudelliseen yhteenkuuluvuuteen, ympäristönsuojeluun, johon voi sisältyä ilmastonmuutoksen torjuntakeinoja, sekä toimitusvarmuuteen. Toimenpiteisiin voi sisältyä erityisesti riittävien taloudellisten kannustimien tarjoaminen, jossa käytetään tarvittaessa kaikkia olemassa olevia kansallisia ja yhteisön keinoja, tarvittavan verkko-infrastruktuurin, myös yhteenliittämiskapasiteetin, ylläpitoa ja rakentamista varten.

5. Jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 4 artiklan säännöksiä jakelun osalta sikäli kuin niiden soveltaminen oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estäisi maakaasualan yrityksiä täyttämästä niille yleisen taloudellisen edun nimissä asetettuja velvoitteita ja sikäli kuin sillä ei vaikuteta kaupan kehitykseen tavalla, jotka olisi ristiriidassa yhteisön etujen kanssa. Yhteisön intresseihin kuuluu tämän direktiivin ja perustamissopimuksen 86 artiklan mukaisesti muun muassa kilpailu vaatimukset täyttävistä asiakkaista.

6. Jäsenvaltioiden on tämän direktiivin täytäntöönpanon yhteydessä ilmoitettava komissiolle kaikki julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi hyväksytyt toimenpiteet, kuluttajansuojelu ja ympäristönsuojelu mukaan luettuina, ja niiden mahdolliset vaikutukset kansalliseen ja kansainväliseen kilpailuun riippumatta siitä, edellyttävätkö tällaiset toimenpiteet poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä. Niiden on sen jälkeen ilmoitettava komissiolle kahden vuoden välein kaikista tällaisista toimenpiteistä koskevista muutoksista riippumatta siitä, edellyttävätkö ne poikkeamista tämän direktiivin säännöksistä.

4 artikla

Lupamenettely

1. Silloin kun maakaasun käsittelylaitosten rakentamiseen tai käyttöön vaaditaan lupa (esimerkiksi toimilupa, lupa, suostumus tai hyväksyntä), jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimivaltaiset viranomaiset myöntävät 2—4 kohdan mukaisesti lupia tällaisten laitosten, putkistojen ja niihin liittyvien laitteiden

rakentamiseen ja/tai käyttöön alueellaan. Jäsenvaltiot tai niiden nimeämät toimivaltaiset viranomaiset voivat myöntää lupia samoin perustein myös maakaasun toimittajille ja tukkuasiakkailla.

2. Jos jäsenvaltiossa on käytössä lupajärjestelmä, jäsenvaltioiden on vahvistettava puolueettomat ja syrjimättömät perusteet, jotka yrityksen on täytettävä hakiessaan lupaa maakaasun käsittelylaitosten rakentamiseen ja/tai käyttöön tai hakiessaan lupaa maakaasun toimittamiseen. Syrjimättömät lupien myöntämisperusteet ja syrjimätön lupamenettely on julkistettava.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että luvan epäämisen syyt ovat puolueettomia ja syrjimättömiä ja että ne ilmoitetaan hakijalle. Komissiolle on toimitettava tiedoksi syyt lupien epäämiseen. Jäsenvaltioiden on otettava käyttöön menettely, jonka avulla hakijat voivat hakea muutosta epäämispäätökseen.

4. Niiden alueiden kehittämiseksi, joille on vasta äskettäin alettu toimittaa kaasua, ja verkon toiminnan tehostamiseksi yleensä, jäsenvaltiot voivat kieltäytyä myöntämästä uutta lupaa jakeluputkistojen rakentamiseen ja käyttöön tietyllä alueella sen jälkeen, kun tällaisia putkistoja on rakennettu tai aiotaan rakentaa kyseiselle alueelle, ja jos nykyinen tai rakennettavaksi ehdotettu kapasiteetti ei ole täysimääräisesti käytössä, sanotun kuitenkin rajoittamatta 24 artiklan soveltamista.

5 artikla

Toimitusvarmuuden seuranta

Jäsenvaltioiden on varmistettava toimitusvarmuuteen liittyvien kysymysten seuranta. Jäsenvaltiot voivat harkintansa mukaan antaa tämän tehtävän 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen sääntelyviranomaisten hoidettavaksi. Erityisesti on seurattava tarjonnan ja kysynnän tasapainoa kansallisilla markkinoilla, odotetun tulevan kysynnän ja käytettävissä olevien kaasuvarojen määrää, suunnitteilla tai rakenteilla olevan lisäkapasiteetin määrää sekä verkkojen laatua ja niiden ylläpidon tasoa samoin kuin toimenpiteitä kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman kaasun toimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi. Toimivaltaisten viranomaisten on julkaistava vuosittain heinäkuun 31 päivään mennessä kertomus, jossa esitellään näiden kysymysten seurannasta saatuja tuloksia sekä mahdollisia toimenpiteitä, joita on toteutettu tai joita suunnitellaan ongelmien ratkaisemiseksi, ja toimitettava tämä kertomus viipymättä komissiolle.

6 artikla

Tekniset säännöt

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että tekniset turvallisuusperusteet määritellään ja että tekniset säännöt, joilla asetetaan nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten, varastojen, muiden siirto- ja jakeluverkkojen sekä erillisten linjojen verkkoon liittämisen

suunnittelua ja käyttöä koskevat tekniset vähimmäisvaatimukset laaditaan ja julkaistaan. Näillä teknisillä säännöillä varmistetaan verkkojen yhteentoimivuus, ja niiden on oltava puolueettomia ja syrjimättömiä. Ne on annettava tiedoksi komissiolle teknisiä standardeja ja määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisessa noudatettavasta menettelystä 22 päivänä kesäkuuta 1998 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 98/34/EY⁽¹⁾ 8 artiklan mukaisesti.

III LUKU

SIIRTO, VARASTOINTI JA NESTEYTYTTY MAAKAASU

7 artikla

Verkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava, että siirtoverkkoja, varastoja tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksia omistavat maakaasualan yritykset nimeävät jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi tehokkuuden ja taloudellisen tasapainon huomioon ottaen yhden tai useamman verkonhaltijan. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltijat sekä varastointilaitteistojen ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijat toimivat 8—10 artiklan mukaisesti.

8 artikla

Verkonhaltijoiden tehtävät

1. Kunkin siirtoverkon, varastointilaitteiston ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on:

- käytettävä, ylläpidettävä ja kehitettävä taloudellisten edellytysten mukaisesti turvallisia, luotettavia ja tehokkaita siirto-, varastointi- ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoja ottaen ympäristö asianmukaisesti huomioon,
- oltava harjoittamatta syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä, varsinkaan siihen omistussuhteessa olevia yrityksiä suosivalla tavalla,
- toimitettava mille tahansa toiselle siirtoverkonhaltijalle, varastointilaitteiston tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijalle ja/tai jakeluverkonhaltijalle tarpeelliset tiedot sen varmistamiseksi, että maakaasun siirto ja varastointi voi tapahtua yhteenliitetyn verkon varman ja tehokkaan käytön kanssa yhteensopivalla tavalla.
- toimitettava verkon käyttäjille tarvittavat tiedot tehokkaan verkkoon pääsyn varmistamiseksi.

2. Siirtoverkonhaltijoiden kaasun siirtoverkon tasapainottamista varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niihin on sisällyttävä säännöt ver-

⁽¹⁾ EYVL L 204, 21.7.1998, s. 37. Direktiivi sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 98/48/EY (EYVL L 217, 5.8.1998, s. 18).

kon käyttäjiltä energian epätasapainosta veloittavista maksuisista. Siirtoverkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan sovellettavat ehdot ja edellytykset, tariffit ja säännöt mukaan luettuina, on määriteltävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 25 artiklan 2 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.

3. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että siirtoverkonhaltijat noudattavat siirtoverkon, yhteenliittämiskapasiteetti mukaan luettuna, ylläpidon ja kehittämisen osalta tiettyjä vähimmäisvaatimuksia.

4. Siirtoverkonhaltijoiden on hankittava toimintonsa toteuttamiseen käyttämänsä energia avointen, syrjimättömien ja markkinaehtoisten menettelyjen mukaisesti.

9 artikla

Siirtoverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen

1. Jos siirtoverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen maakaasualan yritykseen, sen on oltava riippumaton muusta siirtoverkkoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan siirtoverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen siirtoverkonhaltijan riippumattomuuden varmistamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

- Siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen maakaasualan yrityksen yritysrahoitukseen, joka vastaa, joko suoraan tai välillisesti, maakaasun tuotantoon, jakeluun tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta;
- Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että siirtoverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti;
- Siirtoverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösvalta, joka on riippumaton integroituneesta maakaasualan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoituneiden käytönsä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä siirtoverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumistasoille. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai siirtoverkon rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyt rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja;

yrityksen velkaantumistasoille. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai siirtoverkon rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyt rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja;

- Siirtoverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, ja varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

10 artikla

Luottamuksellisuus siirtoverkonhaltijoiden osalta

1. Kunkin siirtoverkonhaltijan, varastointilaitteiston ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina, ja sen on estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovutus syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta 16 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

2. Siirtoverkonhaltijat eivät saa niihin omistussuhteessa olevien yritysten suorittaman maakaasun myynnin tai oston yhteydessä käyttää väärin kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, joita ne ovat saaneet kolmansilta osapuolilta verkkoon pääsyä järjestettäessä tai siitä neuvoteltaessa.

IV LUKU

JAKELU JA TOIMITUS

11 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden nimeäminen

Jäsenvaltioiden on nimettävä tai vaadittava yrityksiä, jotka omistavat jakeluverkkoja tai vastaavat niistä, nimeämään yksi tai useampi jakeluverkonhaltija jäsenvaltioiden määrittelemäksi ajaksi ottaen huomioon tehokkuuteen ja talouden tasapainoon liittyvät näkökohdat, ja varmistettava, että kyseiset verkonhaltijat toimivat 12—14 artiklan mukaisesti.

12 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät

1. Kunkin jakeluverkonhaltijan tehtävänä on käyttää, ylläpitää ja kehittää taloudellisten edellytysten mukaisesti turvallista, luotettavaa ja tehokasta verkkoa ottaen ympäristö asianmukaisesti huomioon.

2. Joka tapauksessa jakeluverkonhaltija ei missään tapauksessa saa harjoittaa syrjintää verkon käyttäjien tai käyttäjäryhmien välillä eikä varsinkaan siihen omistussuhteessa olevia yrityksiä suosivalla tavalla.

3. Kunkin jakeluverkonhaltijan on toimitettava mille tahansa toiselle jakeluverkonhaltijalle ja/tai siirtoverkonhaltijalle ja/tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston ja/tai varastointilaitteiston haltijalle tarpeelliset tiedot sen varmistamiseksi, että maakaasun siirto ja varastointi voi tapahtua yhteenliitetyn verkon varman ja tehokkaan käytön kanssa yhteensopivalla tavalla.

4. Kunkin jakeluverkonhaltijan on toimitettava verkon käyttäjille tarvittavat tiedot tehokkaan verkkoon pääsyn varmistamiseksi.

5. Kun jakeluverkonhaltijat ovat vastuussa kaasun jakeluverkon tasapainottamisesta, niiden tätä varten vahvistamien sääntöjen on oltava tasapuolisia, avoimia ja syrjimättömiä, ja niihin on sisällyttävä säännöt verkon käyttäjiltä energian epätasapainosta veloittavista maksuista. Verkonhaltijoiden näiden palvelujen tarjontaan soveltamat ehdot ja edellytykset, säännöt ja tariffit mukaan luettuina, on määriteltävä syrjimättömällä ja kustannuksia vastaavalla tavalla 25 artiklan 2 kohdan mukaista menetelmää noudattaen, ja ne on julkaistava.

13 artikla

Jakeluverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen

1. Jos jakeluverkonhaltija kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen maakaasualan yritykseen, sen on oltava riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta ainakin oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan jakeluverkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten lisäksi jakeluverkonhaltijan, joka kuuluu vertikaalisesti integroituneeseen yritykseen, on oltava organisaationsa ja päätöksentekonsa osalta riippumaton muusta jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta. Tämän saavuttamiseksi on sovellettava seuraavia vähimmäisvaatimuksia:

a) Jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisen integroituneen maakaasualan yrityk-

sen yritysrakenteisiin, joka vastaa joko suoraan tai välillisesti maakaasun tuotantoon, siirtoon tai toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta.

b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että jakeluverkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti.

c) Jakeluverkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, joka on riippumaton integroituneesta kaasualan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoituneiden käytöä sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä jakeluverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumistasoille. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai jakeluputkien rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja.

d) Jakeluverkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, ja varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset veloitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

Jäsenvaltiot voivat päättää, ettei 1 ja 2 kohtaa sovelleta sellaisiin integroituneisiin maakaasualan yrityksiin, joilla on alle 100 000 verkkoon liitettyä asiakasta.

14 artikla

Luottamuksellisuus jakeluverkonhaltijoiden osalta

1. Kunkin jakeluverkonhaltijan on pidettävä liiketoiminnan harjoittamisen yhteydessä saadut kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina, ja sen on estettävä omaa toimintaansa koskevien, mahdollisesti kaupallista etua tuottavien tietojen luovuttaminen syrjivällä tavalla, sanotun kuitenkin rajoittamatta 16 artiklan soveltamista tai muun lakiin perustuvan tietojen luovutusvelvollisuuden täyttämistä.

2. Jakeluverkonhaltijat eivät saa niihin omistussuhteessa olevien yritysten maakaasun myynnin tai oston yhteydessä käyttää väärin kaupallisesti arkaluonteisia tietoja, joita ne ovat saaneet kolmansilta osapuolilta verkkoon pääsyä järjestettäessä tai siitä neuvoteltaessa.

15 artikla

Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija

Edellä 9 artiklan 1 kohdan ja 13 artiklan 1 kohdan säännöt eivät estä sellaisen yhdistetyn siirtoverkon, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston, varastointilaitteiston ja jakeluverkon haltijan toimintaa, joka on oikeudellisen muotonsa, organisaationsa ja päätöksentekonsa suhteen riippumaton muusta siirtoverkkoon, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistoon, varastointilaitteistoon ja jakeluverkkoon liittymättömästä toiminnasta ja joka täyttää a—d alakohdassa esitetyt vaatimukset. Nämä säännöt eivät velvoita erottamaan yhdistetyn verkon voimavarojen omistajuutta vertikaalisesti integroituneesta yrityksestä.

- a) Yhdistetyn verkonhaltijan hallinnosta vastaavat henkilöt eivät saa osallistua sellaisiin integroituneen maakaasualan yrityksen yritysraakenteisiin, joka vastaa joko suoraan tai välillisesti maakaasun tuotantoon ja toimituksiin liittyvästä päivittäisestä toiminnasta.
- b) Asianmukaiset toimenpiteet on toteutettava sen varmistamiseksi, että yhdistetyn verkonhaltijan hallinnosta vastaavien henkilöiden ammatilliset edut otetaan huomioon tavalla, joka varmistaa sen, että he voivat toimia riippumattomasti.
- c) Yhdistetyllä verkonhaltijalla on oltava verkon käyttöön, ylläpitoon tai kehittämiseen tarvittavien voimavarojen osalta tosiasiallinen päätösoikeus, joka on riippumaton integroituneesta kaasualan yrityksestä. Tämä ei saisi estää asianmukaisten koordinoitumismekanismien olemassaoloa sen varmistamiseksi, että emoyrityksen taloudelliset ja hallinnolliset valvontaoikeudet suojataan tytäryrityksestä saatavan pääoman tuoton osalta, jota säännellään epäsuorasti 25 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Erityisesti tämä antaa emoyritykselle oikeuden hyväksyä yhdistetynverkonhaltijan vuosittaisen rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ja asettaa yleiset rajat tytäryrityksen velkaantumistaselle. Emoyrityksellä ei ole oikeutta antaa ohjeita, jotka koskevat päivittäisiä toimintoja tai siirto- ja jakeluputkien rakentamiseen tai niiden laadun parantamiseen liittyviä yksittäisiä päätöksiä, jotka eivät ylitä hyväksytyyn rahoitussuunnitelman tai vastaavan välineen ehtoja;
- d) Yhdistetyn verkonhaltijan on laadittava sääntöjen noudattamista koskeva ohjelma, jossa esitetään toimenpiteet sen

varmistamiseksi, ettei syrjintää esiinny, ja varmistettava ohjelman noudattamisen asianmukainen seuranta. Ohjelmassa on esitettävä työntekijöiden erityiset velvoitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Ohjelman noudattamisen seurannasta vastaavan henkilön tai elimen on esitettävä toteutetuista toimenpiteistä 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulle sääntelyviranomaiselle vuosittain kertomus, joka on julkaistava.

V LUKU

ERIYTTÄMINEN JA KIRJANPIDON AVOIMUUS

16 artikla

Oikeus tutustua tileihin

1. Jäsenvaltioilla tai niiden nimeämällä toimivaltaisilla viranomaisilla, mukaan lukien 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sääntelyviranomaiset ja 20 artiklan 3 kohdassa tarkoitetut riitojen ratkaisemisesta vastaavat viranomaiset, on oltava tehtäviensä hoitamisen niin edellyttäessä oikeus tutustua maakaasualan yritysten 17 artiklan mukaisiin tileihin.
2. Jäsenvaltioiden ja nimettyjen toimivaltaisten viranomaisten, 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut sääntelyviranomaiset sekä riitojen ratkaisemisesta vastaavat viranomaiset mukaan lukien, on käsiteltävä kaupallisesti arkaluonteisia tietoja luottamuksellisina. Jäsenvaltiot voivat edellyttää tällaisten tietojen paljastamista, jos se on tarpeen toimivaltaisten viranomaisten tehtävien hoitamisen kannalta.

17 artikla

Tilien eriyttäminen

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maakaasualan yritysten kirjanpito hoidetaan 2—5 kohdan mukaisesti. Jos yritykset voivat poiketa tästä säännöksestä tämän direktiivin 28 artiklan 2 ja 4 kohdan perusteella, niiden on pidettävä ainakin sisäistä kirjanpitoaan tämän artiklan säännösten mukaisesti.
2. Maakaasualan yritysten on niiden omistusrakenteesta tai oikeudellisesta muodosta riippumatta laadittava tilinsä, annettava ne tarkastettaviksi ja julkaistava tilinpäätöksensä yhtiömuodoltaan tietynlaisten yhtiöiden tilinpäätöksistä perustamis-

sopimuksen 44 artiklan 2 kohdan g alakohdan (*) nojalla 25 päivänä heinäkuuta 1978 annetun neljännen neuvoston direktiivin 78/660/ETY⁽¹⁾ nojalla annetun osakeyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Yritysten, joilla ei lain mukaan ole velvoitetta julkaista tilinpäätöstään, on pidettävä pääkonttorissaan yleisön saatavilla jäljennös tilinpäätöksestään.

3. Syrjinnän, ristiinsubvention ja kilpailun vääristymisen välttämiseksi maakaasualan yritysten on sisäisessä kirjanpidossaan pidettävä kustakin maakaasun siirtoon, jakeluun, nesteytetyn maakaasun käsittelyyn sekä varastointiin liittyvästä toiminnosta erillistä kirjanpitoa siten kuin niitä vaadittaisiin tekemään, jos kyseisten toimintojen harjoittajat olisivat erillisiä yrityksiä. Niiden on myös laadittava tilinpäätös, joka voi olla konsolidoitu, muista kaasun siirtoon, jakeluun, nesteytetyn maakaasun käsittelyyn sekä varastointiin liittymättömistä toiminnoista. Niiden on pidettävä erillistä kirjanpitoa vaatimukset täyttävälle asiakkaille ja muille asiakkaille suoritettaviin toimiin liittyvistä toiminnoista 1 päivään heinäkuuta 2007 asti. Kirjanpidossa on eriteltävä siirto-/jakeluverkon omistamisesta saatava tuotto. Yritysten on tarvittaessa laadittava konsolidoitu tilinpäätös muista kuin kaasualaan kuuluvista toiminnoista. Sisäisessä kirjanpidossa on laadittava erillinen tase ja tuloslaskelma kustakin liiketoiminnasta.

4. Edellä 2 kohdassa tarkoitettussa tilintarkastuksessa on varmistettava erityisesti, että noudatetaan 3 kohdassa tarkoitettua velvoitetta välttää syrjintää ja ristiinsubventiota.

5. Yritysten on eriteltävä sisäisessä kirjanpidossaan varojen ja velkojen sekä menojen ja tulojen jakautumista sekä poistoja koskevat säännöt, joita ne noudattavat 3 kohdassa tarkoitettua eriytettyä kirjanpitoa laatissaan, tämän kuitenkaan rajoittamatta kansallisten kirjanpitosääntöjen soveltamista. Näitä sisäisiä sääntöjä saa muuttaa ainoastaan poikkeustapauksissa. Tällaiset muutokset on ilmoitettava ja asianmukaisesti perusteltava.

6. Tilinpäätöksen liitetiedoissa on ilmoitettava kaikki tärkeät liiketoimet, jotka on suoritettu omistussuhteessa olevien yritysten kanssa.

VI LUKU

VERKKOON PÄÄSYN JÄRJESTÄMINEN

18 artikla

Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmansien osapuolten päästämiseksi siirto- ja

(*) Direktiivin 78/660/ETY nimike on mukautettu Euroopan yhteisön perustamissopimuksen artikloiden uudelleen numeroinnin, jota Amsterdamin sopimuksen 12 artikla edellyttää, ottamiseksi huomioon; alkuperäinen viittaus oli 54 artiklan 3 kohdan g alakohtaan.

(¹) EYVL L 222, 14.8.1978, s. 11. Direktiivi sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2001/65/EY (EYVL L 283, 27.10.2001, s. 28).

jakeluverkkoihin ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin luodaan järjestelmä, jossa käytetään julkaistuja tariffeja, jota voidaan soveltaa kaikkiin vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin, maakaasun toimittajat mukaan lukien, ja jota sovelletaan puolueettomasti ja harjoittamatta syrjintää verkon käyttäjien välillä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 25 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu sääntelyviranomaisen hyväksyminen nämä tariffit tai niiden laskentamenetelmät ennen niiden voimaantuloa ja että tariffit ja, jos ainoastaan menetelmät hyväksytään, menetelmät julkaistaan ennen niiden voimaantuloa.

2. Toimintojensa toteuttamiseksi, rajojen yli tapahtuvaan siirtoon liittyvät toiminnot mukaan lukien, siirtoverkonhaltijoilla on tarvittaessa oltava pääsy muiden siirtoverkonhaltijoiden verkkoon.

3. Tämän direktiivin säännökset eivät saa estää pitkäaikaisen sopimusten tekemistä, kunhan ne ovat yhteisön kilpailusääntöjen mukaisia.

19 artikla

Varastojen käyttöoikeus

1. Järjestääkseen varastojen ja putkilinjarastoinnin käyttöoikeuden silloin kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellista tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi asiakkaille suuntautuvia toimituksia varten sekä järjestääkseen lisäpalvelujen käyttöoikeuden jäsenvaltiot voivat valita jomman kumman tai molemmat 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuista menettelyistä. Näitä menettelyjä sovelletaan tasapuolisten, avointen ja syrjimättömien perusteiden mukaisesti.

2. 1 kohdan säännökset eivät koske nesteytetyn maakaasun käsittelylaitoksiin liittyviä lisäpalveluja ja tilapäistä varastointia, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon.

3. Jos kyseessä on neuvotteluihin perustuva verkkoon pääsy, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta yhteenliitetyn verkon alueella tai sen ulkopuolella olevat maakaasualan yritykset ja vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat neuvotella varastojen ja putkilinjarastoinnin käyttöoikeudesta silloin, kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellista tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi sekä muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuden järjestämiseksi. Osapuolet on veloitettava neuvottelemaan varastojen, putkilinjarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeudesta vilpittömässä mielessä.

Varastojen, putkilinjarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeutta koskevista sopimuksista on neuvoteltava asianomaisen varastointilaitteiston haltijan tai maakaasualan yritysten kanssa. Jäsenvaltioiden on vaadittava varastointilaitteiston haltijoita julkaisemaan varastojen, putkilinjarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöä koskevat tärkeimmät kaupalliset toimitusehtonsa kuuden kuukauden kuluessa tämän direktiivin täytäntöönpanosta ja sen jälkeen vuosittain.

4. Jos kyseessä on säännelty käyttöoikeusmenettely, jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, jotta yhteenliitetyn verkon alueella tai sen ulkopuolella olevat maakaasualan yritykset ja vaatimukset täyttävät asiakkaat saavat oikeuden käyttää varastoja, putkilinjavarastointia ja muita lisäpalveluja kyseisten varastojen ja putkilinjavarastoinnin käyttöä koskevien julkaistujen tariffien ja/tai muiden ehtojen ja velvoitteiden perusteella silloin, kun ne ovat teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeellisia tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi ja muiden lisäpalvelujen käytön järjestämiseksi. Käyttöoikeus voidaan antaa vaatimukset täyttävälle asiakkaalle siten, että niille annetaan mahdollisuus tehdä toimitussopimuksia sellaisten kilpailevien maakaasualan yritysten kanssa, jotka eivät ole verkon omistajia ja/tai verkonhaltijoita tai tällaiseen yritykseen omistussuhteessa olevia yrityksiä.

20 artikla

Tuotantovaiheen putkistojen käyttöoikeus

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maakaasualan yritykset ja vaatimukset täyttävät asiakkaat voivat tämän artiklan mukaisesti sijoittaa riippumatta päästä käyttämään tuotantovaiheen putkistojen ja laitoksia, jotka tarjoavat putkistojen käytön edellyttämiä teknisiä palveluja, lukuun ottamatta niitä kyseisten putkistojen osia ja laitoksia, joita käytetään paikallisessa tuotantotoiminnassa sillä kentällä, jossa kaasua tuotetaan. Näistä toimenpiteistä on ilmoitettava komissiolle 33 artiklan säännösten mukaisesti.

2. Jäsenvaltio päättää 1 kohdassa tarkoitettujen käytön edellytyksistä asiaa koskevien oikeudellisten välineiden mukaisesti. Jäsenvaltioiden on pyrittävä oikeudenmukaiseen ja avoimeen pääsyyn, kilpailullisten maakaasumarkkinoiden aikaansaamiseen ja määrävän aseman väärinkäytön välttämiseen ottaen huomioon toimitusvarmuuden ja toimitusten säännöllisyyden, käyttövalmiin tai helposti käyttöön saatavan kapasiteetin sekä ympäristön suojelun. Seuraavat seikat voidaan ottaa huomioon:

- a) tarve evätä pääsy, jos teknisiä vaatimuksia ei täytetä eikä voida kohtuullisesti täyttää,
- b) tarve välttää vaikeudet, joita ei voida kohtuullisesti poistaa ja jotka saattaisivat vaarantaa hiilivetyjen nykyisen ja suunnitellun tulevan tuotannon tehokkuuden, mukaan lukien niillä kentillä, joiden taloudellinen kannattavuus on heikko,
- c) tarve ottaa huomioon tuotantovaiheen putkistojen omistajan tai niiden hoitajan kaasun siirtoa ja jalostusta koskevat asianmukaisesti perustellut kohtuulliset tarpeet sekä kaikkien muiden tuotantovaiheen putkistojen tai niihin liittyvien jalostus- tai käsittelylaitosten käyttäjien edut, joihin tämä voi vaikuttaa, ja

- d) tarve soveltaa jäsenvaltion lakeja ja hallinnollisia menettelyjä yhteisön lainsäädännön mukaisesti myönnettäessä lupia tuotantoon ja tuotantovaiheen kehitykseen.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että niillä on riitojen ratkaisemiseen soveltuvat menettelyt, mukaan lukien osapuolista riippumaton viranomainen, jolla on käytettävissään kaikki asiaa koskevat tiedot tuotantovaiheen putkistojen käyttöä koskevien riitojen ratkaisemiseksi viipymättä, ottaen huomioon 2 kohdassa esitetyt perusteet ja kyseisten putkistojen käyttöä koskevissa neuvotteluissa mahdollisesti mukana olevien osapuolten lukumäärän.

4. Rajojen yli ulottuvat riitatapaukset ratkaistaan sen jäsenvaltion riitojen ratkaisumenettelyn mukaisesti, jonka lainkäyttövaltaan kuuluvat ne tuotantovaiheen putkistot, joihin pääsy on evätty. Jos rajojen yli ulottuvassa riitatapauksessa riidanalainen putkisto ulottuu useamman kuin yhden jäsenvaltion alueelle, asianomaiset jäsenvaltiot neuvottelevat keskenään varmistaakseen, että tämän direktiivin säännöksiä sovelletaan johdonmukaisesti.

21 artikla

Pääsyn epääminen

1. Maakaasualan yritykset voivat evätä verkkoon pääsyn kapasiteetin puutteen vuoksi tai sen vuoksi, että verkkoon pääsy estäisi niitä täyttämästä 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja, niille määrättyjä julkisen palvelun velvoitteita, taikka ota tai maksa -sopimuksiin liittyvien vakavien taloudellisten tai rahoitusvaikeuksien vuoksi, ottaen huomioon 27 artiklassa säädetyt perusteet ja menettelyt sekä jäsenvaltion kyseisen artiklan 1 kohdan mukaisesti valitseman vaihtoehdon. Epäämisen syyt on perusteltava asianmukaisesti.

2. Jäsenvaltiot voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kapasiteetin puutteen tai liittymän puuttumisen vuoksi verkkoon pääsyn epäävä maakaasualan yritys tekee tarpeelliset parannukset niiltä osin kuin se on taloudellista tai silloin kun mahdollinen asiakas on valmis maksamaan niistä. Jos jäsenvaltio soveltaa 4 artiklan 4 kohdan säännöksiä, jäsenvaltion on toteutettava kyseiset toimenpiteet.

22 artikla

Uusi infrastruktuuri

1. Merkittävän uuden kaasuinfrastruktuurin eli jäsenvaltioiden välisten yhdysputkien, nesteytetyn maakaasun käsittelylaitosten ja varastojen osalta voidaan pyynnöstä myöntää vapaus 18 artiklan, 19 artiklan, 20 artiklan ja 25 artiklan 2, 3 ja 4 kohdan säännöksistä seuraavilla edellytyksillä:

- a) sijoituksen on lisättävä kilpailua kaasuntoimitusten alalla ja parannettava toimitusvarmuutta;

- b) sijoitukseen liittyvä riski on niin suuri, että sijoitus ei toteutuisi, jollei vapautusta myönnettäisi;
- c) infrastruktuurin omistaja on luonnollinen tai oikeushenkilö, joka on ainakin oikeudellisen muotonsa osalta erillinen niistä verkonhaltijoista, joiden verkkoon infrastruktuuria rakennetaan;
- d) kustannukset peritään kyseisen infrastruktuurin käyttäjiltä;
- e) vapautus ei haittaa kilpailua, maakaasun sisämarkkinoiden tehokasta toimintaa eikä sen säännellyn verkon tehokasta toimintaa, johon infrastruktuuri on liitetty.

2. 1 kohtaa sovelletaan myös silloin, kun olemassa olevan infrastruktuurin kapasiteettia kasvatetaan merkittävästi tai infrastruktuuria muutetaan uusien kaasuntoimituslähteiden kehittämiseksi.

3. a) 25 artiklassa tarkoitettu sääntelyviranomainen voi tapauskohtaisesti päättää 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen vapautusten myöntämisestä. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaatia, että sääntelyviranomaisten on annettava lausunto vapautusta koskevasta pyynnöstä jäsenvaltion asianomaiselle elimelle muodollista päätöstä varten. Kyseinen lausunto on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa.
- b) i) vapautus voi koskea uutta infrastruktuuria tai olemassa olevaa infrastruktuuria, jonka kapasiteettia on huomattavasti lisätty, tai olemassa olevan infrastruktuurin muutosta, joko kokonaan tai osittain;
- ii) päätettäessä myöntää vapautus on tapauskohtaisesti harkittava, onko tarpeen asettaa vapautuksen kesto ja jäsenvaltioiden rajat ylittävien yhdysputkien syrjimätöntä käyttöoikeutta koskevia edellytyksiä.
- iii) tämän alakohdan edellytyksistä päätettäessä on erityisesti otettava huomioon sopimusten kesto, rakennettava lisäkapasiteetti tai olemassa olevan kapasiteetin muutos, hankkeen aikaperspektiivi ja kansalliset olosuhteet.
- c) vapautusta myöntäessään asianomainen viranomainen voi päättää kapasiteetin hallintaa ja jakoa koskevista säännöistä ja mekanismeista sikäli kuin tämä ei estä pitkäaikaisten sopimusten täytäntöönpanoa;
- d) vapautusta koskeva päätös ja mahdolliset b alakohdassa tarkoitettut edellytykset on perusteltava asianmukaisesti ja julkaistava;
- e) jos kyseessä on jäsenvaltioiden välinen yhdysputki, muita asianomaisia jäsenvaltioita ja sääntelyviranomaisia on kuultava ennen kuin vapautuksesta päätetään;

4. Toimivaltaisen viranomaisen on annettava vapautusta koskeva päätös sekä kaikki päätöstä koskevat olennaiset tiedot viipymättä tiedoksi komissiolle. Tiedot voidaan toimittaa komissiolle kootusti niin, että komissio voi tehdä perustellun päätöksen.

Tietoihin on sisällyttävä erityisesti:

- a) yksityiskohtaiset perustelut, joiden perusteella sääntelyviranomainen tai jäsenvaltio myönsi vapautuksen, mukaan lukien taloudelliset tiedot, joilla perusteltiin vapautuksen tarve;
- b) erittely vapautuksen myöntämisen vaikutuksista kilpailuun ja maakaasun sisämarkkinoiden tehokkaaseen toimintaan;
- c) perustelut myönnetyn vapautuksen kestolle ja vapautuksen kohteena olevalle osuudelle kokonaiskapasiteetista;
- d) yhdysputkia koskevien vapautusten osalta asianomaisten jäsenvaltioiden tai sääntelyviranomaisten välisen neuvottelun tulokset;
- e) infrastruktuurin merkitys kaasuntoimitusten monipuolistamisessa.

Komissio voi kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta pyytää asianomaista sääntelyviranomaista tai jäsenvaltiota muuttamaan tai peruuttamaan vapautuksen myöntämisestä tehdyn päätöksen. Kahden kuukauden määräaikaa voidaan jatkaa edelleen yhdellä kuukaudella, jotta komissio voi hankkia lisätietoja.

Jos asianomainen sääntelyviranomainen tai jäsenvaltio ei ole toiminut pyynnön mukaisesti neljän viikon kuluessa, lopullinen päätös on tehtävä noudattaen 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua menettelyä.

Komissio pitää kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina.

23 artikla

Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vaatimuksia täyttävät asiakkaat ovat:
- a) 1 päivään heinäkuuta 2004 asti direktiivin 98/30/EY 18 artiklassa tarkoitettut, vaatimukset täyttävät asiakkaat; jäsenvaltioiden on julkaistava vuosittain 31 päivään tammikuuta mennessä vaatimukset täyttävien asiakkaiden määrittelyperusteet,
- b) viimeistään 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen kaikki muut kuin kotitalousasiakkaat,
- c) 1 päivästä heinäkuuta 2007 alkaen kaikki asiakkaat.

2. Epätasapainon välttämiseksi kaasumarkkinoiden avautumisen yhteydessä:

- a) kaasuntoimitussopimuksia, jotka tehdään toisen jäsenvaltion verkkoon kuuluvan vaatimukset täyttävän asiakkaan kanssa, ei voida kieltää, jos tämän asiakkaan katsotaan olevan vaatimukset täyttävä asiakas molemmissa näistä verkoista,
- b) siinä tapauksessa, että a alakohdassa tarkoitetuista liiketoimista kieltäydytään, koska asiakas katsotaan vaatimukset täyttäväksi asiakkaaksi vain toisessa näistä kahdesta verkosta, komissio voi jonkin näitä kahta verkkoa edustavan jäsenvaltion pyynnöstä ja ottaen huomioon markkinatilanteen ja yleisen edun velvoittaa liiketoimesta kieltäytyneen osapuolen toimittamaan pyydetyn kaasuntoimituksen.

24 artikla

Erilliset linjat

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tarpeelliset toimenpiteet, jotta:

- a) jäsenvaltion alueelle sijoittautuneilla maakaasualan yrityksillä on mahdollisuus toimittaa kaasua erillisen linjan kautta vaatimukset täyttävälle asiakkaille,
- b) kaikilla kyseisillä, vaatimukset täyttävillä jäsenvaltion alueelle sijoittautuneilla asiakkailla on mahdollisuus vastaanottaa maakaasua erillisen linjan kautta.

2. Silloin, kun erillisten linjojen rakentamiseen tai käyttöön vaaditaan lupa, (esimerkiksi toimilupa, lupa, suostumus tai hyväksyntä), jäsenvaltioiden tai niiden nimeämän toimivaltaisen viranomaisen on laadittava arviointiperusteet, joita käytetään myönnettäessä lupia niiden alueella tapahtuvaan erillisten linjojen rakentamiseen tai käyttöön. Näiden arviointiperusteiden on oltava tasapuoliset, avoimet ja syrjimättömät.

3. Jäsenvaltiot voivat määrätä, että luvan saaminen erillisen linjan rakentamiseksi edellyttää joko verkkoon pääsyn epäämistä 21 artiklan nojalla tai riitojen ratkaisumenettelyn aloittamista 25 artiklan mukaisesti.

25 artikla

Sääntelyviranomaiset

1. Jäsenvaltioiden on nimettävä yksi tai useampi toimivaltainen elin toimimaan riippumattomana sääntelyviranomaisena. Näiden viranomaisten on oltava täysin riippumattomia kaasualan teollisuuden eduista. Niiden on varmistettava tätä artiklaa soveltamalla ainakin syrjimättömyys, tosiasiallinen kilpailu ja markkinoiden tehokas toiminta seuraten erityisesti seuraavia seikkoja:

- a) yhteenliittämiskapasiteetin hallintaa ja jakamista koskevat säännöt niiden jäsenvaltioiden kansallista sääntelyviranomaisista tai kansallisia sääntelyviranomaisia kuullen, joiden verkkoon siirtoyhteydet ovat olemassa,
- b) mekanismit, joiden avulla käsitellään kapasiteetin riittämättömyyttä kansallisessa kaasuverkossa,
- c) aika, jonka siirto- ja jakeluyritykset käyttävät liitännöiden ja korjausten suorittamiseen,
- d) siirto- ja jakeluverkonhaltijoiden julkaisemat asianmukaiset tiedot yhdysputkista, verkon käytöstä ja kapasiteetin jakamisesta eri osapuolille, ottaen huomioon, että muita kuin tiivistelmän muodossa olevia tietoja on käsiteltävä kaupallisesti luottamuksellisina,
- e) 17 artiklassa tarkoitettu tosiasiallinen kirjanpidollinen eriyttäminen sen varmistamiseksi, että siirtoon, jakeluun, varastointiin, nesteytetyn maakaasun käsittelyyn sekä toimittamiseen liittyvien liiketoimintojen välillä ei esiinny ristiinsubventiota,
- f) varastojen, putkilinjavarastoinnin ja muiden lisäpalvelujen käyttöoikeuden edellytykset kuten 19 artiklassa säädetään,
- g) missä määrin siirto- ja jakeluverkonhaltijat täyttävät 8 ja 12 artiklan mukaiset tehtävänsä,
- h) avoimuuden ja kilpailun astetta.

Tämän artiklan nojalla perustetut viranomaiset julkaisevat vuosittain kertomuksen a)—h) alakohdassa tarkoitettujen seuranta-toimien tuloksista.

2. Sääntelyviranomaisilla on oltava velvollisuus vahvistaa tai hyväksyä ennen niiden voimaantuloa ainakin menetelmät, joita käytetään seuraavien seikkojen laskennassa tai niitä koskevien ehtojen ja edellytysten vahvistamisessa:

- a) liittäminen ja pääsy kansallisiin verkkoihin, mukaan lukien siirto- ja jakelutariffit. Näiden tariffien tai menetelmien on mahdollistettava tarvittavien investointien toteuttaminen verkkoihin niin, että kyseisillä investoinneilla voidaan varmistaa verkkojen toimivuus,
- b) tasapainottamispalvelujen tarjonta.

3. Sen estämättä, mitä 2 kohdassa säädetään, jäsenvaltiot voivat säätää, että sääntelyviranomaisten on toimitettava tariffit tai ainakin kyseisessä kohdassa tarkoitettujen menetelmien sekä 4 kohdassa tarkoitettujen muutokset asianomaiselle jäsenvaltion elimelle virallista päätöstä varten. Asianomaisella elimellä on siinä tapauksessa oltava valtuudet joko hyväksyä tai hylätä sääntelyviranomaisen esittämä päätösehdotus.

Toimitetut tariffit tai menetelmät tai niiden muutokset on julkaistava yhdessä päätöksen kanssa virallisen päätöksenteon yhteydessä. Myös päätösehdotuksen virallinen hylkääminen on julkaistava perusteluineen.

4. Sääntelyviranomaisilla on oikeus vaatia, että siirtoverkon, jakeluverkon ja nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteistojen haltijat tarvittaessa muuttavat 1, 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja ehtoja ja edellytyksiä, tariffit ja menetelmät mukaan luettuina, sen varmistamiseksi, että ne ovat oikeasuhteisia ja niitä sovelletaan syrjimättömällä tavalla.

5. Jos jokin osapuoli haluaa tehdä valituksen siirtoverkon, jakeluverkon tai nesteytetyn maakaasun käsittelylaitteiston haltijasta 1, 2 ja 4 kohdassa sekä 19 artiklassa tarkoitettujen seikkojen osalta, se voi osoittaa valituksensa sääntelyviranomaiselle, joka tekee riitojen ratkaisijana toimivana viranomaisena asiasta päätöksen kahden kuukauden kuluessa valituksen vastaanottamisesta. Tätä määräaika voidaan pidentää kahdella kuukaudella, jos sääntelyviranomaiset hankkivat lisätietoja. Määräaika voidaan pidentää valituksen tekijän suostumuksella. Päätös on sitova, paitsi jos ja siihen asti kun se kumotaan muutoksenhaussa.

6. Osapuoli, jota asia koskee ja jolla on oikeus tehdä valitus 2, 3 tai 4 kohdan mukaisesti tehdystä menetelmästä koskevasta päätöksestä tai, silloin kun sääntelyviranomaisella on kuulemisvelvollisuus, ehdotetuista menetelmistä, voi viimeistään kahden kuukauden kuluessa tai jäsenvaltioiden asettaman lyhyemmän ajanjakson kuluessa päätöksen tai päätösehdotuksen julkaisemisesta esittää valituksen vaatien päätöksen tai päätösehdotuksen uudelleentarkastelua. Valituksella ei ole lykkäävää vaikutusta.

7. Jäsenvaltioiden on toteutettava toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että sääntelyviranomaiset voivat hoitaa 1—5 kohdassa tarkoitettua tehtävänsä tehokkaasti ja ripeästi.

8. Jäsenvaltioiden on luotava sellaiset asianmukaiset ja tehokkaat menetelmät sääntelyn, valvonnan ja avoimuuden turvaamiseksi, joilla vältetään määräävän aseman väärinkäyttö etenkin kuluttajien etujen vastaisella tavalla sekä kaikenlainainen markkinoiden valtauksen tähtäävä toiminta. Näissä menetelmissä on otettava huomioon perustamissopimuksen määräykset ja erityisesti sen 82 artikla.

9. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että vastuussa olevia luonnollisia tai oikeushenkilöitä vastaan toteutetaan asianmukaiset toimenpiteet, jäsenvaltioiden kansallisen lainsäädännön mukaiset hallinnolliset toimet tai rikosoikeudelliset menettelyt mukaan luettuina, jos tässä direktiivissä säädettyjä luottamussääntöjä ei ole noudatettu.

10. Rajojen yli ulottuvat riitatapaukset ratkaisee se päätösvaltainen sääntelyviranomainen, jolla on tuomiovalta verkon käytön tai verkkoon pääsyn epäävään verkonhaltijaan nähden.

11. Edellä 5 ja 6 kohdassa tarkoitettut valitukset eivät rajoita yhteisön oikeuden ja kansallisen lainsäädännön mukaisen muutoksenhakuoikeuden käyttöä.

12. Kansalliset sääntelyviranomaiset osallistuvat sisämarkkinoiden kehittämiseen ja yhtäläisten toimintaedellytysten luomiseen tekemällä avoimesti yhteistyötä toistensa ja komission kanssa.

VII LUKU

LOPPUSÄÄNNÖKSET

26 artikla

Varotoimenpiteet

1. Jos energiamarkkinoilla ilmenee äkillinen kriisi tai jos ihmisten, laitteiden tai laitosten turvallisuus tai verkon toiminta vaarantuu, jäsenvaltio voi toteuttaa tilapäisesti tarpeellisia varotoimenpiteitä.

2. Näiden toimenpiteiden on aiheutettava mahdollisimman vähän häiriötä sisämarkkinoiden toiminnalle, eivätkä ne saa ulottua laajemmalle kuin on ehdottoman välttämätöntä äkillisesti ilmenneiden vaikeuksien poistamiseksi.

3. Asianomaisen jäsenvaltion on viipymättä ilmoitettava kyseisistä toimenpiteistä muille jäsenvaltioille ja komissiolle, joka voi päättää, että kyseisen jäsenvaltion on muutettava toimenpiteitä tai lopetettava ne, jos ne vääristävät kilpailua ja vaikuttavat kaupan haitallisesti yhteisen edun vastaisella tavalla.

27 artikla

Ota tai maksa -sitoumuksia koskevat poikkeukset

1. Jos maakaasualan yritys kokee tai katsoo joutuvansa kokemaan vakavia taloudellisia tai rahoituksellisia vaikeuksia, koska se on sitoutunut yhdessä tai useammassa kaasun hankintasopimuksessa hyväksytyyn ota tai maksa -sitoumukseen, asianomaiselta jäsenvaltiolta tai nimetyltä toimivaltaiselta viranomaiselta on mahdollista hakea tilapäistä poikkeusta 18 artiklaan. Hakemukset on tehtävä tapauskohtaisesti jäsenvaltioiden valinnan mukaan joko ennen verkkoon pääsyn epäämistä tai sen jälkeen. Jäsenvaltiot voivat myös antaa maakaasualan yrityksen valita, tekeekö se hakemuksen ennen verkkoon pääsyn epäämistä vai sen jälkeen. Jos maakaasualan yritys on evännyt verkkoon pääsyn, hakemus on tehtävä viipymättä. Hakemuksiin on liitettävä kaikki tarvittavat tiedot ongelman laadusta ja laajuudesta sekä maakaasualan yrityksen toteuttamista toimista ongelman ratkaisemiseksi.

Ellei vaihtoehtoisia ratkaisuja ole kohtuullisesti käytettävissä, ja ottaen huomioon 3 kohdan säännökset, jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomainen voi päättää myöntää poikkeuksen.

2. Jäsenvaltion tai nimetyn toimivaltaisen viranomaisen on viipymättä ilmoitettava komissiolle poikkeuksen myöntämisestä ja liitettävä mukaan kaikki poikkeusta koskevat asiaankuuluvat tiedot. Nämä tiedot voidaan toimittaa komissiolle koosteena, ja komission on voitava tehdä perusteltu päätös toimitettujen tietojen pohjalta. Komissio voi kahdeksan viikon kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta pyytää kyseistä jäsenvaltiota tai nimettyä toimivaltaista viranomaista muuttamaan päätöstä myöntää poikkeus tai peruuttamaan sen.

Jos kyseinen jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomais ei noudata komission pyyntöä neljän viikon kuluessa, lopullinen päätös tehdään viipymättä 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti.

Komissio pitää kaupallisesti arkaluonteiset tiedot luottamuksellisina.

3. Edellä 1 kohdassa tarkoitetuista poikkeuksista päätettäessä joko jäsenvaltio tai nimetty toimivaltainen viranomais sekä komissio ottavat huomioon erityisesti seuraavat perusteet:

- a) tavoite toteuttaa kilpailulliset kaasumarkkinat,
- b) tarve täyttää julkisen palvelun velvoitteet ja varmistaa toimitusvarmuus,
- c) maakaasualan yrityksen asema kaasumarkkinoilla ja markkinoiden nykyinen kilpailutilanne,
- d) maakaasualan yritysten ja siirtoyriyten ja vaatimukset täyttävien asiakkaiden taloudellisten ja rahoituksellisten vaikeuksien vakavuus,
- e) kyseisen sopimuksen tai kyseisten sopimusten allekirjoituspäivät ja ehdot, mukaan lukien se, missä määrin niissä on otettu huomioon markkinoilla tapahtuvat muutokset,
- f) pyrkimykset ratkaista ongelma,
- g) se, missä määrin yritys saattoi ota tai maksa -hankintasopimuksen hyväksyessään kohtuudella arvioida, tämän direktiivin säännökset huomioon ottaen, että seurauksena saataisi olla vakavia vaikeuksia,
- h) kyseisen verkon yhteenliittymisen aste muiden verkkojen kanssa ja näiden verkkojen yhteentoimivuus, ja
- i) poikkeuksen myöntämisen vaikutukset tämän direktiivin asianmukaiseen soveltamiseen maakaasun sisämarkkinoiden moitteettoman toiminnan kannalta.

Ennen tämän direktiivin voimaantuloa tehtyjä ota tai maksa -sopimuksia koskevasta poikkeuspyynnöstä tehty päätös ei saisi johtaa siihen, että on mahdotonta löytää taloudellisesti kannattavia vaihtoehtoisia myyntikanavia. Vakavia vaikeuksia ei kuitenkaan katsota olevan silloin, kun maakaasun myynti ei laske alle ota tai maksa -hankintasopimuksen mukaisen vähimmäiskäyttömäärän tai sikäli kuin kyseistä ota tai maksa -hankintasopimusta voidaan mukauttaa tai maakaasualan yritys pystyy löytämään vaihtoehtoisia myyntikanavia.

4. Maakaasualan yritykset, joille ei ole myönnetty 1 kohdassa tarkoitettua poikkeusta, eivät saa evätä tai eivät enää saa evätä verkkoon pääsyä kaasunhankintasopimuksessa hyväksytyjen ota tai maksa -sitoumusten vuoksi. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että VI luvun, eli 18—25 artiklan, asiaa koskevia säännöksiä noudatetaan.

5. Edellä mainittujen säännösten mukaisten poikkeusten on oltava asianmukaisesti perusteltuja. Komissio julkaisee päätöksen *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

6. Komissio antaa viiden vuoden kuluessa tämän direktiivin voimaantulosta arviointikertomuksen tämän artiklan soveltamisesta saaduista kokemuksista, jotta Euroopan parlamentti ja neuvosto voivat aikanaan harkita, onko tätä artiklaa tarpeen mukauttaa.

28 artikla

Uudet tai eristyneet markkinat

1. Ne jäsenvaltiot, jotka eivät ole suoraan liittyneet minkään muun jäsenvaltion yhteenliitettyyn verkkoon ja joilla on vain yksi pääasiallinen ulkopuolinen maakaasun toimittaja, voivat poiketa tämän direktiivin 4 artiklan, 9 artiklan, 23 artiklan ja/tai 24 artiklan säännöksistä. Toimittajan, jonka markkinaosuus on yli 75 prosenttia, katsotaan olevan pääasiallinen toimittaja. Tämän poikkeuksen voimassaolo lakkaa ilman eri toimenpiteitä siitä hetkestä, kun vähintään yksi näistä edellytyksistä ei enää täyty. Tällaisesta poikkeuksesta on ilmoitettava komissiolle.

2. Jäsenvaltio, joka voidaan määrittellä uudeksi markkina-alueeksi ja jossa tämän direktiivin täytäntöönpano aiheuttaisi merkittäviä ongelmia, voi poiketa tämän direktiivin 4 artiklan, 7 artiklan, 8 artiklan 1 ja 2 kohdan, 9 artiklan, 11 artiklan, 12 artiklan 5 kohdan, 13 artiklan, 17 artiklan, 18 artiklan, 23 artiklan 1 kohdan ja/tai 24 artiklan säännöksistä. Tämän poikkeuksen voimassaolo lakkaa ilman eri toimenpiteitä, kun jäsenvaltiota ei enää voida pitää uutena markkina-alueena. Tällaisesta poikkeuksesta on ilmoitettava komissiolle.

3. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun poikkeuksen voimassaolon päättymisajankohtana vaatimukset täyttävien asiakkaiden määrittämisen on johdettava markkinoiden avautumiseen, joka vastaa vähintään 33:a prosenttia maakaasun vuosikulutuksesta kansallisilla kaasumarkkinoilla. Kahden vuoden kuluttua siitä sovelletaan 23 artiklan 1 kohdan b alakohtaa ja kolmen vuoden

kuluttua siitä 23 artiklan 1 kohdan c alakohtaa. Siihen saakka, kunnes 23 artiklan 1 kohdan b alakohtaa sovelletaan, 2 kohdassa tarkoitettujen jäsenvaltiot voivat päättää olla soveltamatta 18 artiklaa lisäpalveluihin ja tilapäiseen varastointiin, joita tarvitaan kaasuttamista varten ja kaasun toimittamiseksi sen jälkeen siirtoverkkoon.

4. Jos tämän direktiivin täytäntöönpanosta aiheutuisi merkittäviä ongelmia jonkin jäsenvaltion jollakin maantieteellisesti rajatulla alueella, erityisesti siirtoverkkoinfrastruktuurin tai merkittävän jakeluverkkoinfrastruktuurin kehittämisessä, jäsenvaltio voi investointien edistämiseksi hakea komissiolta väliaikaista poikkeusta 4 artiklan, 7 artiklan, 8 artiklan 1 ja 2 kohdan, 9 artiklan, 11 artiklan, 12 artiklan 5 kohdan, 13 artiklan, 17 artiklan, 18 artiklan, 23 artiklan 1 kohdan ja/tai 24 artiklan säännöksistä kyseisen alueen kehittämiseksi.

5. Komissio voi myöntää 4 kohdassa tarkoitetun poikkeuksen ottaen huomioon erityisesti seuraavat kriteerit:

- sellaisen infrastruktuurin luomiseen tarvittavat investoinnit, jonka käyttö ei olisi taloudellista kilpailullisissa markkinaolosuhteissa,
 - tarvittavien investointien määrä ja tuottavuusnäkömät,
 - kyseisellä alueella olevan kaasuverkon koko ja kehitysaste,
 - kyseisten maakaasumarkkinoiden tulevaisuudennäkömät,
 - kyseisen alueen tai seudun maantieteellinen koko ja erityispiirteet sekä sosioekonomiset ja demografiset tekijät.
- a) Muulle kaasuinfrastruktuurille paitsi jakeluinfrastruktuurille poikkeus voidaan myöntää ainoastaan siinä tapauksessa, että alueella ei ole minkäänlaista kaasuverkkoa tai että sellainen on ollut olemassa alle kymmenen vuotta. Väliaikainen poikkeus voi olla voimassa enintään kymmenen vuotta sen jälkeen, kun alueella aletaan ensimmäisen kerran toimittaa kaasua.
- b) Jakeluinfrastruktuurin osalta poikkeus voidaan myöntää enintään 20 vuodeksi siitä ajankohdasta lukien, kun kaasua on alettu toimittaa mainitun verkon kautta kyseisellä alueella.

6. Luxemburg voi poiketa 8 artiklan 3 kohdasta ja 9 artiklasta viiden vuoden ajan 1 päivästä heinäkuuta 2004. Poikkeusta tarkastellaan uudelleen ennen kyseisen viiden vuoden ajanjakson päättymistä, ja mahdollinen päätös poikkeuksen jatkamisesta edelleen viidellä vuodella tehdään 30 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn mukaisesti. Poikkeuksesta on ilmoitettava komissiolle.

7. Komissio antaa jäsenvaltioille tiedon 4 kohdan mukaisesti tehdyistä hakemuksista ennen päätöksen tekemistä 5 kohdan nojalla, ottaen huomioon luottamuksellisuuden. Kyseinen päätös sekä 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen poikkeukset julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

8. Kreikka voi poiketa tämän direktiivin 4, 11, 12, 13, 18, 23 ja/tai 24 artiklasta sellaisissa toimiluvissa määritettyjen maantieteellisten alueiden ja ajanjaksojen osalta, jotka se on myöntänyt ennen 15 päivää maaliskuuta 2002 direktiivin 98/30/EY mukaisesti jakeluverkkojen kehittämistä ja yksinoikeudella tapahtuvaa käyttöä varten tietyillä maantieteellisillä alueilla.

29 artikla

Uudelleentarkastelu

Siinä tapauksessa, että 31 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun kertomuksen päätelmänä komissio toteaa, että jossakin jäsenvaltiossa, jossa verkkoon pääsy on järjestetty tehokkaasti siten, että se mahdollistaa täysin tehokkaan, syrjimättömän ja esteettömän verkkoon pääsyn, tietyt tässä direktiivissä yrityksille asetettavat velvoitteet (esimerkiksi jakeluverkonhaltijoiden oikeudellisen eriyttämisen osalta) eivät ole oikeasuhteisia asetettuun tavoitteeseen nähden, tämä jäsenvaltio voi pyytää komissiolta vapautusta kyseisestä vaatimuksesta.

Jäsenvaltion on esitettävä pyyntönsä viipymättä komissiolle kaikkien sellaisten asiaa koskevien tietojen kanssa, jotka ovat tarpeen sen osoittamiseksi, että kertomuksessa todettu tehokas verkkoon pääsy ylläpidetään myös vastedes.

Komissio antaa jäsenvaltion esittämää pyyntöä koskevan lausuntonsa kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta ja tekee tarvittaessa ehdotuksia Euroopan parlamentille ja neuvostolle direktiivin asiaankuuluvien säännösten muuttamisesta. Komissio voi direktiivin muuttamista koskevissa ehdotuksissa ehdottaa jäsenvaltion vapauttamista tietyistä vaatimuksista, jos jäsenvaltio toteuttaa asianmukaisesti yhtä tehokkaita toimenpiteitä.

30 artikla

Komitea

1. Komissiota avustaa komitea.
2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan päätöksen 1999/468/EY 3 ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.
3. Komitea vahvistaa työjärjestyksensä.

31 artikla

Kertomukset

1. Komissio seuraa ja arvioi tämän direktiivin soveltamista ja antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomuksen yleisestä edistymisestä direktiivin voimaantuloa seuraavan ensimmäisen vuoden loppuun mennessä ja sen jälkeen vuosittain. Kertomuksessa käsitellään ainakin seuraavia näkökohtia:

- a) saatu kokemus ja edistyminen täydellisten ja täysin toimivien maakaasun sisämarkkinoiden luomisessa sekä tähän liittyvät jäljellä olevat esteet, mukaan luettuina määräävään markkina-asemaan, markkinoiden keskittymiseen, markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan liittyvät näkökohdat,
- b) tämän direktiivin mukaisesti myönnetty poikkeukset, mukaan lukien 13 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen täytäntöönpano kynnysarvon mahdollista tarkistamista varten,
- c) missä määrin tässä direktiivissä asetettujen, toimintojen eriyttämistä ja tariffeja koskevien vaatimusten avulla on onnistuttu varmistamaan tasapuolinen ja syrjimätön pääsy yhteisön kaasuverkkoon ja yhtäläinen kilpailun taso, sekä maakaasumarkkinoiden avautumisen taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristöön liittyvät seuraukset asiakkaille,
- d) sellaisten kysymysten käsittely, jotka liittyvät maakaasuverkon kapasiteettiin ja maakaasun toimitusvarmuuteen yhteisössä ja erityisesti kysynnän ja tarjonnan vallitsevaan ja ennakoituun tasapainoon, ottaen huomioon eri alueiden välinen fyysinen siirtokapasiteetti ja varastoinnin kehittyminen (mukaan lukien kysymys markkinoiden sääntelyn oikeasuhteisuudesta tällä alalla),
- e) erityistä huomiota kiinnitetään jäsenvaltioiden toteuttamiin toimenpiteisiin kysyntähuippujen kattamiseksi ja yhden tai useamman kaasun toimittajan toimitusvajausten hoitamiseksi,
- f) yleinen arvio edistymisestä kahdenvälisissä suhteissa kolmansiin maihin, jotka tuottavat ja vievät tai kuljettavat maakaasua, mukaan luettuina edistyminen markkinoiden yhdentymisessä, kaupassa ja tällaisten kolmansien maiden verkkoon pääsyssä,
- g) mahdollisesti tarvittavat yhdenmukaistamisvaatimukset, jotka eivät liity tämän direktiivin säännöksiin.

Kertomuksessa voidaan tarvittaessa antaa suosituksia ja esittää toimenpiteitä määräävän markkina-aseman ja markkinoiden keskittymisen kielteisten vaikutusten torjumiseksi.

2. Lisäksi 1 kohdassa tarkoitetussa kertomuksessa analysoidaan joka toinen vuosi erilaisia toimenpiteitä, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet julkisen palvelun velvoitteiden täyttämiseksi, sekä tarkastellaan näiden toimenpiteiden tehokkuutta ja erityisesti niiden vaikutuksia kaasumarkkinoilla käytävään kilpailuun. Kertomuksessa voidaan tarvittaessa suosittaa toimenpiteitä, joita olisi toteutettava kansallisella tasolla korkeiden julkisen palvelun vaatimusten täyttämiseksi tai joilla pyritään estämään markkinoiden sulkeutuminen.

3. Komissio esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2006 yksityiskohtaisen kertomuksen edistymisestä maakaasun sisämarkkinoiden toteuttamisessa. Kertomuksessa käsitellään erityisesti seuraavia asioita:

- syrjimättömän verkkoon pääsyn toteutuminen,
- tehokas sääntely,
- yhdysputki-infrastruktuurin, kauttakulkuedellytysten ja toimitusvarmuuden kehittyminen yhteisössä,
- missä määrin pienyritykset ja kotitaloudet hyötyvät markkinoiden avautumisen kaikista eduista erityisesti julkisen palvelun vaatimusten osalta,
- missä määrin markkinat ovat käytännössä avoimet tosiasialliselle kilpailulle, mukaan luettuina näkökohdat, jotka liittyvät määräävään markkina-asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan,
- missä määrin asiakkaat todellisuudessa vaihtavat toimittajia ja neuvottelevat tariffeja uudelleen,
- hintakehitys, myös toimitushinnat, suhteessa markkinoiden avautumisen asteeseen,
- onko kolmansilla osapuolilla tosiasiallinen ja syrjimätön maakaasuvarastojen käyttöoikeus silloin, kun se on teknisesti ja/tai taloudellisesti tarpeen tehokkaan verkkoon pääsyn tarjoamiseksi,
- kokemus direktiivin soveltamisesta sen osalta, mikä koskee verkonhaltijoiden tosiasiallista riippumattomuutta vertikaalisesti integroituneissa yrityksissä ja muiden, vaikutukseltaan oikeudellisesti eriyttämistä vastaavien toimenpiteiden kehittämistä toiminnallisen riippumattomuuden ja kirjanpidollisen eriyttämisen lisäksi.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin taatakseen julkisen palvelun korkean tason.

Komissio tekee tarvittaessa Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksia, etenkin varmistaakseen jakeluverkonhaltijoiden täydellisen ja tosiasiallisen riippumattomuuden ennen 1 päivää heinäkuuta 2007. Tarvittaessa nämä ehdotukset koskevat kilpailulainsäädännön mukaisesti myös toimenpiteitä, joilla voidaan puuttua määräävään markkina-asemaan ja markkinoiden keskittymiseen sekä markkinoiden valtaamiseen tähtäävään tai kilpailua rajoittavaan toimintaan.

32 artikla

Kumoamiset

1. Kumotaan direktiivi 91/296/ETY 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen. Tämä ei kuitenkaan vaikuta direktiivin 91/296/ETY 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti tehtyihin sopimuksiin, jotka ovat edelleen voimassa ja jotka edelleen pannaan täytäntöön mainitun direktiivin edellytysten mukaisesti.

2. Kumotaan direktiivi 98/30/EY 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen, sanotun kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden velvoitteita noudattaa määräaikoja mainitun direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä ja soveltamiseksi. Viittaukset kumottuun direktiiviin on käsitettävä viittauksiksi tähän direktiiviin, ja niitä luettaessa on käytettävä liitteessä B olevaa vastaavuustaulukkoa.

33 artikla

Täytäntöönpano

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset

voimaan viimeistään 1 päivänä heinäkuuta 2004. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

2. Jäsenvaltiot voivat lykätä 13 artiklan 1 kohdan täytäntöönpanoa 1 päivään heinäkuuta 2007, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen vaatimusten noudattamista.

3. Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin, tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

34 artikla

Voimaantulo

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

35 artikla

Osoitus

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä 26 päivänä kesäkuuta 2003.

Euroopan parlamentin puolesta

Puhemies

P. COX

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

A. TSOCHATZOPOULOS

LIITE A

Kuluttajansuojatoimenpiteet

Rajoittamatta kuluttajansuojaa koskevien yhteisön sääntöjen ja erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 97/7/EY 15 ⁽¹⁾ ja neuvoston direktiivin 93/13/EY ⁽²⁾ soveltamista, 3 artiklassa tarkoitetuilla toimenpiteillä on määrä varmistaa, että:

- a) asiakkailla on oikeus tehdä kaasun palveluntarjoajansa kanssa sopimus, jossa eritellään seuraavat tiedot:
- palveluntarjoajan nimi ja osoite
 - tarjotut palvelut, tarjottujen palvelujen laatu sekä perusliittymän toimitusaika
 - tarjotut ylläpitopalvelutyypit, jos niitä on tarjolla
 - menetelmät, joiden avulla voi saada ajantasaisia tietoja kaikista sovellettavista tariffeista ja ylläpitomaksuista
 - sopimuksen kesto sekä palvelujen ja sopimuksen uusimiseen ja päättämiseen sovellettavat ehdot, mahdollinen irtisanomisoikeus
 - mahdolliset korvaukset ja hyvitysmenettelyt, joita sovelletaan, jos sovittua palvelun laatua ei saavuteta, ja
 - menetelmä, jonka avulla aloitetaan f kohdan mukainen riitojenratkaisumenettely;
- Ehtojen on oltava oikeudenmukaiset, ja niiden on oltava etukäteen tiedossa. Kyseiset tiedot on joka tapauksessa annettava ennen sopimuksen tekemistä tai vahvistamista. Jos sopimuksia tehdään kolmannen osapuolen välityksellä, edellä mainitut tiedot on silloinkin annettava ennen sopimuksen tekemistä;
- b) asiakkaille annetaan ajoissa tieto kaikista sopimusehtojen muuttamista koskevista aikomuksista ja kerrotaan heidän oikeudestaan sanoutua irti sopimuksesta saadessaan tietää ehtojen muuttuvan. Palveluntarjoajien on ilmoitettava maksujen korotukset tilaajilleen suoraan asianmukaisena ajankohtana, kuitenkin viimeistään yhden tavanomaisen laskutuskauden kuluessa siitä, kun korotukset tulevat voimaan. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että asiakkaat voivat vapaasti sanoutua irti sopimuksista, jos ne eivät hyväksy uusia sopimusehtoja, joista kaasun palveluntarjoaja on niille ilmoittanut,
- c) asiakkaat saavat selkeät tiedot liittymiin sekä kaasupalvelujen käyttöön sovellettavista hinnoista ja tariffeista sekä niitä koskevien sopimusten vakioehdoista,
- d) asiakkaat voivat valita useista eri maksumenetelmistä. Ehtojen ja edellytysten mahdollisten erojen on heijastettava erilaisista maksumenetelmistä toimittajalle johtuvia kuluja. Yleisten ehtojen ja edellytysten on oltava oikeudenmukaisia ja avoimia. Ne on esitettävä selvällä ja ymmärrettävällä tavalla. Asiakkaita on suojeltava epäoikeudenmukaisilta tai harhaanjohtavilta myyntimenetelmiltä,
- e) asiakkaita ei veloiteta toimittajan vaihtamisesta,
- f) asiakkaiden käytettävissä on avoimia, yksinkertaisia ja kohtuuhintaisia menettelyjä heidän valitustensa käsittelyä varten. Kyseisten menettelyjen avulla on mahdollista ratkaista riidat oikeudenmukaisesti ja nopeasti, ja tarvittaessa voidaan soveltaa korvaus- ja/tai hyvitysjärjestelmää. Riitojenratkaisumenettelyissä olisi noudatettava mahdollisuuksien mukaan komission suosituksen 98/257/EY ⁽³⁾ periaatteita,
- g) asiakkaille, jotka on liitetty kaasuverkkoon, ilmoitetaan heidän oikeudestaan saada sovellettavan kansallisen lainsäädännön perusteella käyttöönsä määrätynlaatuista maakaasua kohtuullisilla hinnoilla.

⁽¹⁾ EYVL L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ EYVL L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ EYVL L 115, 17.4.1998, s. 31.

LIITE B

Vastaavuustaulukko

Direktiivi 98/30/EY	Tämä direktiivi	
1 artikla	1 artikla	Soveltamisala
2 artikla	2 artikla	Määritelmät
3 artikla	3 artikla	Julkisen palvelun velvoitteet ja kuluttajansuoja
4 artikla	4 artikla	Lupamenettely
—	5 artikla	Toimitusvarmuuden seuranta
5 artikla	6 artikla	Tekniset säännöt
6 artikla	7 artikla	Siirtoverkonhaltijoiden nimeäminen
7 artikla	8 artikla	Siirtoverkonhaltijoiden tehtävät
—	9 artikla	Siirtoverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen
8 artikla	10 artikla	Luottamuksellisuus siirtoverkonhaltioiden osalta
9 artiklan 1 kohta	11 artikla	Jakeluverkonhaltijan nimeäminen
10 artikla	12 artikla	Jakeluverkonhaltijoiden tehtävät
—	13 artikla	Jakeluverkonhaltijoiden toimintojen eriyttäminen
11 artikla	14 artikla	Luottamuksellisuus jakeluverkonhaltioiden osalta
—	15 artikla	Yhdistetty siirto- ja jakeluverkonhaltija
12 artikla	16 artikla	Oikeus tutustua tileihin
13 artikla	17 artikla	Tilien eriyttäminen
14—16 artikla	18 artikla	Kolmannen osapuolen pääsy verkkoon
—	19 artikla	Varastojen käyttöoikeus
23 artikla	20 artikla	Tuotantovaiheen putkistojen käyttöoikeus
17 artikla	21 artikla	Pääsyn epääminen
—	22 artikla	Uusi infrastruktuuri
18 ja 19 artikla	23 artikla	Markkinoiden avaaminen ja vastavuoroisuus
20 artikla	24 artikla	Erilliset linjat
21 artiklan 2—3 kohta ja 22 artikla	25 artikla	Säätelyviranomaiset
24 artikla	26 artikla	Varotoimenpiteet
25 artikla	27 artikla	Ota tai maksa -sitoumuksia koskevat poikkeukset
26 artikla	28 artikla	Uudet ja eristyneet markkinat
—	29 artikla	Uudelleentarkastelu
—	30 artikla	Komitea

Direktiivi 98/30/EY	Tämä direktiivi	
27 ja 28 artikla	31 artikla	Kertomukset
—	32 artikla	Kumoamiset
29 artikla	33 artikla	Täytäntöönpano
30 artikla	34 artikla	Voimaantulo
31 artikla	35 artikla	Osoitus
	Liite A	Kuluttajansuojatoimenpiteet